

Ontwerpordonnanties houdende
aanpassing van de begrotingen
voor het begrotingsjaar 2015
en van de begrotingen voor het
begrotingsjaar 2016 van
het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

INHOUD

VOORWOORD	7
EERSTE DEEL: ONTWERPORDONNANTIES HOUDENDE AANPASSING VAN DE BEGROTINGEN VOOR HET BEGROTINGSJAAR 2015	8
1 ONTWERP VAN AANPASSING VAN DE MIDDELENBEGROTING	8
1.1 ALGEMEEN OVERZICHT	8
1.2 BIJZONDERE FINANCIERINGSWET: TOEGEKEND DEEL VAN DE PERSONENBELASTING (PROGRAMMA 060)	10
1.3 GEWESTELIJKE BELASTINGEN (PROGRAMMA 010)	11
2 ONTWERP VAN AANPASSING VAN DE ALGEMENE UITGAVENBEGROTING	12
2.1 ALGEMEEN OVERZICHT VAN DE UITGAVENKREDIETEN	12
2.2 EVOLUTIE VAN HET UITSTAAND BEDRAG VAN DE VASTLEGGINGEN	13
2.3 BELANGRIJKSTE EVOLUTIES VAN DE KREDIETEN PER OPDRACHT	13
2.3.1 Opdracht 02 <i>Financiering van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering</i>	13
2.3.2 Opdracht 03 <i>Gemeenschappelijke initiatieven van de Regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest</i>	13
2.3.3 Opdracht 04 <i>Beheer van de human resources en de materiële middelen van de GOB evenals de administratieve vereenvoudiging op gewestvlak</i>	14
2.3.4 Opdracht 06 <i>Financieel en budgettair beheer en controle</i>	15
2.3.5 Opdracht 07 <i>Beheer inzake informatie- en communicatietechnologie (ICT)</i>	15
2.3.6 Opdracht 10 <i>Ondersteuning en begeleiding van de plaatselijke besturen</i>	16
2.3.7 Opdracht 12 <i>Ondersteuning van economie en landbouw</i>	17
2.3.8 Opdracht 16 <i>Ondersteuning en bemiddeling bij arbeidsaanbod en -vraag</i>	17
2.3.9 Opdracht 18 <i>Uitbouw en beheer van het openbaar vervoernetwerk</i>	18
2.3.10 Opdracht 22 <i>Beleid inzake waterproductie en watervoorziening, technische reglementering inzake de kwaliteit van het drinkwater, de zuivering van het afvalwater en de riolering</i>	19
2.3.11 Opdracht 24 <i>Afvalophaling en -verwerking</i>	19
2.3.12 Opdracht 25 – <i>Huisvesting en woonomgeving</i>	19
2.3.13 Opdracht 26 <i>Bescherming, conservering, restauratie en promotie van Monumenten en Landschappen</i>	20
2.3.14 Opdracht 27 <i>Stadsbeleid</i>	20
2.3.15 Opdracht 30 <i>Financiering van de Gemeenschapscommissies</i>	21

3	ONTWERP VAN AANPASSING VAN DE BEGROTINGEN VAN DE AUTONOME BESTUURSINSTELLINGEN	22
3.1	PARKEERAGENTSCHAP	22
3.2	INNOVIRIS	22
3.3	HAVEN VAN BRUSSEL	23
3.4	MAATSCHAPPIJ VOOR HET INTERCOMMUNAAL VERVOER TE BRUSSEL (MIVB)	24
3.5	ACTIRIS	24
3.6	GEWESTELIJK AGENTSCHAP VOOR NETHEID (GAN)	26
3.7	BRUSSELS INSTITUUT VOOR MILIEUBEHEER (BIM)	27
3.8	CENTRUM VOOR INFORMATICA VAN HET BRUSSELS GEWET (CIBG)	27
3.9	DIENST BRANDWEER EN DRINGENDE MEDISCHE HULP VAN HET BHG (DBDMH)	28
3.10	GEWESTELIJKE ONTWIKKELINGSMAATSCHAPPIJ VOOR HET BHG (GOMB-CITYDEV)	28
3.11	BRUSSELSE GEWESTELIJKE HUISVESTINGSMAATSCHAPPIJ (BGHM)	29
3.12	BRUSSELS GEWESTELIJK HERFINANCIERINGSFONDS VAN DE GEMEENTELIJKE THESAURIEËN (BGHFGT)	29
3.13	BRUSSELS WAARBORGFONDS (BW)	30
4	NALEVING VAN DE AAN HET BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST TOEGEKENDE BEGROTINGSDOELSTELLINGEN VOOR HET JAAR 2015	31
4.1	BEPALING VAN DE NORM	31
4.2	VORDERINGENSALDO	32
4.2.1	Begrotingssaldi	32
4.2.2	Overgang van begrotingssaldo naar het vorderingensaldo	33

TWEEDE DEEL: ONTWERPORDONNANTIES HOUDENDE DE BEGROTINGEN VOOR HET BEGROTINGSJAAR 2015	36
1 ONTWERP VAN MIDDELENBEGROTING	36
1.1 ALGEMEEN OVERZICHT	36
1.2 BIJZONDERE FINANCIERINGSWET, TOEGEKEND GEDEELTE VAN DE PERSONENBELASTING (PROGRAMMA 060)	38
1.3 GEWESTELIJKE BELASTINGEN (PROGRAMMA 010)	40
2 ONTWERP VAN ALGEMENE UITGAVENBEGROTING	41
2.1 ALGEMEEN OVERZICHT VAN DE UITGAVENKREDIETEN	41
2.2 EVOLUTIE VAN HET UITSTAAND BEDRAG VAN DE VASTLEGGINGEN	42
2.3 BELANGRIJKSTE EVOLUTIES VAN DE KREDIETEN PER OPDRACHT	42
2.3.1 <i>Opdracht 03 Gemeenschappelijke initiatieven van de Regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest</i>	42
2.3.2 <i>Opdracht 04 Beheer van de human resources en de materiële middelen van de GOB, evenals de administratieve vereenvoudiging op gewestvlak</i>	43
2.3.3 <i>Opdracht 06 – Financieel en budgettair beheer en controle</i>	44
2.3.4 <i>Opdracht 10 Ondersteuning en begeleiding van de plaatselijke besturen</i>	44
2.3.5 <i>Opdracht 12 Ondersteuning van economie en landbouw</i>	45
2.3.6 <i>Opdracht 14 Ondersteuning van het wetenschappelijk onderzoek</i>	47
2.3.7 <i>Opdracht 16 Ondersteuning en bemiddeling bij arbeidsaanbod en -vraag</i>	47
2.3.8 <i>Opdracht 18 Uitbouw en beheer van het openbaar vervoernetwerk</i>	48
2.3.9 <i>Opdracht 21 Ontwikkeling van het kanaal, de haven, de voorhaven en de aanhorigheden met het oog op een betere duurzame stedelijke mobiliteit door een multimodale aanpak en de economische ontwikkeling als generator van werkgelegenheid</i>	49
2.3.10 <i>Opdracht 25 – Huisvesting en woonomgeving</i>	49
2.3.11 <i>Opdracht 27 Stadsbeleid</i>	50
2.3.12 <i>Opdracht 29 Toerisme, externe betrekkingen en promotie van het imago van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest</i>	52
2.3.13 <i>Opdracht 30 – Financiering van de gemeenschapscommissies</i>	52

3	ONTWERPBEGROTINGEN VAN DE AUTONOME BESTUURSINSTELLINGEN	53
3.1	PARKEERAGENTSCHAP	53
3.2	INNOVIRIS	53
3.3	HAVEN VAN BRUSSEL	54
3.4	MAATSCHAPPIJ VOOR INTERCOMMUNAAL VERVOER BRUSSEL (MIVB)	55
3.5	ACTIRIS	56
3.6	BRUSSELS AGENTSCHAP VOOR DE ONDERNEMING (BAO) – IMPULSE BRUSSELS	59
3.7	GEWESTELIJK AGENTSCHAP VOOR NETHEID (GAN)	59
3.8	BRUSSELS INSTITUUT VOOR MILIEUBEHEER (BIM)	61
3.9	CENTRUM VOOR INFORMATICA VOOR HET BRUSSELSE GEWEST (CIBG)	62
3.10	DIENST VOOR BRANDBESTRIJDING EN DRINGENDE MEDISCHE HULP (DBDMH)	62
3.11	GEWESTELIJKE ONTWIKKELINGSMAATSCHAPPIJ VOOR HET BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST (CITYDEV)	62
3.12	BRUSSELSE GEWESTELIJKE HUISVESTINGSMAATSCHAPPIJ (BGHM)	63
3.13	BRUSSELS GEWESTELIJK HERFINANCIERINGSFONDS VAN DE GEMEENTELIJKE THESAURIEËN (BGHFGT)	64
3.14	BRUSSELS WAARBORGFONDS (BW)	65
4	INACHTNEMING VAN DE VOORSCHRIFTEN VOOR HET JAAR 2016 VOOR HET BEGROTINGSKADER VAN HET BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST	65
4.1	AANPASSING VAN HET BEGROTINGSKADER AAN DE EUROPESE REGELS	65
4.1.1	Tenuitvoerlegging van het twopack – ontwerp van begrotingsplan	66
4.1.2	Tenuitvoerlegging van het begrotingspact – Samenwerkingsakkoord van 13 december 2013	66
4.1.3	Tenuitvoerlegging van het sixpack – (gedeeltelijke) omzetting van richtlijn 2011/85/EU	67
4.2	OVEREENSTEMMING VAN DE BEGROTING 2016 VAN HET BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST MET HET NIEUW EUROPEES KADER	68
4.3	BEREKENING VAN HET VORDERINGENSALDO VAN DE GEWESTELIJKE ENTITEIT EN NALEVING VAN DE NORMEN	69
4.3.1	Begrotingssaldi van de GOB	69
4.3.2	Overgang van het begrotingssaldo naar het vorderingensaldo	70

5	SCHULD VAN HET BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST	73
5.1	TOTALE DIRECTE SCHULD	73
5.2	GECONSOLIDEERDE BRUTOSCHULD	74
5.3	GEWAARBORGDE SCHULD	74

VOORWOORD

Het Rekenhof bezorgt het Brussels Hoofdstedelijk Parlement zijn bevindingen en commentaar bij de ontwerpordonnanties houdende de aanpassing van de begrotingen voor het begrotingsjaar 2015 en de begrotingen voor het begrotingsjaar 2016 van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest in het raam van zijn informatieopdracht over begrotingsaangelegenheden, die stoelt op de bepalingen van artikel 30 van de organieke ordonnantie van 23 februari 2006 houdende de bepalingen die van toepassing zijn op de begroting, de boekhouding en de controle¹.

¹ Om de leesbaarheid van het verslag te bevorderen, wordt die titel in de rest van het verslag systematisch afgekort tot « de organieke ordonnantie ».

EERSTE DEEL: ONTWERPORDONNANTIES HOUDENDE AANPASSING VAN DE BEGROTINGEN VOOR HET BEGROTINGSJAAR 2015

1 ONTWERP VAN AANPASSING VAN DE MIDDELENBEGROTING

1.1 Algemeen overzicht

Tabel 1 – Aanpassing van de middelenbegroting Gewestelijke Overheidsdienst Brussel (GOB) (in duizend euro)

Middelenbegroting	Initiële begroting 2015	Ontwerp aanpassing 2015	Vershil	Vershil in %	Ontwerp aanpassing 2015
	(1)	(2)	(2) - (1)		% totaal
Bijzondere Financieringswet (Pr. 060)	1.951.099	1.938.071	-13.028	-0,7%	48,9%
Gewestelijke belastingen (Pr. 010)	1.344.708	1.337.031	-7.677	-0,6%	33,8%
Agglomeratiebevoegdheden (Pr. 080)	172.599	164.599	-8.000	-4,6%	4,2%
Gewestbelastingen (Pr. 020)	138.377	144.460	6.083	4,4%	3,6%
Uitrusting en verplaatsingen (Pr. 260)	138.205	138.747	542	0,4%	3,5%
Dode handen (Pr. 070)	89.368	94.090	4.722	5,3%	2,4%
Diverse ontvangsten (Pr. 110)	55.061	56.114	1.053	1,9%	1,4%
Energie (Pr. 240)	27.889	27.889	0	0,0%	0,7%
Ontvangsten verkeersveiligheid (Pr. 261)	13.066	13.066	0	0,0%	0,3%
Hulp aan ondernemingen (Pr. 200)	15.270	8.943	-6.327	-41,4%	0,2%
Bescherming van het leefmilieu (Pr. 330)	6.264	6.266	2	0,0%	0,2%
Voormalige provinciebelastingen (Pr. 030)	4.986	5.211	225	4,5%	0,1%
Sociale huisvesting (Pr.310)	4.042	4.106	64	1,6%	0,1%
Openbaar ambt (Pr. 150)	1.739	3.651	1.912	109,9%	0,1%
Stortingen Brusselse instellingen (Pr. 100)	13.493	3.320	-10.173	-75,4%	0,1%
Groene ruimten (Pr. 340)	3.272	3.272	0	0,0%	0,1%
Ontvangsten Fonds afvalstoffen (Pr. 331)	2.800	2.852	52	1,9%	0,1%
Gewestelijk vastgoedbeheer (Pr. 170)	2.820	2.825	5	0,2%	0,1%
Stedenbouw en grondbeheer (Pr. 280)	751	1.243	492	65,5%	0,0%
Andere ontvangsten	4.072	4.138	66	1,6%	0,1%
Totaal zonder leningopbrengsten en ontvangsten in het kader van de schuldbeheersverrichtingen	3.989.881	3.959.894	-29.987	-0,8%	100,0%
Leningopbrengsten BA 01.090.06.01.9610 (Schuldbeheersverrichtingen)	133.526	133.526	0	0,0%	
Renteontvangsten BA 01.090.06.02.2610 (Schuldbeheersverrichtingen)	40.000	40.000	0	0,0%	
Leningopbrengsten BA 01.090.03.05.9610 (leningen > 1 jaar)	55.000	55.000	0	0,0%	
Algemeen totaal ontvangsten	4.218.407	4.188.420	-29.987	-0,7%	

Tabel 1 vergelijkt de ramingen in het ontwerp van aanpassing met de initiële begroting van de Gewestelijke Overheidsdienst Brussel (GOB). Als geen rekening wordt gehouden met de

leningopbrengsten en de ontvangsten in het kader van de schuldbeheersverrichtingen (fonds beheer van de gewestenschuld), dalen de ontvangstenramingen globaal met 30,0 miljoen euro tot 3.959,9 miljoen euro (-0,8%). Die daling is het resultaat van 15,3 miljoen euro verhoogde en 45,3 miljoen euro verlaagde ramingen op het niveau van de programma's.

Het ontwerp verlaagt de ramingen van de twee belangrijkste programma's. Voor programma 060 *Bijzondere financieringswet, toegekend gedeelte van de personenbelasting* dalen ze met 13,0 miljoen euro (zie punt 1.2), voor programma 010 *Gewestelijke belastingen* met 7,7 miljoen euro (zie punt 1.3).

Andere dalingen betreffen onder meer:

- programma 100 *Stortingen van Brusselse instellingen* (-10,2 miljoen euro), door de initieel voorziene 10,0 miljoen euro te schrappen uit de verkoop van groenestroomcertificaten van de verbrandingsoven van Brussel-Net en uit te stellen naar 2016.
- programma 080 *Agglomeratiebevoegdheden*, waar beslist werd 8,0 miljoen euro over te dragen naar 2016.
- programma 200 *Hulp aan ondernemingen* (-6,3 miljoen euro), door de geraamde ontvangsten van de Europese Unie voor de structuurfondsen bij te stellen (programma 2007-2013). Zoals het Rekenhof al opmerkte in zijn verslag over de initiële begroting 2015, was het initieel voorziene bedrag hoger dan de met de Europese Unie (EU) overeengekomen maximumtussenkomst voor dit jaar.

De belangrijkste stijging is terug te vinden bij programma 020 *Gewestbelastingen* (+6,1 miljoen euro), waar de raming van de belasting ten laste van eigenaars van bebouwde eigendommen op basis van de realisaties met 16,1 miljoen euro werd opgetrokken tot 105 miljoen euro (eind oktober 2015 was zelfs al iets meer dan dat bedrag ingekohierd). De ontvangsten van die belasting zijn dit jaar onder meer hoger omdat een deel van de inkohierungen van 2014 werd uitgesteld tot 2015. Daartegenover staat de schrapping van de 10,0 miljoen euro ontvangsten uit de geplande gewestbelasting op GSM-antennes ten laste van de telefonie-operatoren. Die belasting is uitgesteld tot 2016. Verder verhogen de ramingen van het programma 070 *Dode Handen* (+4,7 miljoen euro), waar de raming werd aangepast aan de gegevens die de federale overheid ter beschikking stelde.

Wat de overige ontvangsten betreft, merkt het Rekenhof op dat in programma 310 *Sociale Huisvesting* de op 2,0 miljoen euro begrote terugbetalingen door de Brusselse Gewestelijke Huisvestingsmaatschappij (BGHM) van de voorschotten voor investeringsprogramma's² niet overeenstemmen met de kredieten in het ontwerp van uitgavenbegroting van deze instelling (22,8 miljoen euro³). De reden hiervoor ligt in het feit dat de GOB en de BGHM deze kredietaflossingen budgettair niet op hetzelfde moment aanrekenen. Hoewel een terugbetalingskalender voor de voorschotten werd vastgesteld, betaalt de BGHM in praktijk jaarlijks slechts 2,0 miljoen euro terug. De BGHM rekent per jaar het bedrag voorzien in de terugbetalingskalender aan als uitgave, terwijl de GOB de effectieve betalingen als ontvangst aanrekent. Het Rekenhof merkt op dat binnen de consolidatieperimeter beide entiteiten dezelfde aanrekeningsregels moeten gebruiken.

² BA 02.310.06.02.8620.

³ Waarvan 2,7 miljoen euro interesten. De begroting van de GOB bevat overigens geen aparte basisallocatie voor deze interesten.

Het Rekenhof stelt ook vast dat in datzelfde programma de ontvangsten van de stedenbouwkundige lasten⁴ slechts op 0,1 miljoen euro werden begroot hoewel al 4,0 miljoen euro werd gerealiseerd.

1.2 Bijzondere financieringswet: toegekend deel van de personenbelasting (Programma 060)

Het ontwerp herraamt de ontvangsten van programma 060 op 1.938,1 miljoen euro, wat neerkomt op een daling met 13,0 miljoen euro in vergelijking met de initiële begroting. Zoals blijkt uit de tabel, vloeit die daling voornamelijk voort uit de verlaagde ramingen voor de gewestelijke personenbelasting (PB). Ze wordt deels gecompenseerd door een verhoogde raming van de dotatie *Voorafnames op de federale PB*⁵.

Tabel 2 – Raming ontvangsten van programma 060 (in duizend euro)

Omschrijving basisallocatie	Initiële begroting 2015	Ontwerp aanpassing 2015	Vershil	Vershil in %
	(1)	(2)	(2) - (1)	
Gewestelijke PB	833.279	786.080	-47.199	-5,7%
Voorafnames op federale PB	535.452	578.012	42.560	7,9%
Mechanisme nationale solidariteit	322.557	315.077	-7.480	-2,3%
Artikel 46bis BWBI	36.811	35.902	-909	-2,5%
Overdracht pendelaars	48.000	48.000	0	0,0%
Overdracht internationale ambtenaren	175.000	175.000	0	0,0%
Totaal programma 060	1.951.099	1.938.071	-13.028	-0,7%

De geraamde ontvangst van 833,3 miljoen euro aan gewestelijke PB (gewestelijke opcentiemen minus de fiscale uitgaven) stemt overeen met wat het monitoringcomité in september 2015 vooropstelde. Het bedrag is gebaseerd op de nieuwe raming van de FOD Financiën van juli 2015, die de raming van maart 2015 vervangt die naar aanleiding van de federale begrotingscontrole was opgesteld.

De overige ramingen van programma 060 stemmen overeen met de bedragen die werden vastgesteld bij de federale begrotingscontrole. Doordat bij die begrotingscontrole werd uitgegaan van een negatieve evolutie van een aantal macro-economische parameters, werden onder meer de ramingen van een aantal dotaties naar beneden bijgesteld⁶. Dat de verlaagde inflatie en BBP-groei toch resulteert in een stijging van de dotatie *Voorafnames op de federale PB*, is te verklaren door de verhoging van het zogeheten overgangsbedrag dat daarin vervat zit. Dat overgangsbedrag moet ervoor zorgen dat de inwerkingtreding van de herziene bijzondere financieringswet (BFW) budgettair neutraal verloopt

⁴ BA 02.310.06.04.3810.

⁵ De basisallocaties van programma 060 worden kort toegelicht in het deel over de initiële begroting 2016.

⁶ De vaststelling van de bedragen steunde op de economische begroting van het Federaal Planbureau van 12 februari 2015. Die verlaagde voor 2015 onder meer de bij de initiële begroting gebruikte parameters voor de inflatie (van 1,30% naar 0,00%) en de BBP-groei (van 1,50% naar 1,00%). Ook de parameters voor 2014 werden naar beneden bijgesteld, wat resulteerde in negatieve afrekeningen voor dat jaar.

1.3 Gewestelijke belastingen (Programma 010)

Op basis van eigen projecties (gesteund op de realisaties van het lopend jaar) raamt het ontwerp de totale opbrengsten op 1.337,0 miljoen euro. Dat is 7,7 miljoen euro (-0,6%) minder dan de initiële begroting. Zoals blijkt uit de onderstaande tabel, situeren de verschillen zich in absolute termen vooral bij de registratierechten op de verkopen van onroerende goederen (-39,3 miljoen euro) en bij de successierechten (+37,6 miljoen euro).

Tabel 3 – Raming van de gewestelijke belastingen (in duizend euro)

	Realisaties 2014	Initiële begroting 2015	Ontwerp aanpassing 2015	Vershil t.o.v. realisaties 2014	Vershil t.o.v. initieel 2015	Vershil t.o.v. initieel 2015 in %
	(1)	(2)	(3)	(3) - (1)	(3) - (2)	
Registratierechten verkoop onroerende goederen	508.764	554.599	515.300	6.536	-39.299	-7,1%
Registratierechten vestiging hypotheek	24.588	27.351	33.498	8.910	6.147	22,5%
Registratierechten verdelingen	5.504	8.322	5.434	-70	-2.888	-34,7%
Schenkingsrechten	81.297	84.713	74.938	-6.359	-9.775	-11,5%
Successierechten	549.914	424.662	462.252	-87.662	37.590	8,9%
Onroerende voorheffing	18.774	22.390	22.390	3.616	0	0,0%
Verkeersbelasting	136.817	138.852	138.852	2.035	0	0,0%
Belasting inverkeerstelling	42.993	43.857	45.561	2.568	1.704	3,9%
Eurovignet	4.866	5.406	4.000	-866	-1.406	-26,0%
Belasting spelen en weddenschappen	23.661	24.240	24.240	579	0	0,0%
Belasting automatische ontspanningstoestellen	9.961	10.316	10.516	555	200	1,9%
Openingsbelasting slijterijen gegiste dranken	59	0	50	-9	50	
Totaal	1.407.199	1.344.708	1.337.031	-70.168	-7.677	-0,6%

In vergelijking met de realisaties in 2014 worden 70,2 miljoen euro minder ontvangsten verwacht (-4,7%). In de eerste tien maanden van 2015 werd inderdaad 65,2 miljoen euro minder gerealiseerd dan in dezelfde periode 2014 (-5,6%). De daling situeert zich vooral bij de successierechten, wat onder meer te verklaren is door uitzonderlijk hoge opbrengsten in 2014, onder meer ingevolge een aantal uitzonderlijke nalatenschappen en de ontvangsten ingevolge de vorige fiscale regularisatie.

Voor alle gewestelijke belastingen samen ligt de gewestelijke raming 5,8 miljoen euro (+0,4%) boven de federale raming.

2 ONTWERP VAN AANPASSING VAN DE ALGEMENE UITGAVENBEGROTING

2.1 Algemeen overzicht van de uitgavenkredieten

Het voorliggende ontwerp vermindert de beleidskredieten⁷ met 231,0 miljoen euro (- 4,5 %) en de betaalkredieten⁸ met 36,8 miljoen euro (- 0,8 %) tot respectievelijk 4.938,7 miljoen euro en 4.698,1 miljoen euro.

In de onderstaande tabel zijn die ramingen in detail weergegeven naargelang de kredietsoort.

Tabel 4 – Uitgavenkredieten in het ontwerp van aangepaste begroting 2014 (in duizend euro)

Algemene uitgavenbegroting 2015		Initiële begroting (1)	Ontwerp van aangepaste begroting (2)	Vershil (2)-(1)	%
Beleidskredieten (vastleggingen)	Vastleggingskredieten	4.937.391	4.706.622	-230.769	-4,7%
	Variabele kredieten	232.374	232.125	-249	-0,1%
	Totaal	5.169.765	4.938.747	-231.018	-4,5%
Betaalkredieten (vereffeningen)	Vereffeningkredieten	4.493.575	4.459.325	-34.250	-0,8%
	Variabele kredieten	241.295	238.776	-2.519	-1,0%
	Totaal	4.734.870	4.698.101	-36.769	-0,8%

Het Rekenhof merkt op dat op de initiële kredieten, vóór het ontwerp van aanpassing, elkaar compenserende overdrachten tussen opdrachten voor een bedrag van om en bij 50 miljoen euro werden uitgevoerd, zowel op de vastleggingen als op de vereffeningen. Die herverdelingen, die verboden zijn door artikel 29 van de organieke ordonnantie, werden uitgevoerd met toepassing van diverse afwijkende bepalingen die werden ingevoegd in de mantel van de ordonnantie van 15 december 2014 houdende de algemene uitgavenbegroting voor het begrotingsjaar 2015 en in het bijzonder artikel 10. Het uitblijven van een aanpassing van de begroting, die nochtans in het voorjaar van dit jaar was gepland, verklaart waarom een beroep werd gedaan op deze machtiging, die slechts uitzonderlijk mag worden gebruikt en enkel wanneer alle mogelijkheden geboden door het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 15 juni 2006 betreffende de herverdelingen en overschrijdingen van uitgavenkredieten zijn uitgeput.

Het Rekenhof stelt vast dat voor die wijzigingen, op enkele zeldzame uitzonderingen na, geen verantwoording te vinden is in de begrotingstabel, die maakt dat het eindbedrag van de aangepaste kredieten moeilijk te begrijpen is. Met het oog op meer transparantie beveelt het Rekenhof aan de voornaamste motivaties die in de overdrachtbesluiten zijn opgenomen, in die tabel te vermelden.

⁷ Alle kredieten voor de vastlegging van uitgaven.

⁸ Alle kredieten voor de vereffening van uitgaven.

2.2 Evolutie van het uitstaand bedrag van de vastleggingen

Het uitstaand bedrag van de vastleggingen beliep 2.764,2 miljoen euro op 31 december 2014.

De initiële uitgavenbegroting voor het jaar 2015 genereerde een potentieel bijkomend uitstaand bedrag van 434,9 miljoen euro; het voorliggend ontwerp van aanpassing beperkt dat bijkomend bedrag tot 240,6 miljoen euro.

Het globaal uitstaand bedrag zou kunnen oplopen tot meer dan 3 miljard euro op 31 december 2015.

2.3 Belangrijkste evoluties van de kredieten per opdracht

2.3.1 Opdracht 02 *Financiering van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering*

De kredieten van die opdracht stijgen met 3,3 miljoen euro (+15,66%) zonder dat hiervoor een verantwoording wordt verstrekt. Deze toename in vergelijking met de initiële begroting gebeurde vóór de aanpassing via een kredietoverdracht van programma 001 *Ondersteuning van het algemeen beleid* van opdracht 06 *Financieel en budgettair beheer en controle*⁹. De stijging blijft beperkt tot 5,08 % in vergelijking met de aangepaste begroting 2014.

2.3.2 Opdracht 03 *Gemeenschappelijke initiatieven van de Regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest*

De op die opdracht ingeschreven vastleggingskredieten stijgen met 29,5 miljoen euro (+76,56 %) terwijl de vereffeningskredieten nagenoeg niet wijzigen.

Op programma 002 *Specifieke initiatieven* nemen de vastleggingskredieten met 39,6 miljoen euro toe door de inschrijving van een krediet van 40,0 miljoen euro voor de vastlegging van de gewestelijke deelneming in het kapitaal van de vennootschap NEO¹⁰. Die kredieten zijn overeenkomstig de beslissing van de regering van 16 juli 2015 bestemd om de deelnemingen van het gewest in de cvba NEO te verhogen met het oog op de financiering van de kosten van de aanleg van de 3.000 transitparkeerplaatsen in het kader van de heraanleg van het Heizelplateau. Daartoe zal een vennootschap NEO Parking worden opgericht om privé-investeerders de mogelijkheid te bieden in het kapitaal deel te nemen; die vennootschap zou als enige verantwoordelijk zijn voor het goede beheer van de nieuwe parking en zou er ten volle de risico's van dragen.

Het vereffeningskrediet van 6,6 miljoen euro dat voor die operatie uitgetrokken is, verklaart de globale stijging van de kredieten op dat programma (+5,5 miljoen euro). Het komt bovenop het krediet van 8,4 miljoen euro dat reeds in de initiële begroting was ingeschreven voor de vrijgave van de jaarlijkse schijf van de deelneming in het kapitaal van die vennootschap, die in 2014 werd vastgelegd voor een bedrag van 167,5 miljoen euro.

Hoewel de betrokken basisallocatie een economische code van groep 61 heeft (*Kapitaaloverdrachten binnen een institutionele groep*¹¹), wat betekent dat de uitgave een

⁹ BA 06.001.99.01.0100 *Provisieel krediet bestemd voor het dekken van allerhande uitgaven*.

¹⁰ BA 03.002.22.03.6172.

¹¹ De vennootschap NEO is geklasseerd in sector S13.12 deelstaatoverheid van de lijst van de eenheden van de publieke sector, opgesteld door de Nationale Bank, en maakt bijgevolg deel uit van de consolidatieperimeter van het Gewest.

weerslag heeft op het vorderingensaldo van de gewestelijke entiteit, heeft de regering deze in de berekening van het vorderingensaldo geneutraliseerd, uitgaande van de hypothese dat de tussenkomst van de cvba NEO in de oprichting van de vennootschap Parking kon worden geneutraliseerd via een economische code van groep 8¹².

De regering heeft het INR om zijn advies gevraagd over de classificatie die op die operatie van toepassing is.

Het provisioneel krediet van 25,5 miljoen euro om het saldo van entiteit II¹³ globaal te verbeteren, door het instandhouden van de investeringscapaciteit van de overheid, wordt overigens behouden. Er wordt aan herinnerd dat in de aanpassing 2013 een krediet van dezelfde aard (49,4 miljoen euro) werd ingeschreven na een beslissing van het overlegcomité; dat werd uiteindelijk niet gebruikt.

Op programma 003 « *New Deal* », worden de vastleggings- en de vereffeningskredieten respectievelijk verminderd met 10,1 en 5,2 miljoen euro tot eenzelfde bedrag van 0,4 miljoen euro. Voor de vastleggingen wordt die vermindering inzonderheid veroorzaakt door de schrapping van het krediet van 5,0 miljoen euro dat aanvankelijk was bestemd voor de bouw van het gebouw « competentiecentrum - industriële beroepen¹⁴ ». De verantwoording hiervoor, die luidt dat de middelen ter beschikking van het gewest zullen worden gesteld in het kader van het Beliris-samenwerkingsakkoord, is per vergissing in de tabel van de algemene uitgavenbegroting voor 2016 opgenomen.

Voor het overige werden de vastleggings- en vereffeningskredieten ten belope van 4,0 miljoen euro voor de toekenning van de werkingssubsidie aan Actiris in het kader van de New-Deal-maatregelen Tewerkstellingsmaatregelen/Tewerkstelling Jongeren geschrapt. Die subsidie is vervat in programma 006 *Ondersteuning van Actiris voor de uitvoering van haar opdracht tot plaatsing en wedertewerking van werkzoekenden¹⁵*; ze is meer specifiek bedoeld voor de ondersteuning van de omkadering, door de implementatie van Gecoposten, van nieuwe plaatsen in de kinderopvangstructuren, met toepassing van het Plan Cigogne.

2.3.3 Opdracht 04 *Beheer van de human resources en de materiële middelen van de GOB evenals de administratieve vereenvoudiging op gewestvlak*

De globale vermindering van de vastleggings- en vereffeningskredieten van die opdracht met respectievelijk 3,9 en 4,1 miljoen euro (- 2,33 % en - 2,46 %) vloeit hoofdzakelijk voort uit de daling van het krediet voor de bezoldigingen van het personeel¹⁶ met 6,3 miljoen euro, dat wordt teruggebracht tot 92,8 miljoen euro. In vergelijking met het bedrag van de uitgaven in 2014 (85 miljoen euro) zou dat krediet moeten volstaan voor 2015.

Er wordt aan herinnerd dat in de initiële begroting in dat krediet een enveloppe van 6,0 miljoen euro zat voor de aanwerving van personeel, om het hoofd te bieden aan de integratie van nieuwe bevoegdheden in het kader van de 6^e staatshervorming en om de lonen te indexeren. De schrapping ervan volgt inzonderheid op de nietigverklaring door de Raad van State op 5 juni 2015 van een aantal bepalingen van het administratief statuut en

¹² Kredietverleningen en terugbetalingen van kredieten; deelnemingen en vereffeningen van deelnemingen, andere financiële opbrengsten.

¹³ BA 03.002.99.01.0100.

¹⁴ BA 03.003.11.01.7200.

¹⁵ BA 16.006.15.04.4140. *Werkingsubsidie aan Actiris ter bevordering van de tewerkingstelling bij andere openbare instellingen en vzw's. – Verhoogde premie (BBHR van 28 november 2002, art. 21 tot 25).*

¹⁶ BA 04.002.07.01.1100.

de bezoldigingsregeling van de ambtenaren van de GOB die heeft geleid tot de onderbreking van de lopende procedures voor de aanwerving en vervanging van meer dan 200 ambtenaren.

De kredieten met betrekking tot de uitgaven inzake pensioenen ingeschreven op diverse basisallocaties worden overigens opgetrokken met 2,4 miljoen euro, op basis van de ontvangen facturen en de kredieten in verband met de sociale bijdragen ten laste van de werkgevers, die aan instellingen of fondsen (kinderbijslagen, enz.)¹⁷ worden afgedragen, worden geschrapt (-1,8 miljoen euro) omdat de RSZ vanaf januari 2015 rechtstreeks wordt vergoed door Famifed.

In het kader van de 6^e staatshervorming werd tot slot enerzijds een nieuwe basisallocatie opgericht met een krediet van 0,6 miljoen euro om de federale overheid terug te betalen voor de beheerskosten van de overgedragen bevoegdheden die zij nog voor rekening van het gewest uitoefent, en anderzijds werd het krediet voor de inkomensoverdrachten aan gezinnen betreffende de loopbaanonderbreking¹⁸ opgetrokken met 0,9 miljoen euro op basis van de gegevens van de RVA.

2.3.4 Opdracht 06 Financieel en budgettair beheer en controle

De aangepaste vastleggings- en vereffeningskredieten van die opdracht dalen in vergelijking met de initiële begroting 2015 met 57,1 miljoen euro (respectievelijk - 13,24 % en - 13,29 %).

Op het programma 001 *Ondersteuning van het algemeen beleid* werd het provisioneel krediet van 51,8 miljoen euro (bestemd voor de financiering van diverse uitgaven)¹⁹ verminderd met 48,5 miljoen euro tot 3,3 miljoen euro. Deze daling kan worden verklaard door de overdrachten ten belope van 11,1 miljoen euro vóór de indiening van het ontwerp van aanpassing naar basisallocaties van andere opdrachten en voor het overige door de noodzaak om de daling van de inzonderheid institutionele ontvangsten te ondervangen²⁰.

Op programma 002 *Uitvoering van het beleid inzake overheidsschuld* werden de kredieten in verband met de intresten van de schuld (op korte en op lange termijn) zowel voor de vastleggingen als voor de vereffeningen globaal verminderd met 7,6 miljoen euro tot 126,8 miljoen euro²¹. Die verminderingen worden uitvoerig verantwoord.

2.3.5 Opdracht 07 Beheer inzake informatie- en communicatietechnologie (ICT)

De aan die opdracht toegekende vastleggings- en vereffeningskredieten werden respectievelijk met 7,1 en 7,5 miljoen euro opgetrokken (+ 15,55 % en + 16,70 %).

Die stijgingen doen zich voor bij de kredieten van de programma's 002 en 003, voorbehouden voor de werkings- en de investeringsdotaties van het CIBG (+4,2 miljoen euro in totaal) en de kredieten van programma 004 *Exploitatie en ontwikkeling van de informatica binnen het Ministerie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (MBHG)* (+ 1,9 en + 2,4 miljoen euro voor de vastleggingen en de vereffeningen).

¹⁷ BA 04.002.07.12.1120.

¹⁸ BA 04.002.31.03.3431.

¹⁹ BA 06.001.99.01.0100.

²⁰ De aangepaste totale ontvangsten dalen in werkelijkheid met 30,0 miljoen euro.

²¹ Ter informatie wordt vermeld dat de totale intrestlasten in 2014 133,2 miljoen euro bedroegen (terwijl deze op 140,5 miljoen euro waren geraamd).

Aangezien die stijgingen voortvloeien uit kredietoverdrachten van vóór het ontwerp van aanpassing, is geen enkele verandering in de begrotingstabel opgenomen.

In de algemene toelichting wordt erop gewezen dat de meeste kredieten zijn uitgetrokken voor de vervroegde aankoop van infrastructuur en licenties in het kader van het operationeel maken van het backupdatacenter, evenals voor de aankoop van een SAP-licentie voor de komende drie jaren en de aankoop van een specifieke server om de migratie naar het nieuwe SAP-platform voor te bereiden, waarin de autonome bestuursinstellingen progressief zullen worden geïntegreerd.

2.3.6 Opdracht 10 Ondersteuning en begeleiding van de plaatselijke besturen

De middelen voor die opdracht worden met 91,7 miljoen euro verminderd voor de vastleggingen (- 14,10 %) en met 25,4 miljoen euro (- 4,29 %) voor de vereffeningen.

Bij de vastleggingen doet de wijziging zich voornamelijk voor in programma 007 *Veiligheid* (-62,2 miljoen euro), hoofdzakelijk wegens de daling van het bijzonder krediet aan de gemeenten inzake preventie en veiligheid²², dat daalt van 85,7 naar 20,3 miljoen euro. De lancering van een nieuw Brussels preventie- en buurtplan, dat voor vier jaar geprogrammeerd is, is immers uitgesteld van 2015 naar 2016 ingevolge de herschikking van het beleid inzake preventie en veiligheid. De vastleggingskredieten die op de aangepaste begroting blijven staan, zullen bijgevolg enkel de vastleggingen van 2015 dekken, terwijl de vereffeningkredieten (19,7 miljoen euro) worden gebruikt voor de vereffening aan de gemeenten van de saldi van 2014 en van de voorschotten toegekend voor 2015.

Ingevolge een beslissing van de Brusselse regering van 8 oktober 2015 in verband met de modaliteiten voor de toekenning in 2015 van een financiële tegemoetkoming ten laste van het « Fonds ter financiering van sommige verrichte uitgaven die verbonden zijn aan de veiligheid voortvloeiend uit de organisatie van Europese toppen in Brussel, evenals van uitgaven voor veiligheid en preventie die verbonden zijn aan de nationale en internationale hoofdstedelijke functie van Brussel » aan de gemeenten van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest²³, werden de initiële kredieten voorzien op basisallocatie 10.007.99.02.0100 *Provisieel krediet teneinde de uitgaven te dekken die verbonden zijn aan de criminaliteitspreventie in het kader van de Europese toppen en andere initiatieven verbonden aan de internationale rol van de Stad Brussel en de gemeenten van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest* verdeeld onder twee nieuwe meer specifieke basisallocaties²⁴ en opgetrokken van 38,3 naar 39,8 miljoen euro, zowel voor de vastleggingen als voor de vereffeningen. In datzelfde kader werden 3,0 miljoen euro (vastleggings- en vereffening)kredieten in de aanpassing ingeschreven met het oog op de toekenning aan de MIVB van een bijzondere werkingsdotatie om haar in staat te stellen haar uitgaven inzake criminaliteitspreventie het hoofd te bieden, eveneens in het kader van de Europese toppen en andere hierboven beoogde initiatieven.

De kredieten van programma 011 *Beleid van maatschappelijke integratie*, goed voor in totaal 31,0 miljoen euro zowel vastleggingen als vereffeningen, die waren ingeschreven op de initiële begroting wegens de overdracht van die bevoegdheid naar aanleiding van de 6^e staatshervorming, werden overgedragen naar programma 004 van opdracht 16, naar de

²² BA 10.007.27.01.4322.

²³ De totale jaarlijkse middelen van dat fonds (55 miljoen euro) worden door de federale Staat aan het gewest overgedragen in het kader van de herfinanciering bekomen krachtens het institutioneel akkoord van 11 oktober 2011 over de zesde staatshervorming.

²⁴ BA 10.007.27.02.4322 en BA 10.007.27.03.4351.

basisallocatie *Dotatie aan Actiris – 6de staatshervorming*²⁵. Die instelling zal voortaan de subsidies aan de OCMW's beheren voor de financiering van de begeleidingsprogramma's om de leefloners terug in de arbeidsmarkt in te schakelen en de financiering van de hulp die toegekend wordt met toepassing van de wet van 2 april 1965.

2.3.7 Opdracht 12 Ondersteuning van economie en landbouw

De aangepaste kredieten van die opdracht stijgen met 4,3 miljoen euro (+ 5,85 %) voor de vastleggingen en met 7,0 miljoen euro (+10,69 %) voor de vereffeningen.

De voornaamste wijzigingen doen zich in de volgende programma's voor, die verband houden met de steun voor economische expansie voor de ondernemingen.

De respectieve stijging van de vastleggings- en vereffeningkredieten (+ 1,5 en + 1,3 miljoen euro) op het programma 002 *Logistieke, financiële en fiscale steun aan ondernemingen* heeft hoofdzakelijk betrekking op de subsidies voor de aanwerving, de omkadering en de overdracht van kennis in de ondernemingen, die afhangen van de ordonnantie van 13 december 2007²⁶. De vastleggingskredieten worden opgetrokken als antwoord op de stijging van het aantal steundossiers voor consultancy, één van de steunvormen die op die basisallocatie wordt aangerekend; de toename van de vereffeningkredieten, gekoppeld aan een recente herverdeling, is bedoeld om het algemeen uitstaand bedrag van die allocatie²⁷ te dekken aangezien de kredieten reeds eind oktober waren uitgeput en een bedrag van 0,3 miljoen euro nog op betaling wachtte.

Op programma 012 *Investeringssteun* betreft de respectieve verhoging van de vastleggings- en vereffeningkredieten (+1,6 en +4,8 miljoen euro) hoofdzakelijk de investeringsubsidies voor privé-ondernemingen, die van diezelfde ordonnantie afhangen²⁸. Het optrekken van de vereffeningkredieten hangt samen met de inwerkingtreding van de nieuwe ontwikkelingszone in juli 2015, wat een impact heeft op het bedrag van de steun. De verhoging van de vereffeningkredieten beantwoordt aan het uitstaand bedrag in samenhang met de beslissingen tot toekenning van subsidies.

2.3.8 Opdracht 16 Ondersteuning en bemiddeling bij arbeidsaanbod en -vraag

De aan die opdracht toegekende vastleggings- en vereffeningkredieten stijgen met respectievelijk 36,4 miljoen euro (+ 4,36 %) en 27,9 miljoen euro (+ 3,35 %).

Wat de vastleggingen betreft, vloeien die verhogingen ten opzichte van de initiële begroting nagenoeg volledig (36,7 miljoen euro) voort uit kredietoverdrachten afkomstig van andere opdrachten die werden uitgevoerd vóór het ontwerp van aanpassing.

Wat de vereffeningen betreft, is het bedrag van de reeds uitgevoerde kredietoverdrachten hetzelfde, maar vermindert het ontwerp van aanpassing de kredieten met 8,8 miljoen euro.

De meest significante evolutie vindt men terug in programma 004 *Ondersteuning van het partnershipsbeleid via Actiris in verband met de socio-professionele inschakeling en het actief zoeken naar werk*, waarvan de kredieten zowel voor de vastleggingen als de vereffeningen worden verhoogd met 52,9 miljoen euro. Die stijging heeft hoofdzakelijk betrekking op de kredieten voor de basisallocatie voorbehouden voor de dotatie aan Actiris voor zijn

²⁵ BA 16.004.15.04.4140.

²⁶ BA 12.002.30.07.3132.

²⁷ 8,3 miljoen euro op 31 december 2014.

²⁸ BA 12.012.39.01.5112.

opdrachten 6^e staatshervorming²⁹ (+52,7 miljoen euro). Ze vloeit ten belope van 50,7 miljoen euro voort uit kredietoverdrachten van vóór het huidige ontwerp van aanpassing, om die instelling in staat te stellen het beheer van diverse in het kader van de 6^e staatshervorming naar het gewest overgehevelde bevoegdheden over te nemen, namelijk:

- het beleid van maatschappelijke integratie (31,0 miljoen euro afkomstig van bovenvermeld programma 10.011);
- de tewerkstelling overeenkomstig artikel 60, § 7, van de wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn (18,5 miljoen euro afkomstig van programma 16.003 *Financiering van de projecten van het ministerie in verband met de sociale economie*);
- de overdrachten van inkomsten toegekend aan werkzoekenden in geval van werkhervatting (1,2 miljoen euro afkomstig van programma 16.012 *Werkhervattingstoelage*).

De kredieten van programma 005 *Algemene financiering van Actiris* worden globaal verminderd (-1,7 miljoen euro voor de vastleggingen en -5,0 miljoen euro voor de vereffeningen), voornamelijk voor de personeelskosten en de werkingskosten.

De vastleggingkredieten op programma 001 *Ondersteuning van het algemeen beleid* werden globaal opgetrokken met 3,4 miljoen euro om de vastlegging mogelijk te maken van de overheidsopdracht met betrekking tot het uitgeven van dienstencheques in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest die op 24 september laatstleden voor een bedrag van 3,4 miljoen euro werd gegund³⁰. In 2015 werd geen vereffeningkrediet uitgetrokken voor de uitvoering van die opdracht.

2.3.9 Opdracht 18 Uitbouw en beheer van het openbaar vervoernetwerk

De aangepaste vastleggings- en vereffeningkredieten van die opdracht verminderen respectievelijk met 6,3 miljoen (- 0,86 %) euro en 15 miljoen euro (- 2,06 %).

Dat komt nagenoeg volledig door een daling van de kredieten van programma 002 *Ontwikkeling en beheer van de infrastructuur van het openbaar vervoer evenals het aanbrengen van kunstwerken*, terwijl de kredieten van programma 003 slechts voor een heel klein bedrag worden gewijzigd ondanks verschuivingen van kredieten tussen dotaties aan de MIVB.

Binnen programma 002 werden hoofdzakelijk verminderingen doorgevoerd op de uitgaven voor investeringswerken met betrekking tot de bouwwerken en uitrusting voor metro en premetro³¹ (-3,9 miljoen euro vastleggingen en -6,9 miljoen euro vereffeningen) en de uitgaven voor investeringswerken ter verbetering van het bovengronds tram- en busnet (AVANTI) (respectievelijk -7,1 en -6,6 miljoen euro). Ze worden hoofdzakelijk verantwoord door een aanpassing van de kredieten aan de behoeften ingevolge de actualisering van de betaalkalender. De kredieten voor de kapitaalsubsidies aan de MIVB³² werden om dezelfde reden met 4,5 miljoen euro beknot voor de vereffeningen, terwijl ze voor de vastleggingen met 4,0 miljoen euro werden opgetrokken met het oog op de verwezenlijking van de sporen van tramlijn 94.

²⁹ BA 16.004.15.04.4140.

³⁰ Vóór de aanpassing werd een kredietoverdracht van 4,0 miljoen euro uitgevoerd van BA 16.009.38.01.3131 *Exploitatiesubsidie aan de privé-onderneming die de dienstencheques uitgeeft – 6e staatshervorming* naar BA 16.001.08.04.1211 *Aankoop van niet-duurzame goederen en van diensten, betaling van indirecte belastingen – Uitgaven voor de overheidsopdrachten dienstencheques*.

³¹ BA 18.002.11.01.7441.

³² BA 18.002.16.01.6141.

2.3.10 Opdracht 22 *Beleid inzake waterproductie en watervoorziening, technische reglementering inzake de kwaliteit van het drinkwater, de zuivering van het afvalwater en de riolering*

De aangepaste vastleggings- en vereffeningskredieten van die opdracht worden verhoogd met 7,1 miljoen euro (+ 17,8 %).

Deze stijging kan inzonderheid worden verklaard door de verhoging, op programma 001 *Ondersteuning van het algemeen beleid*, met 4,8 miljoen euro van de kredieten bestemd voor de schadeloosstellingen aan particulieren voortvloeiend uit het opnemen door het gewest van zijn verantwoordelijkheid ten overstaan van door zijn organen en door zijn bedienden gepleegde daden³³. Wegens een geschil dat is ontstaan in het kader van de bouw van het Waterzuiveringsstation Zuid heeft het gewest een dading gesloten met een bouwfirmam om schadevergoedingen aan die firma te betalen.

De werkings- en investeringsdotaties aan de BMWB worden overigens met een bedrag van in totaal 2,3 miljoen euro verhoogd met het oog op de betaling van achterstallen.

2.3.11 Opdracht 24 *Afvalophaling en -verwerking*

Er werd vastgesteld dat de vastleggings- en vereffeningskredieten van die opdracht met 5,2 miljoen euro (+ 3,37%) zijn gestegen. In tegenstelling tot de verantwoording in de begrotingstabel stemt die stijging van de werkingsdotatie van het Gewestelijk Agentschap voor Netheid³⁴ niet overeen « () *met de betalingen van de door het Gewestelijk Agentschap voor Netheid geïnde administratieve boeten* », maar is ze bedoeld voor de aanwerving van 150 netheidsmedewerkers (2,5 miljoen euro) en de aankoop van een gebouw (2,5 miljoen euro) en een grond (0,2 miljoen euro). De Brusselse regering heeft op 26 mei 2015 haar instemming betuigd met het luik van de aanwervingen die noodzakelijk zijn om de doelstellingen te halen waarover zij op 5 maart en 23 april 2015 inzake openbare netheid akkoorden had gesloten.

2.3.12 Opdracht 25 – *Huisvesting en woonomgeving*

De vastleggingskredieten stijgen met 2,0 miljoen euro (+ 0,44%), terwijl de vereffeningskredieten met 24,8 miljoen euro afnemen (- 6,84%).

De belangrijkste daling van de vereffeningskredieten doet zich voor in programma 005 *Ondersteuning van de instellingen belast met de uitvoering van het sociale huisvestingsbeleid*, waar de investeringssubsidie aan de BGHM voor de vierjarenplannen³⁵ met 30,0 miljoen euro vermindert.

In programma 03 *Specifieke initiatieven op het vlak van de Huisvestingscode* nemen de vereffeningskredieten met 5,0 miljoen euro toe door een investeringsdotatie aan Citydev.brussels (GOMB) in te schrijven voor de opdrachten in het kader van het huisvestingsbeleid³⁶.

³³ BA 22.001.11.01.3441.

³⁴ BA 24.002.15.01.4140.

³⁵ BA 25.005.20.02.5111.

³⁶ BA 25.003.16.01.0310.

In programma 007 *Beleid ten gunste van de gezinnen* stijgen de vereffeningskredieten met 1,7 miljoen euro door de middelen voor de gedelegeerde opdracht aan het Woningfonds op te trekken (+ 2,7 miljoen euro)³⁷.

In programma 008 *Beleid ten gunste van de minstbedeelden* dalen de vereffeningskredieten met 3,0 miljoen euro omdat minder middelen worden opgenomen voor de verhuis- en installatietoelagen³⁸.

Hoewel de BGHM en het Woningfonds deel uitmaken van de overheidssector (S13.12), worden voor de vereffeningen op vastleggingen die dateren van voor de consolidatie nog altijd de oude codes gebruikt (voor de nieuwe vastleggingen werden de codes aangepast). Het Rekenhof beveelt aan het uitstaand bedrag op die oude vastleggingen over te dragen naar vereffeningskredieten met de correcte economische code.

2.3.13 Opdracht 26 Bescherming, conservering, restauratie en promotie van Monumenten en Landschappen

De vastleggings- en vereffeningskredieten van die opdracht zijn met respectievelijk 4 en 0,8 miljoen euro gestegen (+ 22,52 % en + 4,70 %) door middel van overdrachten vóór het ontwerp van aanpassing waarvan de verantwoordingen bijgevolg niet in de begrotingstabel zijn opgenomen.

Bij de vastleggingen heeft die verhoging volledig betrekking op de kredieten van de basisallocatie voor de investeringssubsidies aan de ondergeschikte besturen voor werken tot behoud van een beschermd goed³⁹, die van 7,5 naar 11,5 miljoen euro gaan. De vereffeningskredieten wijzigen niet (7,8 miljoen euro). Het gaat meer bepaald om nieuwe kredieten met het oog op de verwezenlijking van het beheersplan voor het erfgoed van de tuinvijken Floréal en Le Logis.

Het Rekenhof vestigt opnieuw de aandacht op de nieuwe (potentiële) stijging van het uitstaand bedrag van 3,7 miljoen euro dat bovenop het op 31 december 2014 op die basisallocatie bestaande uitstaand bedrag van 52,5 miljoen euro zal komen⁴⁰.

2.3.14 Opdracht 27 Stadsbeleid

De gesplitste vastleggingskredieten van die opdracht worden verminderd met 203,2 miljoen euro (- 51,97 %) en de vereffeningskredieten worden opgetrokken met 5,6 miljoen euro (+4,54 %).

De meeste verminderingen voor de vastleggingen hebben te maken met programma 002 *Europese programma's*, waarvan de kredieten dalen van 195,5 naar 91,2 miljoen euro (-104,3 miljoen euro) en het programma 008 *Initiatieven met het oog op een toename van het aantal lokale openbare woningen*, waarvan de kredieten dalen van 143,8 naar 40,5 miljoen euro (-103,3 miljoen euro).

Binnen programma 002 wordt het initieel vastleggingskrediet bestemd voor de investeringssubsidies aan de gewestelijke openbare instellingen in het kader van de EFRO-programmatie 2014-2020⁴¹ teruggebracht van 195 naar 6,8 miljoen euro, d.i. een

³⁷ BA 25.007.16.04.0310.

³⁸ BA 25.008.31.01.3432.

³⁹ BA 26.002.52.01.6321.

⁴⁰ Op 31 december 2013 was het uitstaand bedrag 41,9 miljoen euro.

⁴¹ BA 27.002.16.03.6141.

vermindering met 188,2 miljoen euro. Het initieel krediet werd herverdeeld voor een totaal bedrag van 77,2 miljoen euro om kredieten toe te kennen aan nieuwe basisallocaties die meer specifiek de verschillende tussenkomenende openbare instellingen identificeren. De vastleggingskredieten voor de Europese programma's 2014-2020 waarin de aangepaste begroting voorziet, belopen in totaal 84 miljoen euro en de kredieten voor de vorige programmatie (2007-2013) 6,5 miljoen euro.

De vereffeningskredieten van datzelfde programma worden daarentegen met 3,8 miljoen euro opgetrokken tot 28,9 miljoen euro, d.i. buiten de verschillende werkingskredieten, 5 miljoen extra voor de betaling van de eerste voorschotten verschuldigd aan de dragers van EFRO-projecten in het kader van de nieuwe programmatie 2014-2020 (8 miljoen euro in totaal) en een vermindering met 1,3 miljoen euro voor de vereffeningen in verband met de oude programmatie 2007-2013 (20,5 miljoen euro in totaal).

Binnen programma 006 Beleid inzake wijkrevitalisering vindt er een vermindering van de vastleggingskredieten plaats voor de kredieten bestemd voor de *Investeringsubsidies aan de gemeenten voor de stadsvernieuwingscontracten*⁴² (-110 miljoen euro), wegens het uitstel naar 2016 van de vastlegging van de vijf nieuwe stadsvernieuwingscontracten (SVC). In samenhang daarmee worden de vereffeningskredieten die in de initiële begroting voor die basisallocatie waren uitgetrokken (1,5 miljoen euro), eveneens geschrapt.

De vermeerdering met 6,3 miljoen euro van het vastleggingskrediet voor de *Investeringsubsidies aan de gemeenten voor de wijkcontracten*⁴³ tot 28,3 miljoen euro ondervangt het feit dat die tenlasteneming niet meer gebeurt door de middelen van Beliris.

2.3.15 Opdracht 30 Financiering van de Gemeenschapscommissies

Binnen die opdracht heeft de enige stijging (+20,7 miljoen euro) betrekking op de kredieten in verband met de werkingsdotatie aan de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie voor het uitvoeren van de opdrachten van de voormalige provincie Brabant, andere dan onderwijs⁴⁴. Dat aanvullend bedrag wordt aan die commissie toegekend om rekening te houden met haar extra behoeften in 2015 (noodopvang, in het kader van de zesde staatshervorming overgedragen bevoegdheden) en haar in staat te stellen een begroting 2015 in evenwicht voor te leggen.

Voor het overige is het handhaven van de initiële kredieten voor de aan de gemeenschapscommissies toegekende dotaties inherent aan het feit dat de weddenschaalindex van het Brussels openbaar ambt waaraan ze worden aangepast, niet is gewijzigd.

⁴² BA 27.006.28.04.6321.

⁴³ BA 27.006.28.02.6321.

⁴⁴ BA 30.004.42.03.4510.

3 ONTWERP VAN AANPASSING VAN DE BEGROTINGEN VAN DE AUTONOME BESTUURSINSTELLINGEN

3.1 Parkeeragentschap

Het ontwerp van aanpassing van de begroting 2015 van het Parkeeragentschap brengt de ontvangsten op 6,8 miljoen euro en de vereffeningskredieten op 10,5 miljoen euro (codes 9 buiten beschouwing gelaten), en vermeldt een ESR-vorderingensaldo van -3,6 miljoen euro.

Dat tekort is voornamelijk te verklaren door de stijging van de investeringsuitgaven in verband met de overname, door het agentschap, van de parkeermeters van de gemeente Sint-Jans-Molenbeek (BA 02.001.11.07.7422). De kredieten van die BA stijgen van 0 euro in de initiële begroting naar 4,1 miljoen euro in de aangepaste begroting.

De dotatie 2015 van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest voor de financiering van het agentschap vertegenwoordigt nog slechts 0,81 % van de totale ontvangsten. Het agentschap wordt grotendeels gefinancierd met eigen ontvangsten (6,7 miljoen euro) en leningopbrengsten (4,1 miljoen euro).

Het ontwerp van ordonnantie houdende de aanpassing van de algemene uitgavenbegroting van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest voor het begrotingsjaar 2015 omvat een fout in de samenvattende begrotingstabel van Parking.brussels (Brussels Hoofdstedelijk Parkeeragentschap nv). De lening van 4,1 miljoen euro in verband met de overname van de parkeermeters moet bij de ontvangsten worden geboekt met een code 9, en niet met een code 8. Volgens het ESR bedraagt het saldo van code 9 na correctie 3,6 miljoen euro.

3.2 Innoviris

De ontvangsten en de uitgaven (vereffeningen) van Innoviris dalen van 39,9 miljoen euro in de initiële begroting 2015 naar 38,6 miljoen euro in de aangepaste begroting 2015 (d.i. -1,3 miljoen euro of -3,4%). De voorgestelde aangepaste begroting 2015 is in evenwicht.

Op het niveau van de ontvangsten situeren de dalingen zich voornamelijk bij de dotaties voor acties die vooralsnog niet het verhoopte succes hebben gehad, en meer bepaald bij de dotatie voor de toekenning van andere programma's voor steun aan economisch onderzoek (-2,3 miljoen euro). De werkingsdotatie van Innoviris stijgt echter met 1,2 miljoen euro (+28,7%).

Op het niveau van de uitgaven stijgen de vereffeningskredieten voor opdracht 01 « Ondersteuning van de basisopdrachten » globaal met 0,6 miljoen euro (+14,9%), terwijl de vereffeningskredieten voor de aanmoediging van het wetenschappelijk en technologisch onderzoek (opdracht 02) dalen van 35,7 naar 33,7 miljoen euro (d.i. -2 miljoen euro of -5,5%). Binnen opdracht 02 volgen de vereffeningskredieten toegekend in het kader van de facultatieve subsidies voor specifieke programma's van economisch onderzoek (programma 002) de evolutie van de ontvangsten en dalen van 13,9 naar 11,6 miljoen euro (d.i. -2,3 miljoen euro). Hetzelfde doet zich voor bij de vastleggingskredieten, die dalen van 15,7 naar 12,9 miljoen euro (-18,2%).

Die contrasterende evoluties zijn, wat de dalingen betreft, te verklaren door vertragingen bij de tenuitvoerlegging van maatregelen of door het feit dat de steun in kwestie niet het verhoopte succes had. De kredietstijgingen worden dan weer verantwoord door de aanwas van bepaalde programma's en de verwachte uitbouw van sommige acties.

3.3 Haven van Brussel

Ten opzichte van de initiële begroting 2015 dalen de ontvangsten en de vereffeningskredieten van de Haven met 2,6 miljoen euro (-9%), waardoor het begrotingstekort van de Haven identiek blijft aan het tekort dat voorzien was in de initiële begroting, namelijk -318 duizend euro. De daling van de vereffeningskredieten is aanzienlijker en beloopt 6 miljoen euro (-19%).

Op het niveau van de ontvangsten is de daling voornamelijk te verklaren door de volgende elementen:

- de heffingen in verband met concessies op terreinen, gebouwen en kades werden naar beneden herzien op basis van de effectieve realisaties die op het jaar 2014 werden geboekt (- 1 miljoen euro);
- de herfacturering van bepaalde saneringswerken van terreinen die eind 2015 klaar zullen zijn, werd overgedragen naar 2016 (-400 duizend euro);
- de verkoop van een terrein op de site Tour & Taxis werd geannuleerd (-500 duizend euro).

Wat de uitgaven betreft, valt de daling van de kredieten grotendeels te verklaren door de overdracht of annulering van bepaalde investeringsprojecten:

- de overdracht van de sprinklerwerken van het TIR-centrum (-3 miljoen euro aan vastleggingskredieten);
- de overdracht naar 2016 van de opstart van de werken in verband met het bouwmaterialendorp (-2,8 miljoen euro bij de vastleggingskredieten en -1 miljoen euro bij de vereffeningskredieten);
- de annulering van bepaalde, niet-prioritaire investeringen voor de modernisering van wegen, de renovatie van daken en het uitstel van de aanleg van een kade (-400 duizend euro bij de vastleggingskredieten en -760 duizend euro bij de vereffeningskredieten).

De stijging van de vastleggings- en de vereffeningskredieten van BA 02.005.11.02.7112 met 1 miljoen euro houdt verband met de onderhandelingen over de aankoop van een terrein waarvoor aanvankelijk beslist was de sanering van het grondwater te bekostigen. Uiteindelijk zal het vervuilingrisico ten laste blijven van de derde, wat de meerkost van het terrein verklaart en logischerwijze de stijging van de kredieten die nodig zijn om de operatie te beëindigen.

De daling van de vereffeningskredieten (-600 duizend euro) in programma 006 van opdracht 02 vloeit voort uit de vertragingen bij de uitvoering van de saneringswerken waarvoor een herfacturering zal gebeuren (zie hoger).

De daling van de kredieten voor de lonen en sociale lasten in opdracht 04 (-450 duizend euro) is toe te schrijven aan het feit dat de lonen waarin de initiële begroting 2015 niet werden geïndexeerd en aan vertragingen bij sommige aanwervingsprocedures.

Over het algemeen benadrukt het Rekenhof dat er geen verantwoording is bij de begrotingstabellen, noch voor de ontvangsten, noch voor de uitgaven, waardoor de evolutie tussen de initiële begroting en het ontwerp van aanpassing van de begroting van de entiteit moeilijk te analyseren en te bevatten is.

3.4 Maatschappij voor het Intercommunaal Vervoer te Brussel (MIVB)

Het ontwerp van begrotingsaanpassing vermindert de ontvangstenramingen en de vereffeningskredieten van de initiële begroting (d.i. respectievelijk 919,2 en 874,4 miljoen euro) met 2,5 miljoen euro, waardoor de begroting van de MIVB een positief ESR-vorderingensaldo van 59,3 miljoen euro kan behouden.

De ontvangstenramingen en de uitgavenkredieten blijven op hetzelfde niveau. Wat de uitgaven betreft, worden enkel de vereffeningskredieten van twee basisallocaties verminderd, terwijl de andere vastleggings- en vereffeningskredieten worden gehandhaafd op het niveau van de kredieten van de initiële begroting.

Het ontwerp van aanpassing stemt echter niet overeen met de aangepaste begroting 2015 die de raad van bestuur van de MIVB op 29 oktober 2015 heeft goedgekeurd. De aangepaste begroting van de MIVB vermindert de ramingen van de ontvangsten en van de vereffeningskredieten met een hoger bedrag; deze worden op respectievelijk 909,6 en 865,7 miljoen euro geraamd. Vanuit het oogpunt van de ontvangsten worden de verkeersontvangsten (-4,4 miljoen euro) en de tegemoetkomingen van de federale overheid in de investeringen van de NMBS (-4,7 miljoen euro) naar beneden bijgesteld in vergelijking met het ontwerp van aanpassing. Het resultaat in termen van ESR-vorderingensaldo blijft hetzelfde.

Er zijn hoofdzakelijk bij de vastleggingskredieten verschillen merkbaar tussen het ontwerp van aanpassing en de door de MIVB goedgekeurde aangepaste begroting. Deze laatste begroting doet het totaal van de vastleggingskredieten immers dalen met 559,5 miljoen euro, d.i. een daling met 39 %.

De afnames van vereffeningskredieten betreffen in miljoen euro:

- de aankopen van voertuigen (BA 01.003.11.02.7410) (-378,2) ingevolge het uitstel tot 2016 van de bestelling van 43 metrostellen die aanvankelijk in 2015 gepland was;
- programma 004 van opdracht 01 in verband met gebouwen (-38,1), voornamelijk ingevolge vertraging bij de bouw van de stelplaats Erasmus;
- het netwerk en de uitrustingen (-25,9) wegens vertragingen die werden vastgesteld op de werven voor de uitbreiding van het tramnet en op de werven voor het onderhoud van de bovengrondse installaties;
- programma 007 van opdracht 01 in verband met de andere investeringen (-112,7) waarvoor de bestelling met betrekking tot de installatie van de CBTC-signalisatie⁴⁵ pas in 2016 zal worden gelanceerd.

3.5 Actiris

De initiële begroting 2015 van Actiris vertoonde een tegoed van 16 miljoen euro, maar de eerste aanpassing wordt in evenwicht voorgesteld: de ontvangsten stijgen met 28,5 miljoen euro en de uitgaven met 44,5 miljoen euro tot 645,1 miljoen euro.

De evolutie van de ontvangstenramingen is voornamelijk te verklaren door:

⁴⁵ Communication Based Train Control.

- de stijging met 50,4 miljoen euro (+ 19,3 %) van de dotatie afkomstig van de GOB voor de financiering van de nieuwe opdrachten die aan Actiris werden toevertrouwd bij de overheveling van de bevoegdheden door de bijzondere wet van 6 januari 2014 met betrekking tot de zesde staatshervorming (BA 02.001.04.29.46.10);
- de schrapping van de ontvangst van 16 miljoen euro die werd verwacht van de verkoop van het Anspach-gebouw, dat voor een symbolische euro zal worden verkocht aan de Grondregie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest overeenkomstig de beslissing van het beheerscomité van Actiris van 30 april 2015;
- de daling met 4,1 miljoen euro (-72,9%) van de ontvangsten die van de federale Staat verwacht werden in het kader van de financiering van programma 2 van opdracht 2 voor de startbaanovereenkomsten (-0,8 miljoen euro), de beroepsprojectovereenkomsten (-2,4 miljoen euro) en de taalpremies (-0,9 miljoen euro).

De belangrijkste aanpassingen qua vastleggings- en vereffeningskredieten situeren zich in opdracht 18, 6^e staatshervorming (stijging met 45,7 miljoen euro, d.i. + 17,55%).

Die wijziging valt voornamelijk te verklaren door:

- de daling met 1,4 miljoen euro (- 20,1 %) van het voorziene krediet voor de nieuwe aanwervingen (BA 18.001.07.02.1111), die toe te schrijven is aan het feit dat de aanwervingstermijnen langer waren dan gepland;
- de annulering van het voorziene krediet van 2,4 miljoen euro voor de controle van de beschikbaarheid (BA 18.004.07.01.1111), wat betrekking heeft op de loonkosten van de medewerkers die al werkzaam zijn binnen Actiris. In de initiële begroting waren die loonkosten en de ontvangsten ter financiering van die loonkosten twee keer ingeschreven. Daarom werden het krediet dat bij de uitgaven van opdracht 18 was ingeschreven en de overeenstemmende ontvangstenramingen voor Samenwerkingsakkoord met de federale overheid - Overeenkomst Beroepsproject (BA 02.002.04.01.4943) geannuleerd;
- de stijging met 1,1 miljoen euro (+ 189,7 %) van het krediet bestemd voor de startbaanovereenkomsten (BA 18.007.34.01.3300). Die maatregel is vervat in artikel 43 van de wet van 24 december 1999 ter bevordering van de werkgelegenheid. De stijging van dat krediet vloeit voort uit de inaanmerkingneming van de middelen die nodig zijn voor een werkelijke bezetting van alle toegekende posten;
- de globale daling met 6,5 miljoen euro (-2,6 %) van de voorziene kredieten voor de bevoegdheden die vanop federaal niveau werden overgeheveld in verband met de doelgroepen (BA's 18.010.42.01.4540, 18.011.27.01.4352, 18.011.31.01.3431, 18.011.38.01.3132 en 18.013.38.01.3132) op basis van ramingen van de evolutie van de uitgaven van de RSZ, de DIBISS of de RVA;
- de creatie van twee nieuwe basisallocaties Subsidies aan OCMW's met betrekking tot het recht op sociale inschakeling (BA 18.012.27.01.4352) en Artikel 60 §7 - verhoogde subsidie van de Staat - 6de Staatshervorming (BA 18.012.27.02.4352), waarvoor bedragen van respectievelijk 36,5 en 18,5 miljoen euro zijn ingeschreven. Het beheer van die bevoegdheden werd op 18 december 2014 aan Actiris toevertrouwd door de Brusselse Hoofdstedelijke Regering. De bedragen werden bepaald op basis van een berekening van de programmatorische overheidsdienst Maatschappelijke Integratie (POD MI).

Opdracht 19 *Jeugdwaarborg* werd heringedeeld om het krediet dat initieel in één enkele basisallocatie was ingeschreven (BA 19.001.15.01.4140 *Werkingssubsidies aan geconsolideerde autonome bestuursinstellingen*), te verdelen over specifieke allocaties per type tegemoetkoming en per type werkgever.

3.6 Gewestelijk Agentschap voor Netheid (GAN)

Het ontwerp van aanpassing van de begroting vermindert zowel de ontvangsten als de vereffeningskredieten tot 228,5 miljoen euro (-4,8 miljoen euro ten opzichte van de initiële begroting) zodat het ontwerp van aanpassing van de begroting van het GAN een resultaat vermeldt dat in evenwicht blijft.

Ontvangsten

De werkingsdotatie aan het GAN is opgetrokken tot 159,7 miljoen euro (+5,2 miljoen euro ten opzichte van de initiële begroting) terwijl de ontvangsten die zijn ingeschreven in de BA betreffende de groenestroomcertificaten werden geannuleerd, net als de vereffeningskredieten in de overeenstemmende uitgaven-BA (-10 miljoen euro).

De geraamde eigen ontvangsten voor in totaal 46 miljoen euro met betrekking tot de ophaling van niet-huishoudelijk en industrieel afval, de verkoop van stoom, de heffingen die ondernemingen betalen om afval te storten in de verbrandingsinstallatie, en de tussenkomsten van de privésector in de selectieve ophaling, blijven behouden op het niveau van de ramingen van de initiële begroting, ondanks de lage realisatiegraad van die ontvangsten op het eind van het derde trimester van het jaar, te weten respectievelijk 56, 50, 53 en 45%. Bovendien stipt het Rekenhof aan dat de realisaties 2014 van die ontvangsten in vergelijking met de ramingen van de aangepaste begroting 2015 globaal 64% bedragen.

De ontvangsten met betrekking tot de EFRO-bijdragen voor het Ecopool-project blijven eveneens behouden op 3,4 miljoen euro, terwijl het GAN de in 2015 te ontvangen subsidies op 1,2 miljoen euro raamt (dat is een verschil van 2,2 miljoen euro) rekening houdend met de vastgestelde verträgen in de uitvoering van de werken en de storting van de subsidies door de EFRO-cel.

Uitgaven

De vereffeningskredieten voor de bezoldigingen van het statutair personeel stijgen met 2,5 miljoen euro, terwijl de vereffeningskredieten voor de bezoldigingen van het niet-statutair personeel met 0,1 miljoen euro stijgen tot een bedrag van 60,5 miljoen euro, wat moet toelaten 150 bijkomende vuilnismannen in dienst te nemen in 2015.

De vereffeningskredieten voor de aankoop van gebouwen (BA 01.002.10.02.7132) worden met 2,7 miljoen euro opgetrokken voor de aankoop van een gebouw aan de Havenlaan (2,5 miljoen euro) en een terrein aan Buda (0,2 miljoen euro). Die stijging van de kredieten wordt deels gecompenseerd door een daling van de vereffeningskredieten op het niveau van de BA voor de verbouwing van stelplaatsen en garages (-2,3 miljoen euro) (BA 02.001.11.01.7200).

Bovendien stijgen de vereffeningskredieten met betrekking tot de annulering van vastgestelde rechten uit voorgaande jaren en met betrekking tot de aankoop van informaticamateriaal met respectievelijk 0,7 en 0,6 miljoen euro.

De vereffeningskredieten voor de renovatie van het Ecopool-gebouw stijgen overigens met 1,7 miljoen euro ondanks de door het GAN vastgestelde vertragingen bij de uitvoering van die werken.

De vereffeningskredieten met betrekking tot de prestaties, werken en diverse diensten door derden, tot slot, dalen met 0,7 miljoen euro.

Wat de vastleggingen betreft, stijgt het totaal van de kredieten voor de aankoop van voertuigen (BA's 02.001.11.04.7410 en 03.001.11.01.7410) met 1,2 miljoen euro.

3.7 Brussels Instituut voor Milieubeheer (BIM)

Het ontwerp van aanpassing 2015 blijft net zoals de initiële begroting in evenwicht. De ontvangsten en de uitgaven wijzigen slechts heel weinig (+0,5 miljoen euro) ten opzichte van de initiële begroting en belopen 132 miljoen euro.

Bij de ontvangsten doet de belangrijkste stijging zich voor bij de werkingsdotatie voor de uitvoering van acties ter bevordering van het dierenwelzijn (+274 duizend euro). Die aanvullende ontvangsten zullen worden bestemd voor het dekken van de aanvullende uitgaven voor bezoldigingen (opdracht 24).

Wat de uitgaven betreft, worden de vereffenings- en vastleggingskredieten van BA 17.006.34.01.3300 in verband met de subsidies aan de vzw's die actief zijn in het milieubeheer met respectievelijk 945 en 687 duizend euro opgetrokken in vergelijking met de initiële begroting. De erkenningsprocedure van de verenigingen in verband met de meerjarenfinancieringen zal immers pas aan het begin van het dienstjaar 2016 worden afgewikkeld en de vastleggingen/vereffeningen in dat verband zullen pas bij het begin van het tweede trimester worden uitgevoerd. Het BIM zal bijgevolg « overbruggingsubsidies » vastleggen en vereffenen om het eerste semester van 2016 te dekken.

Het BIM heeft overigens overdrachten van BA 19.002.11.01.7422⁴⁶ en BA 21.003.11.01.7422⁴⁷ in verband met investeringsuitgaven, naar BA's met economische code 12.11 – « *algemene werkingskosten* » uitgevoerd overeenkomstig de opmerkingen die het Rekenhof had geformuleerd. De overgedragen vereffeningskredieten werden eveneens verminderd om het vastgestelde uitvoeringspercentage weer te geven.

3.8 Centrum voor Informatica van het Brussels Gewet (CIBG)

Zowel de ontvangsten als de betaalkredieten van het CIBG stijgen globaal met 5,2 miljoen euro (+ 13,2%) tot 44,9 miljoen euro, wat maakt dat de begroting in evenwicht blijft. De beleidskredieten worden eveneens opgetrokken met 5,2 miljoen euro (+ 12,51%) tot 47 miljoen euro.

Bij de vereffeningskredieten situeert die stijging zich voornamelijk bij de volgende kredieten:

⁴⁶ BA 19.002.11.01.7422, initiële begroting 2015: 2,3 miljoen euro vastleggingskredieten en 1,8 miljoen euro vereffeningskredieten.

⁴⁷ BB 21.003.11.01.7422, initiële begroting 2015: 5,3 miljoen euro vastleggingskredieten en 5,8 miljoen euro vereffeningskredieten.

- BA 01.001.23.01.4160 met betrekking tot de inkomensoverdrachten aan de vzw Iristeam in samenhang met de IT-opdrachten van het CIBG, waarvan de uitgavenkredieten met 1,4 miljoen euro worden opgetrokken tot 18,3 miljoen euro (+8,2%). Die uitgavenramingen worden bestemd voor de bezoldiging en voor de sociale lasten van het personeel van de vzw Iristeam.
- BA 01.006.11.01.7422 voor de vermogensuitgaven verbonden aan het gewestelijke datacenter: de vastleggings- en vereffeningskredieten stijgen respectievelijk met 2,8 en 2,7 miljoen euro tot 4,8 en 4,7 miljoen euro.

3.9 Dienst Brandweer en Dringende Medische Hulp van het BHG (DBDMH)

De globale ontvangstenramingen en de vereffeningskredieten nemen toe met 3,7 miljoen euro tot respectievelijk 115,5 (+ 3,3%) en 109,7 miljoen euro (+ 3,5%). Het batig saldo van 5,8 miljoen euro blijft ongewijzigd ten opzichte van de initiële begroting 2013.

Die stijging van de dotatie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest met 3,7 miljoen euro is bedoeld om de uitgavenkredieten bestemd voor de oninvorderbare handelsvorderingen van 1999 tot 2012 voor een bedrag van 4,7 miljoen euro te dekken. De voornaamste verminderingen van vereffeningskredieten hebben betrekking op verschuivingen van uitgaven die aanvankelijk in 2015 gepland waren maar die naar 2016 werden verschoven.

3.10 Gewestelijke Ontwikkelingsmaatschappij voor het BHG (GOMB-Citydev)

De aangepaste ontwerpbegroting van Citydev vertoont een negatief saldo van -2,4 miljoen euro, waarbij de geplande ontvangsten 64,3 miljoen euro en de betaalkredieten 66,7 miljoen euro bedragen.

In vergelijking met de initiële begroting 2015 die sloot met een batig saldo van 7,2 miljoen euro, dalen de ontvangstenramingen met 7,7 miljoen euro (- 10,7%) terwijl de vereffeningskredieten toenemen met 1,8 miljoen euro (+ 2,8%).

Globaal vermeerderen de vastleggingskredieten met 7,9 miljoen euro (+ 10,5 %) tot 83,4 miljoen euro.

Er dient aan te worden herinnerd dat Citydev niet meer tot de consolidatieperimeter van het gewest behoort. Enkel de bedragen van de gedelegeerde opdrachten moeten worden geconsolideerd met de begroting van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. In dat verband werd het volgende vastgesteld:

- De nieuwe gedelegeerde opdracht in het kader van het huisvestingsbeleid, waarvoor een bedrag van 5 miljoen euro werd uitgetrokken in het ontwerp van begrotingsaanpassing, vertoont de sterkste stijging van de uitgavenkredieten. De in het ontwerp van begrotingsaanpassing 2015 uitgetrokken betaalkredieten lijken overschat aangezien Citydev die opdracht vanaf 2016 wil realiseren en de vereffeningsuitgaven over verschillende dienstjaren wil spreiden. Op 30 september 2015 is 0 % van die opdracht uitgevoerd.

- In het ontwerp van begrotingsaanpassing 2015 wordt een vereffeningskrediet van 0,8 miljoen euro aan de gedelegeerde opdracht Fablab toegewezen, terwijl de uitgaven pas in 2016 zullen starten.

3.11 Brusselse Gewestelijke Huisvestingsmaatschappij (BGHM)

De geraamde ontvangsten nemen met 40,4 miljoen euro af tot 262,2 miljoen euro⁴⁸. De belangrijkste dalingen bevinden zich bij de investeringssubsidies vanwege de GOB (- 31,7 miljoen euro)⁴⁹ en de opbrengst door overdracht van gebouwen aan gemeenten (- 10,0 miljoen euro)⁵⁰.

In totaal nemen zowel de vastleggings- als vereffeningskredieten af met 48,2 miljoen euro. Het Rekenhof merkt in dat verband op dat bij de BGHM de vastleggings- en vereffeningskredieten zo goed als altijd gelijk zijn, wat gezien de aard van de uitgaven in het kader van het Gewestelijk Huisvestingsplan en de Alliantie Wonen niet logisch is aangezien de realisatie van de projecten over verschillende jaren gespreid zijn.

In opdracht 03 *Investeringsuitgaven* nemen de kredieten met 64,7 miljoen euro af, en dit ingevolge de daling van de aan de openbare vastgoedmaatschappijen (OVM) toe te kennen investeringssubsidies (-7,1 miljoen euro), kapitaalsubsidies bij de oplevering van woningen gebouwd in het kader van de GHP (-22,5 miljoen euro) en de terugvorderbare voorschotten voor de bouw en de renovatie van sociale woningen (-10,5 miljoen euro)⁵¹. In dat programma dalen verder de initieel geraamde bouwkosten in het kader van het huisvestingsplan (- 30,0 miljoen euro)⁵². Daar tegenover staat de stijging met 7,0 miljoen euro van de afhalingen op eigen middelen voor voorschotten op LT aan de OVM⁵³.

Door het stijgend ritme van de projecten stijgen in opdracht 02 *Specifieke uitgaven* de kredieten voor de uitgaven via de rekening-courant van de OVM (uitgaven voor rekening van de OVM) met 10,0 miljoen euro⁵⁴.

3.12 Brussels Gewestelijk Herfinancieringsfonds van de Gemeentelijke Thesaurieën (BGHFGT)

Het ontwerp verhoogt de ontvangsten en uitgaven met 188,9 miljoen tot 1.142 miljoen euro.

Die verhoging is hoofdzakelijk te verklaren doordat nieuwe gemeenten (Molenbeek, Vorst en OCMW Schaarbeek) in de loop van 2015 aansloten voor leningen toegekend in het kader

⁴⁸ De vermelde ontvangsten- en uitgaventotalen houden rekening met de verrichtingen uitgevoerd via de rekening-courant toebehorend aan de OVM bij de BGHM (uitgaven voor rekening van de OVM). Omdat dit eigenlijk geen eigen ontvangsten en uitgaven van de BGHM zijn worden ze niet mee in rekening genomen bij de berekening van het vorderingensaldo. Dit verklaart waarom de totalen in de tabel van het vorderingensaldo niet overeenstemmen met de totalen in de verantwoording.

⁴⁹ BA 03.001.01.07.6611

⁵⁰ BA 04.002.03.01.7631.

⁵¹ BA's 03.001.20.03.5111, 03.001.20.05.5112, basisallocatie 03.001.21.01.8111.

⁵² BA 03.002.11.01.7200.

⁵³ BA 03.002.21.01.8111

⁵⁴ BA 02.002.99.01.0310.

van opdracht 02. Eind 2015 wordt er tevens een aanvraag voor een herfinanciering van de gemeente Anderlecht verwacht voor een bedrag van 50 miljoen euro⁵⁵.

Het Rekenhof merkt verder op dat er voor de dotatie van 31,3 miljoen euro geen overeenstemming is tussen het BGHFGT en de GOB op het niveau van de gebruikte economische code. De GOB schrijft deze dotatie in als een kapitaaloverdracht (code 6142) en het BGHFGT als een inkomensoverdracht (code 4610).

3.13 Brussels Waarborgfonds (BW)

Het BW legt een ontwerp van begrotingsaanpassing 2015 in evenwicht voor, waarbij de ontvangsten en de betaalkredieten 2,8 miljoen euro belopen. Het ontwerp van begrotingsaanpassing stijgt met 155 % in vergelijking met de initiële begroting 2015 (+1,0 miljoen euro).

Die toename kan worden verklaard door de stijging van de uitgaven die verband houden met de betaling van de gewaarborgde schulden aan de openbare kredietinstellingen rechtens de zwakke schuldenaars, die werd geraamd op basis van de door het BW opgestelde lijst.

De dotatie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest voor de financiering van het BW werd met eenzelfde bedrag opgetrokken om een begrotingssaldo in evenwicht te behouden.

⁵⁵ De leningen in het kader van opdracht 02 moeten volledig worden terugbetaald door de gemeenten

4 NALEVING VAN DE AAN HET BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST TOEGEKENDE BEGROTINGSDOELSTELLINGEN VOOR HET JAAR 2015

4.1 Bepaling van de norm

Overeenkomstig het samenwerkingsakkoord van 13 december 2013⁵⁶ formuleerde de afdeling 'Financieringsbehoeften van de Overheid' van de Hoge Raad van Financiën (HRF) in maart 2015 aanbevelingen aangaande de begrotingsdoelstelling van de hele overheid en de verdeling ervan over de verschillende overheidsniveaus binnen de context van de bijwerking van het stabiliteitsprogramma⁵⁷.

Het samenwerkingsakkoord voorziet immers in een verdeling, zowel nominaal als structureel, van de doelstellingen van de verschillende overheidsniveaus bij een op het advies van de HRF gebaseerde beslissing van het Overlegcomité.

De federale Ministerraad keurde het stabiliteitsprogramma 2015-2018 van België goed op 24 april 2015. Het Overlegcomité van de federale regering en de regeringen van de gewesten en de gemeenschappen heeft er enkel akte van genomen op 29 april 2015.

Het stabiliteitsprogramma 2015-2018 is gebaseerd op het advies van maart 2015 van de HRF, waarin werd aanbevolen het structurele saldo in de periode 2015-2018 jaarlijks te verbeteren met 0,7% van het bbp, opdat in 2018 een structureel evenwicht wordt bereikt voor de overheid in haar geheel. Dat programma omvat de doelstellingen ter verbetering van het door de HRF aanbevolen structurele saldo, maar neemt eveneens de meer recente informatie betreffende de realisaties van 2014 in aanmerking (het structurele saldo van -2,8% van het bbp in 2014), de overdrachten aan de gewesten ingevolge de herberekening van de belasting 'Staat' en de maatregelen van de federale Staat 2015 (bijkomende maatregelen van 0,05% van het bbp)⁵⁸.

De volgende tabel geeft de geraamde verbeteringen van het structurele saldo en het vorderingensaldo weer als percentage van het bbp.

Tabel 5 Structureel saldo en vorderingensaldo van alle overheidsadministraties samen (als percentage van het bbp)⁵⁹

Jaar	2014	2015	2016	2017	2018
Structureel saldo - alle overheden	-2,8%	-2,0%	-1,3%	-0,6%	0,0%
Entiteit I	-2,3%	-1,7%	-1,1%	-0,4%	0,1%
Entiteit II	-0,5%	-0,4%	-0,3%	-0,2%	-0,1%
Vorderingensaldo - alle overheden	-3,2%	-2,5%	-2,0%	-1,0%	-0,2%
Entiteit I	-2,6%	-2,0%	-1,5%	-0,6%	-0,1%
Entiteit II	-0,6%	-0,6%	-0,5%	-0,4%	-0,1%

Bron: Stabiliteitsprogramma van België 2015-2018, blz. 10 tot 17 en de algemene toelichting bij de federale begroting 2015, blz. 9.

⁵⁶ Samenwerkingsakkoord tussen de federale Staat, de gemeenschappen, de gewesten en de gemeenschapscommissies met betrekking tot de uitvoering van artikel 3, § 1, van het Verdrag inzake stabiliteit, coördinatie en bestuur in de Economische en Monetaire Unie.

⁵⁷ Begrotingstraject ter voorbereiding van het Stabiliteitsprogramma 2015-2018, Hoge Raad van Financiën, afdeling 'Financieringsbehoeften van de Overheid', maart 2015.

⁵⁸ Stabiliteitsprogramma van België 2015-2018, blz. 11.

⁵⁹ De som van de afrondingen van de entiteiten I en II kan 0,1% verschillen van het totaal ingevolge afrondingen (structurele saldi 2015 en 2016 en vorderingensaldo 2015).

Het stabiliteitsprogramma bevat geen becijferde aanbevelingen aangaande de verdeling van de voor entiteit II te bereiken doelstelling over zijn componenten (gemeenschappen, gewesten en lokale besturen).

In zijn advies van juli 2015⁶⁰ vermeldt de HRF evenwel dat volgens de laatste officiële ramingen, waaronder meer bepaald de economische vooruitzichten op middellange termijn 2015-2020 van het Planbureau van mei 2015, het structurele saldo voor het jaar 2015 -2,3% van het bbp zou bedragen, en het nominale (vorderingen)saldo -2,7%. Bijgevolg zouden de doelstellingen van het stabiliteitsprogramma niet meer worden gehaald; derhalve heeft de afdeling haar aanbevelingen aan de verschillende regeringen om de nodige maatregelen te treffen teneinde de globale verbetering van het structurele saldo van 0,7% in 2015 te eerbiedigen, bevestigd. Ze bevestigt ook de individuele trajecten voor elk van de gemeenschappen en gewesten die ze had aanbevolen in haar advies van de maand maart 2015.

Wat het Brussels Hoofdstedelijk Gewest betreft, stemt de door de HRF aanbevolen nominale doelstelling overeen met een overschot van 0,006% van het bbp, oftewel 24 miljoen euro.

In het raam van het regeerakkoord 2014-2019 heeft de Brusselse regering zich ertoe verbonden jaarlijks een begroting in evenwicht voor te leggen. Bijgevolg heeft ze haar begroting in ESR-termen in evenwicht gehouden bij de begrotingsaanpassing 2015.

4.2 Vorderingsaldo

4.2.1 Begrotingssaldi

De ontwerpen van aanpassing van de begrotingen 2015 leiden tot het volgende brutobegrotingssaldo en netto te financieren saldo wat de diensten van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering betreft.

Tabel 6 – Begrotingssaldi (in duizend euro)

2015	Initiële begroting (1)	Ontwerp van aangepaste begroting (2)	Variatie (2)-(1)
Ontvangsten	4.218.407	4.188.420	-29.987
Uitgaven	4.734.870	4.698.101	-36.769
Brutobegrotingssaldo (1)	-516.463	-509.681	6.782
Opbrengsten uit leningen* (2)	55.000	55.005	5
Afschrijvingen van de gewestsschuld* (3)	217.000	217.000	0
Netto te financieren saldo (4) = (1) - (2) + (3)	-354.463	-347.686	6.777

* Uitgezonderd opbrengsten uit leningen en afschrijvingen van het Fonds voor het beheer van de gewestsschuld (133,5 miljoen euro)

Aangezien het bedrag van de lenings- en afschrijvingsramingen nagenoeg niet schommelt, verbeteren zowel het bruto- als het nettobegrotingssaldo met 6,8 miljoen euro en bedragen zo respectievelijk -509,7 miljoen euro en -347,7 miljoen euro. Die daling van het tekort ex

⁶⁰ Recente budgettaire evoluties en evaluatie ten opzichte van de doelstellingen, afdeling 'Financieringsbehoeften van de overheid', juli 2015.

ante wordt verklaard doordat de daling van de uitgavenmachtigingen groter is dan die bij de ontvangstenramingen.

Het Rekenhof stelt vast dat het bedrag van de afschrijvingen groter is dan dat van de opbrengsten uit de leningen, wat betekent dat het totaal aan terugbetalingen van eerder aangegane leningen niet opnieuw het voorwerp zou uitmaken van een consolidatie, wat zou moeten leiden tot een daling van de geconsolideerde schuld, aangezien die terugbetalingen worden gefinancierd door de kredietlijn op korte termijn.

4.2.2 Overgang van begrotingssaldo naar het vorderingensaldo

Overeenkomstig de ESR-methodologie moet het begrotingssaldo dat naar voren komt uit de voorliggende ontwerpen meermaals worden gecorrigeerd om tot het vorderingensaldo van de entiteit te komen.

De elementen van die berekening staan in het beschikkend gedeelte van het ontwerp van ordonnantie betreffende de aanpassing van de algemene uitgavenbegroting voor begrotingsjaar 2015.

Tabel 7 – Berekening van het vorderingensaldo (cijfers van de regering)

Vorderingensaldo 2015	Initiële begroting (1)	Ontwerp van aangepaste begroting (2)	Variatie (2)-(1)
Ontvangsten van de GOB	4.218.407	4.188.420	-29.987
Uitgaven van de GOB (vereffeningsoptiek)	4.734.870	4.698.101	-36.769
Brutobegrotingssaldo van het MBHG (a)	-516.463	-509.681	6.782
Ontvangsten van de geconsolideerde instellingen	3.760.226	3.913.380	153.154
Uitgaven van de geconsolideerde instellingen (vereffeningskredieten)	3.744.446	3.902.855	158.409
Brutobegrotingssaldo van de geconsolideerde instellingen (b)	15.780	10.525	-5.255
Brutobegrotingssaldo van de consolidatieperimeter (c)=(a)+(b)	-500.683	-499.156	1.527
Netto aflossingen van de schuld van de GOB	162.000	161.995	-5
Netto aflossingen van de schuld van de geconsolideerde instellingen	-138.467	-124.715	28.491
Netto aflossingen van de consolidatieperimeter (= saldo codes 9) (d)	8.794	37.280	28.486
Nettobegrotingssaldo van de consolidatieperimeter (e)=(c)+(d)	-491.889	-461.876	30.013
Saldo van de KVD van de GOB	202.452	202.438	-14
Saldo van de KVD van de geconsolideerde instellingen	214.698	193.438	-35.999
Saldo KVD van de consolidatieperimeter (= saldo codes 8) (f)	431.889	395.876	-36.013
ESR-vorderingensaldo (g)=(e)+(f)	-60.000	-66.000	-6.000
ESR-correcties			
- Begrotingsverrichtingen GOB	60.000	66.000	6.000
- Begrotingsverrichtingen van de geconsolideerde instellingen	0	0	0
Begrotingsverrichtingen van de consolidatieperimeter (h)	60.000	66.000	6.000
ESR-vorderingensaldo na de correcties (i)=(g)+(h)	0	0	0

Voorstel begrotingsdoelstelling van het Overlegcomité*	-	-	-
Voorstel begrotingsdoelstelling van de Brusselse regering	0	0	-

Uit bovenstaande tabel vloeit voort dat het vorderingensaldo van het ontwerp van aangepaste begroting voor het jaar 2015 niet is veranderd ten opzichte van dat van de initiële begroting, te weten een nulsaldo. Bijgevolg blijft het in overeenstemming met de door de gewestelijke regering bepaalde evenwichtsdoelstelling.

Binnen de grenzen van de informatie waarover het kon beschikken, heeft het Rekenhof de gegevens van deze tabel geverifieerd door de gegevens van de administratieve begrotingen van de GOB en van elke instelling te vergelijken met de gegevens die zijn opgenomen in de samenvattende tabel die als bijlage gaat bij het ontwerp van ordonnantie betreffende de aanpassing van de algemene uitgavenbegroting.

- **Begrotingssaldo van de geconsolideerde instellingen**

Ten opzichte van de initiële begroting heeft de gewestelijke regering geen enkele nieuwe instelling opgenomen in haar perimeter. In 2015 werden 21 eenheden (met inbegrip van de GOB) geconsolideerd van het zestigtal eenheden dat wordt vermeld in de eenhedenlijst van de publieke sector, die op 30 september 2015 werd bijgewerkt door de Nationale Bank.

Artikel 84 van het beschikkend gedeelte van de ordonnantie houdende de algemene uitgavenbegroting voor het jaar 2015 preciseerde immers dat de entiteiten die vermeld zijn in de lijst van eenheden van de publieke sector die de Nationale Bank op 30 september 2014 publiceerde en die niet waren opgenomen in de lijst van eenheden van de publieke sector van 27 september 2013, niet tot de gewestelijke entiteit behoren, met uitzondering van het Woningfonds van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, de Brusselse Gewestelijke Huisvestingsmaatschappij, de nv Haven van Brussel, Brusoc en Atrium.

Het Rekenhof stelt vast dat de analyse van de impact van de begrotingen van de niet-geconsolideerde eenheden op het vorderingensaldo en op de staatsschuld niet wordt vermeld in de documenten, wat in strijd is met hetgeen is bepaald in de wet van 16 mei 2003 tot vaststelling van de algemene bepalingen die gelden voor de begrotingen, de controle op de subsidies en voor de boekhouding van de gemeenschappen en de gewesten, alsook voor de organisatie van de controle door het Rekenhof.

De aangepaste begrotingen van de autonome bestuursinstellingen sluiten af met een brutobegrotingssaldo van 10,5 miljoen euro, tegenover 15,8 miljoen euro in de initiële begroting. Die verslechtering wordt voornamelijk verklaard door de terugkeer naar een evenwicht in de begroting van Actiris, terwijl de initiële begroting afsloot met een batig saldo van 16,0 miljoen euro, en door begrotingstekorten die lager zijn dan de aanpassing voor de BGHM en het Woningfonds, ten belope van respectievelijk 6,5 en 3,8 miljoen euro.

- **Netto aflossingen van de schuld van de diensten van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering en van de geconsolideerde instellingen**

Aangezien de aangepaste begrotingsramingen betreffende de aflossing van de gewestsschuld (217,0 miljoen euro) en van de opbrengsten uit leningen (55,0 miljoen euro) niet werden

gewijzigd⁶¹, werd het bedrag aan netto aflossingen (aflossingen min leningen), zoals het blijkt uit de begrotingen van de GOB, op 162,0 miljoen euro gehouden.

De nettoaflossingen van de schuld van de geconsolideerde instellingen stijgen met 13,8 miljoen euro en bereiken uiteindelijk een negatief bedrag van 124,7 miljoen euro. Die stijging vloeit voornamelijk voort uit de stijging van het saldo van de verrichtingen code 9 van het BGHFGT (+ 10,0 miljoen euro) en van de BGHM (+ 3,6 miljoen euro). Het Rekenhof heeft overigens vastgesteld dat het saldo van de aflossingen van het gewestelijke parkeeragentschap -3,6 miljoen euro bedraagt, en niet 0,4 miljoen euro zoals vermeld in de samenvattende tabel die als bijlage gaat bij het ontwerp van ordonnantie houdende de aanpassing van de algemene uitgavenbegroting. De codes 8 en 9 werden immers verwisseld bij een ontvangst uit een lening van om en bij 4,0 miljoen euro. Die vergissing heeft bijgevolg geen impact op het vorderingensaldo.

- **Kredietverleningen en deelnemingen (KVD)**

Het saldo van de verrichtingen die onder economische code 8 werden opgenomen (KVD) verschilt amper in de aangepaste begroting van de GOB, terwijl het saldo van de geconsolideerde instellingen met 21,3 miljoen euro daalt tot 193,4 miljoen euro. Dat verschil wordt voornamelijk verklaard door de dalingen van de verrichtingen met code 8 bij het BGHFGT (- 10,0 miljoen euro), bij de BGHM (- 3,1 miljoen euro), bij het gewestelijk parkeeragentschap (- 4,1 miljoen euro) en bij Innoviris (- 1,5 miljoen euro). Desalniettemin heeft het saldo van de KVD van die instelling een nulwaarde en bedraagt het niet - 4,1 miljoen euro door de hierboven vermelde verwisseling van de codes 8 en 9 bij het gewestelijk parkeeragentschap. Bijgevolg is er geen enkel verschil ten opzichte van de initiële begroting.

- **Begrotingsverrichtingen**

De regering heeft de correcties die onder de noemer 'begrotingsverrichtingen' worden aangebracht aan het vorderingensaldo van de gewestelijke entiteit opgetrokken van 60 naar 66 miljoen euro, zodat het ESR-vorderingensaldo gelijk is aan nul.

Dat bedrag omvat 60,0 miljoen euro aan onderbenuttingen van begrotingskredieten wat de hele gewestelijke entiteit betreft. De regering heeft die correctie behouden.

Dat bedrag blijkt echter laag ten opzichte van het bedrag van de niet-uitvoeringen die werden vastgesteld in de rekeningen van uitvoering van de geconsolideerde begroting van de gewestelijke entiteit van de jaren 2013 en 2014 die ter certificering aan het Rekenhof werden voorgelegd.

De bijkomende correctie van 6,0 miljoen euro betreft overigens de neutralisatie door de regering van de participatie van het gewest in het kapitaal van de in punt 2.3.2 aangehaalde cvba NEO.

⁶¹ Op een bedrag van 5000 euro aan ontvangsten na.

TWEEDE DEEL: ONTWERPORDONNANTIES HOUDENDE DE BEGROTINGEN VOOR HET BEGROTINGSJAAR 2016

1 ONTWERP VAN MIDDELENBEGROTING

1.1 Algemeen overzicht

Tabel 8 – Raming van de ontvangsten Gewestelijke Overheidsdienst Brussel (GOB) (in duizend euro)

Middelenbegroting	Ontwerp aanpassing 2015	Ontwerp initiële begroting 2016	Vershil	Vershil in %	Ontwerp initieel 2016
	(1)	(2)	(2) - (1)		% totaal
Bijzondere Financieringswet (Pr. 060)	1.938.071	1.890.119	-47.952	-2,5%	45,8%
Gewestelijke belastingen (Pr. 010)	1.337.031	1.408.182	71.151	5,3%	34,1%
Agglomeratiebevoegdheden (Pr. 080)	164.599	276.731	112.132	68,1%	6,7%
Uitrusting en verplaatsingen (Pr. 260)	138.747	140.273	1.526	1,1%	3,4%
Gewestbelastingen (Pr. 020)	144.460	134.865	-9.595	-6,6%	3,3%
Dode handen (Pr. 070)	94.090	97.255	3.165	3,4%	2,4%
Diverse ontvangsten (Pr. 110)	56.114	55.419	-695	-1,2%	1,3%
Energie (Pr. 240)	27.889	29.228	1.339	4,8%	0,7%
Gewestelijk vastgoedbeheer (Pr. 170)	2.825	18.842	16.017	567,0%	0,5%
Hulp aan ondernemingen (Pr. 200)	8.943	14.900	5.957	66,6%	0,4%
Ontvangsten verkeersveiligheid (Pr. 261)	13.066	13.068	2	0,0%	0,3%
Stortingen Brusselse instellingen (Pr. 100)	3.320	12.756	9.436	284,2%	0,3%
Bescherming van het leefmilieu (Pr. 330)	6.266	7.274	1.008	16,1%	0,2%
Voormalige provinciebelastingen (Pr. 030)	5.211	4.994	-217	-4,2%	0,1%
Openbaar ambt (Pr. 150)	3.651	4.705	1.054	28,9%	0,1%
Sociale huisvesting (Pr.310)	4.106	4.358	252	6,1%	0,1%
Dienstencheques (Pr. 254)	970	3.981	3.011	310,4%	0,1%
Groene ruimten (Pr. 340)	3.272	3.272	0	0,0%	0,1%
Ontvangsten Fonds afvalstoffen (Pr. 331)	2.852	2.900	48	1,7%	0,1%
Stedenbouw en grondbeheer (Pr. 280)	1.243	1.713	470	37,8%	0,0%
Andere ontvangsten	3.168	4.016	848	26,8%	0,1%
Totaal zonder leningopbrengsten en ontvangsten in het kader van de schuldbeheersverrichtingen	3.959.894	4.128.851	168.957	4,3%	100,0%
Leningopbrengsten BA 01.090.06.01.9610 (Schuldbeheersverrichtingen)	133.526	133.526	0	0,0%	
Renteontvangsten BA 01.090.06.02.2610 (Schuldbeheersverrichtingen)	40.000	40.000	0	0,0%	
Leningopbrengsten BA 01.090.03.05.9610 (leningen > 1 jaar)	55.000	55.000	0	0,0%	
Algemeen totaal ontvangsten	4.188.420	4.357.377	168.957	4,0%	

Het ontwerp van initiële middelenbegroting 2016 raamt de totale ontvangsten, exclusief leningopbrengsten en de ontvangsten in het kader van de schuldbeheersverrichtingen

(fonds beheer van de gewestsschuld), op 4.357,4 miljoen euro. Zoals blijkt uit de bovenstaande tabel, komt dat neer op een stijging met 169,0 miljoen euro (+4,3%) in vergelijking met het ontwerp van aanpassing 2015.

De belangrijkste stijging in absolute cijfers betreft programma 080 *Agglomeratiebevoegdheden*, waar de geraamde ontvangsten met 112,1 miljoen euro stijgen tot 276,7 miljoen euro ingevolge de in het vooruitzicht gestelde verhoging van de agglomeratie-opcentiemen op de onroerende voorheffing. Daarnaast worden de ramingen van de gewestelijke belastingen opgetrokken (+71,2 miljoen, zie 1.3).

Andere stijgingen betreffen onder meer:

- programma 170 *Gewestelijk vastgoedbeheer* (+16,0 miljoen euro), volledig toe te schrijven aan de geplande verkoop van de administratieve zetel van Actiris.
- programma 100 *Stortingen van Brusselse instellingen* (+9,4 miljoen euro), door 10,0 miljoen euro in te schrijven uit de verkoop van groenestroomcertificaten van de verbrandingsoven van Brussel-Net. Zoals al vermeld was die opbrengst al voorzien in de initiële begroting 2015 maar werd ze bij de aanpassing geschrapt. Voor deze ontvangsten moet de regelgeving nog worden gefinaliseerd.
- programma 200 *Hulp aan ondernemingen* (+6,0 miljoen euro), waar naast 6,1 miljoen euro ontvangsten van de EU voor de structuurfondsen van het nieuwe programma 2014-2020, ook 8,5 miljoen euro ontvangsten zijn voorzien voor het programma 2007-2013. Wat dit laatste betreft wordt opgemerkt dat indien het in het ontwerp van aanpassing wordt gerealiseerd de met de EU overeengekomen maximumtussenkomst voor dat programma in 2016 slechts 2,0 miljoen euro kan bedragen⁶².

De belangrijkste daling heeft betrekking op programma 060 *Bijzondere financieringswet, toegekende gedeelte van de personenbelasting* (-48,0 miljoen euro, zie 1.2).

Verder zijn er verlaagde ramingen voor programma 020 *Gewestbelastingen* (-9,6 miljoen euro), voornamelijk toe te schrijven aan de in de fiscale hervorming geplande afschaffing van de forfaitaire gewestbelasting vanaf 2016 (-34,2 miljoen euro). Het ontwerp vermindert daarnaast ook de geraamde opbrengsten van de belasting ten laste van eigenaars van bebouwde eigendommen. Zoals al vermeld waren de realisatie in 2015 uitzonderlijk hoog door het doorschuiven van een deel van de inkohieringen voor 2014 naar 2015.

Tegenover die dalingen staan 37,6 miljoen geraamde ontvangsten van drie nieuwe gewestbelastingen:

- 22,6 miljoen euro kilometerheffing op vrachtwagens. Op basis van een simulator werd de jaaropbrengst berekend van 30,1 miljoen euro. Omdat het nieuwe systeem pas ingaat vanaf 1 april 2016 werd dit bedrag met een vierde verminderd.
- 10,0 miljoen euro gewestbelasting op GSM-installaties.
- 5,0 miljoen euro gewestbelasting op hotels.

Voor de twee laatstgenoemde belastingen moet het reglementair kader nog worden uitgewerkt.

Net als in het ontwerp van aanpassing (zie punt 1.1) stemmen in programma 310 *Sociale Huisvesting* de begrote terugbetalingen van de voorschotten voor investeringsprogramma's

⁶² Hiernaast kan de EU, na de volledige afsluiting van de programmatie 2007-2013, nog een maximaal restsaldo van 2,7 miljoen euro toekennen. Deze middelen zullen ten vroegste in 2017 in de begroting kunnen worden opgenomen.

door de BGHM (2,0 miljoen euro) niet overeen met wat het ontwerp van uitgavenbegroting van deze instelling hiervoor heeft voorzien (22,8 miljoen euro).

1.2 Bijzondere financieringswet, toegekend gedeelte van de personenbelasting (programma 060)

De 1.890,1 miljoen euro geraamde ontvangsten van programma 060 maken bijna 46% van de totale ontvangsten uit (d.i. exclusief de leningopbrengsten).

Tabel 9 – Raming ontvangsten van programma 060 (in duizend euro)

Omschrijving basisallocatie	Ontwerp aanpassing 2015	Ontwerp initieel 2016	Vershil	Vershil in %
	(1)	(2)	(2) - (1)	
Gewestelijke PB	786.080	788.724	2.644	0,3%
Voorafnames op federale PB	578.012	486.340	-91.672	-15,9%
Mechanisme nationale solidariteit	315.077	351.774	36.697	11,6%
Artikel 46bis BWBI	35.902	37.373	1.471	4,1%
Overdracht pendelaars	48.000	49.000	1.000	2,1%
Overdracht internationale ambtenaren	175.000	176.908	1.908	1,1%
Totaal programma 060	1.938.071	1.890.119	-47.952	-2,5%

Het ontwerp neemt de ramingen over die het monitoringcomité in september ter beschikking heeft gesteld. Die ramingen zijn gebaseerd op de macro-economische parameters in de economische begroting van het Federaal Planbureau van 9 september 2015. Die gaat voor 2016 onder meer uit van een inflatie van 1,20% en een BBP-groei van 1,30%⁶³.

Het voor 2016 voorziene bedrag (inclusief de vermoedelijke afrekeningen voor 2015) is als volgt samengesteld:

- 788,7 miljoen euro gewestelijke personenbelasting (PB of opcentiemen)

Het gewest kan die opcentiemen heffen op de zogeheten *gereduceerde belasting Staat*, die wordt berekend door op de personenbelasting de zogeheten autonomiefactor toe te passen. Die autonomiefactor werd zodanig bepaald dat de ontvangst uit de gewestelijke personenbelasting gelijk is aan het totaal van de netto-PB-dotatie zoals berekend voor de zesde staats hervorming en een bedrag dat overeenstemt met 40% van de aan de gewesten overgehevelde bevoegdheden inzake fiscale uitgaven, zoals de woonbonus of de belastingverminderingen voor energiebesparende maatregelen. Voor 2015 werd die autonomiefactor berekend en wettelijk vastgelegd op 25,99%. Dat stemt overeen met een tarief aan gewestelijke opcentiemen van 35,11%. Het gewest kan dat tarief wijzigen.

- 486,3 miljoen euro voorafname op de federale PB

Het grootste deel daarvan betreft middelen die ter beschikking worden gesteld voor de financiering van de overgehevelde bevoegdheden op het vlak van het

⁶³ Voor 2015 gaat die economische begroting voorlopig uit van een inflatie van 0,40% en een BBP-groei van 1,20% (bij de aanpassing waren die voorlopig vastgesteld op respectievelijk 0,00% en 1,00%). De verhoging heeft een positieve invloed op het bedrag van de vermoedelijke afrekeningen voor dat jaar.

tewerkstellingsbeleid en op het vlak van de fiscale uitgaven (de 60% die niet in de opcentiemen zijn vervat). Die middelen worden tussen de gewesten verdeeld op basis van hun aandeel in de federaal gebleven PB.

De voorafname op de federale PB bevat ook de middelen voor de financiering van de overige overgehevelde bevoegdheden (participatiefonds, grootstedenbeleid, overdracht personeel, een aantal bij de vorige staatshervorming overgehevelde bevoegdheden, ...). Die middelen worden verdeeld volgens een vaste sleutel, die voor het gewest werd vastgesteld op 8,30%.

De in de voorafname op de federale PB voorziene middelen worden jaarlijks geïndexeerd en aangepast aan een deel van de BBP-groei. Die gedeeltelijke aanpassing aan de economische groei kadert in de bijdrage van de gewesten aan de kost van de vergrijzing.

De daling met bijna 92 miljoen euro in vergelijking met 2015 is te verklaren door het negatieve afrekeningssaldo voor dat jaar van 18,6 miljoen euro⁶⁴, maar vooral ook door de vermindering van de middelen voor het tewerkstellingsbeleid. Dit laatste is een gevolg van een supplementaire bijdrage aan de sanering van de overheidsfinanciën die de BFW aan de gewesten oplegt vanaf 2016 (voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest voorlopig vastgesteld op 69,1 miljoen euro, waardoor die totale bijdrage stijgt tot 128,0 miljoen euro)⁶⁵. Het bedrag houdt verder rekening met een responsabiliseringsbijdrage van het gewest voor de pensioenen van zijn ambtenaren (-0,9 miljoen euro) en het zogenaamde overgangsbedrag dat de inwerkingtreding van de herziene BFW budgettair neutraal moet laten verlopen (+113,0 miljoen euro).

- 351,8 miljoen euro nationaal solidariteitsbedrag

Die bijdrage is berekend volgens het nieuwe mechanisme dat de zesde staatshervorming daarvoor heeft ingevoerd. Het gewest krijgt de bijdrage omdat zijn aandeel in de totale bevolking groter is dan zijn aandeel in de federaal gehouden PB-opbrengst. 80% van dat verschil wordt vermenigvuldigd met een nieuw samengesteld basisbedrag⁶⁶, dat jaarlijks wordt geïndexeerd en aangepast aan de BBP-groei. Het bedrag voor 2016 houdt rekening met een vermoedelijke afrekening voor 2015 van 18,3 miljoen euro.

- 37,4 miljoen euro door het gewest te verdelen middelen over de Brusselse gemeenten met een Nederlandstalige schepen of OCMW-voorzitter (artikel 46bis van de BWBI⁶⁷). De berekening van die dotatie is bij de zesde staatshervorming niet gewijzigd.

- 49,0 miljoen euro compensatie voor de pendelaars (+1,0 miljoen euro in vergelijking met 2015)⁶⁸. De BFW heeft dat bedrag voor 2016 nominaal vastgesteld.

⁶⁴ Dat negatieve afrekeningssaldo is grotendeels toe te schrijven aan het bij de federale begrotingscontrole te hoog geraamde overgangsbedrag, dat de inwerkingtreding van de herziene BFW budgettair neutraal moet laten verlopen. Toen werd immers nog uitgegaan van de voor het gewest nadelige raming van de opcentiemen door de FOD Financiën in maart 2015 (die dus later werd rechtgezet).

⁶⁵ Overeenkomstig artikel 35nonies van de BFW worden de middelen voor het tewerkstellingsbeleid voor 2016 berekend op basis van het geïndexeerde en aan de BBP-groei aangepaste bedrag voor 2015, en wordt dat vervolgens voor alle gewesten samen verminderd met 831,3 miljoen euro.

⁶⁶ Dat basisbedrag is de som van de middelen uit de nieuw toegekende fiscale autonomie, het deel van de totale gewestelijke voorafname op de federale PB met betrekking tot tewerkstelling en fiscale uitgaven, en de helft van de PB-dotatie van de gemeenschappen.

⁶⁷ Bijzondere wet van 12 januari 1989 met betrekking tot de Brusselse Instellingen.

⁶⁸ Die compensatie, gebaseerd op de netto-pendelbewegingen van en naar het gewest, wordt gedragen door het Vlaams en Waals Gewest volgens hun aandeel in die pendelbewegingen.

- 176,9 miljoen euro compensatie voor de internationale ambtenaren (+1,9 miljoen euro in vergelijking met 2015). Overeenkomstig de BFW is het bedrag voor 2016 gelijk aan een geïndexeerd bedrag van 159 miljoen euro dat (uitsluitend voor 2016) wordt verhoogd met 16 miljoen euro.

1.3 Gewestelijke belastingen (programma 010)

De gewestelijke belastingen worden geïnd door de federale overheid en vervolgens doorgestort aan het gewest. Voor 2016 worden ze geraamd op 1.408,2 miljoen euro, of 32,3% van de totale ontvangsten (exclusief leningsopbrengsten).

De onderstaande tabel vergelijkt de geraamde ontvangsten 2016 met het ontwerp van het aanpassingsblad 2015 en met de realisaties 2014.

Tabel 10 – Raming van de gewestelijke belastingen (in duizend euro)

	Realisaties 2014	Ontwerp aanpassing 2015	Ontwerp initieel 2016	Vershil t.o.v. realisaties 2014	Vershil t.o.v. ontwerp aanpassing 2015	Vershil t.o.v. ontwerp aanpassing 2015 in %
	(1)	(2)	(3)	(3) - (1)	(3) - (2)	
Registratierechten verkoop onroerende goederen	508.764	515.300	545.783	37.019	30.483	5,9%
Registratierechten vestiging hypotheek	24.588	33.498	35.190	10.602	1.692	5,1%
Registratierechten verdelingen	5.504	5.434	5.498	-6	64	1,2%
Schenkingsrechten	81.297	74.938	104.427	23.130	29.489	39,4%
Successierechten	549.914	462.252	470.948	-78.966	8.696	1,9%
Onroerende voorheffing	18.774	22.390	22.838	4.064	448	2,0%
Verkeersbelasting	136.817	138.852	141.564	4.747	2.712	2,0%
Belasting inverkeerstelling	42.993	45.561	45.561	2.568	0	0,0%
Eurovignet	4.866	4.000	1.020	-3.846	-2.980	-74,5%
Belasting spelen en wedenschappen	23.661	24.240	24.725	1.064	485	2,0%
Belasting automatische ontspanningstoestellen	9.961	10.516	10.628	667	112	1,1%
Openingsbelasting slijterijen gegiste dranken	59	50	0	-59	-50	-100,0%
Totaal	1.407.199	1.337.031	1.408.182	983	71.151	5,3%

In vergelijking met het ontwerp van aanpassingsblad 2015 wordt uitgegaan van een stijging van de ontvangsten uit de gewestelijke belastingen met 71,2 miljoen euro (-5,3%). In vergelijking met de realisaties in 2014 stijgen de ontvangsten met 0,4%⁶⁹.

⁶⁹ De vergelijking houdt rekening met de 4,8 miljoen euro geraamde opbrengsten van de onroerende voorheffing in toepassing van de ordonnantie van 22 december 1994 in programma 070 *Dode handen* (basisallocatie 01.070.02.01). Omdat de FOD financiën bij de doorstortingen geen onderscheid maakt tussen deze ontvangsten en de gewone onroerende voorheffing wordt alles aangerekend bij de gewestelijke belastingen.

De bedragen in het ontwerp zijn deels gebaseerd op de ramingen van de FOD Financiën en deels op eigen ramingen. In totaal is de gewestelijke raming 46,6 miljoen hoger dan de federale. De belangrijkste verschillen situeren zich vooral bij de registratierechten op de verkopen van onroerende goederen en de schenkingsrechten, waarvoor de gewestelijke ramingen respectievelijk 24,3 miljoen euro en 24,1 miljoen euro hoger zijn. Voor de registratierechten rekent het gewest op een inhaaleffect op de vastgoedmarkt na de vertragingen die op dat vlak werden vastgesteld in 2015 ingevolge de nieuwe strengere informatieverplichtingen die het Brussels Wetboek voor Ruimtelijke Ordening oplegt. Voor de schenkingsrechten gaat het gewest uit van een positief effect van de in de fiscale hervorming voorziene verlaging van de tarieven, waardoor het aantal schenkingen zou stijgen (de federale raming hield hiermee nog geen rekening). Voor de successierechten werd bovenop de raming van de FOD Financiën een bijkomend bedrag van 14 miljoen euro ingeschreven omdat de in september ter beschikking gestelde federale raming nog geen rekening hield met de nieuwe fiscale regularisatie. Die zou, in tegenstelling tot wat eerder was aangekondigd, nog in 2016 van start gaan⁷⁰.

2 ONTWERP VAN ALGEMENE UITGAVENBEGROTING

2.1 Algemeen overzicht van de uitgavenkredieten

In de tabel hieronder worden per krediettype de uitgavenmachtigingen weergegeven die werden ingeschreven op het ontwerp van begroting 2016, en worden ze vergeleken met de machtigingen van dienstjaar 2015.

Tabel 11 – Uitgavenkredieten van het ontwerp van begroting 2016 (in duizend euro)

Algemene uitgavenbegroting		Ontwerp van initiële begroting 2016	Ontwerp van aangepaste begroting 2015	Initiële begroting 2015	Vershil initieel 2016/ aangepast 2015	%	Vershil initieel 2016/ initieel 2015	%
Beleidskredieten (vastleggingen)	Vastleggingskredieten	5.153.322	4.706.622	4.937.391	446.700	9,5%	215.931	4,4%
	Variabele kredieten	232.823	232.125	232.374	698	0,3%	449	0,2%
	Totaal	5.386.145	4.938.747	5.169.765	447.398	9,1%	216.380	4,2%
Betaalkredieten (vereffeningen)	Vereffeningkredieten	4.643.609	4.459.325	4.493.575	184.284	4,1%	150.034	3,3%
	Variabele kredieten	233.380	238.776	241.295	-5.396	-2,3%	-7.915	-3,3%
	Totaal	4.876.989	4.698.101	4.734.870	178.888	3,8%	142.119	3,0%

In het ontwerp van algemene uitgavenbegroting voor het jaar 2016 worden de beleidskredieten (kredieten voor de vastleggingen) opgetrokken met 447,4 miljoen euro (+9,1% ten opzichte van het ontwerp van aangepaste begroting 2015) en met 216,4 miljoen euro (+4,2%) ten opzichte van de initiële begroting 2015. De betaalkredieten (kredieten voor de vereffeningen) worden opgetrokken met 178,9 miljoen euro (+3,8%) ten opzichte van het ontwerp van aangepaste begroting 2015, en met 142,1 miljoen euro (+3,0%) ten opzichte van de initiële begroting 2015.

⁷⁰ Het bedrag van 14 miljoen euro werd in oktober 2015 gecommuniceerd door de FOD Financiën.

2.2 Evolutie van het uitstaand bedrag van de vastleggingen

In 2016 zal het verschil tussen de ramingen met betrekking tot de beleidskredieten en die met betrekking tot de betaalkredieten leiden tot een mogelijke groei van het uitstaand bedrag van de vastleggingen met 509,2 miljoen euro, wat meer is dan datzelfde verschil dat voor het jaar 2015 werd vastgesteld (240,6 miljoen euro in de aangepaste begroting).

Volgens de door het bestuur van Financiën en Begroting meegedeelde gegevens bedroeg het uitstaande bedrag van de vastleggingen 3.020,5 miljoen euro op 30 september 2015. Op dezelfde datum van het voorgaande jaar bedroeg het 2.608,2 miljoen euro⁷¹.

In totaal, rekening houdend met het uitstaand bedrag op 31 december 2014, te weten 2.764,2 miljoen euro, zou het totale uitstaande bedrag eind 2016 in geval van een integrale uitvoering van de begrotingen 2015 en 2016 meer dan 3,5 miljard euro kunnen bedragen.

2.3 Belangrijkste evoluties van de kredieten per opdracht

De volgende commentaren betreffen voornamelijk de belangrijkste variaties van de gesplitste vastleggings- en vereffeningskredieten; de vergelijking werd vooral gemaakt ten opzichte van het ontwerp van aangepaste begroting 2015. De middelen die werden toegekend aan de opdrachten waarvan de programma's hoofdzakelijk aan autonome instellingen toegekende dotaties omvatten, zullen overigens verder in het verslag worden onderzocht, in het punt betreffende die instellingen.

2.3.1 Opdracht 03 *Gemeenschappelijke initiatieven van de Regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest*

De vastleggingskredieten van deze opdracht dalen met 28,9 miljoen euro en de vereffeningskredieten stijgen met 39,2 miljoen euro; uiteindelijk bedragen ze respectievelijk 39,1 en 81,9 miljoen euro.

Die evoluties worden verklaard door de volgende elementen :

- het niet opnieuw opnemen in het programma 002 *Specifieke initiatieven* van het vastleggingskrediet van 40 miljoen euro dat werd ingeschreven op het ontwerp van aanpassing 2015 met het oog op de verhoging van de participatie in het kapitaal van de vennootschap NEO waartoe de gewestregering besloot op 16 juli 2015. Er werd echter voorzien in vereffeningskredieten om de tweede schijf van 34 miljoen euro van die participatie te storten (+ 28,0 miljoen euro ten opzichte van het ontwerp van aangepaste begroting 2015);
- een stijging van 10,7 miljoen euro bij de kredieten van het programma 003 *New Deal*, zowel bij de vastleggingen als bij de vereffeningen, die bestaat uit + 5,9 miljoen euro voor de uitgaven betreffende de invoering van de Strategie 2025⁷² en + 4,8 miljoen euro voor de werkingssubsidie aan Actiris in het raam van de New-Deal-maatregelen – Tewerkstellingsmaatregelen/Tewerkstelling jongeren⁷³.

⁷¹ En niet 2.264,5 miljoen euro (uitstaand bedrag op 31 december 2013) zoals vermeld in het verslag van het Rekenhof betreffende de ontwerpen van ordonnantie houdende de aanpassing van de begrotingen voor het begrotingsjaar 2014 en de begrotingen voor het begrotingsjaar 2015 van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

⁷² BA 03.003.08.01.1211.

⁷³ BA 03.003.15.01.4140.

Het totale krediet van 6,3 miljoen euro voor de Strategie 2025 dient voor de uitvoering van de belangrijkste prioriteiten inzake opleiding en werkgelegenheid, onderzoek en innovatie, alsook voor de ondersteuning van het netwerk van referenten die ermee belast zijn de uitbouw van de werven van dat beleid op te volgen.

Het Rekenhof stelt vast dat de kredieten voor de subsidie aan Actiris voor de uitvoering van het Plan Cigogne opnieuw werden ingeschreven op dat programma, terwijl ze in het ontwerp van aanpassing 2015 waren overgedragen naar programma 006 *Ondersteuning van Actiris voor de uitvoering van haar opdracht tot plaatsing en wedertewerkstelling van werkzoekenden* van opdracht 16 'Ondersteuning en bemiddeling bij arbeidsaanbod en -vraag'.

Het Rekenhof wijst er overigens op dat het provisioneel krediet van 25,5 miljoen euro, bedoeld voor de globale verbetering van het saldo van entiteit II, opnieuw wordt verlengd in de begroting 2016.

2.3.2 Opdracht 04 *Beheer van de human resources en de materiële middelen van de GOB, evenals de administratieve vereenvoudiging op gewestvlak*

De aan deze opdracht toegekende kredieten vertonen een matige stijging ten opzichte van het ontwerp van aangepaste begroting (+ 2,2% bij de vastleggingen en + 2,1% bij de vereffeningen) en bedragen uiteindelijk 165,0 miljoen euro.

Die stijging betreft voornamelijk de kredieten van programma 002 *Algemene uitgaven om de realisatie van de opdrachten van het Ministerie te verzekeren*, die over het geheel genomen met 2,5 miljoen euro stijgen (+ 1,6%); de totale kredieten voor de bezoldigingen van het personeel⁷⁴ stijgen met 4,3 miljoen euro (+ 4,3%) en de kredieten voor de door het gewest verschuldigde delen inzake pensioen dalen met 2,1 miljoen euro (-6,6%).

Het belangrijkste opgemerkte kenmerk op het niveau van dit programma betreft de vervanging, in het raam van een nieuw bezoldigingssysteem, van de basisallocatie voor de bezoldigingen van het personeel⁷⁵ door zeven nieuwe basisallocaties die overeenstemmen met de verschillende bezoldigingselementen.

De kredieten van de oude basisallocatie bedroegen 92,8 miljoen euro in de aangepaste begroting 2015, en de som van de kredieten die op de nieuwe basisallocaties zijn ingeschreven bedraagt 97,2 miljoen euro in de initiële begroting 2016, wat een stijging van 4,8% inhoudt rekening houdend met de nieuwe aanwervingen, de loonschaalverhogingen, de oppensioenstellingen en de overdracht van de personeelsleden naar het Brussels Planningsbureau. Wat de ermee overeenstemmende initiële kredieten van de begroting 2015 betreft, wordt een daling van 1,8% (-1,8 miljoen euro) vastgesteld, wat onder andere wordt verklaard door de schrapping van de provisie voor de indexering (1,4 miljoen euro). Volgens de meest recente vooruitzichten van het Planbureau met betrekking tot de inflatie (3 november 2015), zou de volgende overschrijding van de index moeten plaatsvinden in augustus 2016⁷⁶, waaruit een aanpassing met 2% van de sociale uitkeringen en van de wedden in het overheidsambt zou voortvloeien, respectievelijk in september en oktober 2016.

⁷⁴ Met inbegrip van de bezoldigingen van gedetacheerd personeel of personeel dat ter beschikking wordt gesteld van de ministeriële kabinetten, de sociale bijdragen en alle andere bezoldigingselementen (maaltijdcheques, sociale abonnementen, vergoedingen,...).

⁷⁵ BA 04.002.07.01.1100.

⁷⁶ In plaats van in december 2016, zoals in de vorige vooruitzichten.

2.3.3 Opdracht 06 – Financieel en budgettair beheer en controle

De vastleggings- en vereffeningskredieten van deze opdracht dalen met respectievelijk 14,2 en 17,3 miljoen euro (-3,8% en -4,6%).

Die schommeling vloeit voort uit tegenovergestelde evoluties in de volgende programma's:

- In het programma 001 *Ondersteuning van het algemeen beleid* worden de vastleggings- en vereffeningskredieten respectievelijk opgetrokken met 41,7 en 38,6 miljoen euro. Het provisioneel krediet voor de dekking van de diverse uitgaven⁷⁷ dat in de aangepaste begroting 2015 van 51,8 naar 3,3 miljoen euro was gebracht, wordt in de initiële begroting 2016 opnieuw opgetrokken tot 39,0 miljoen euro (+35,7 miljoen euro). Het behoud van een dergelijk krediet “om mogelijke uitgaven te dekken die nu nog niet zijn voorzien kunnen worden of die momenteel nog onzeker zijn”, is in strijd met het beginsel van de begrotingsspecialiteit.
- Binnen hetzelfde programma stijgen de kredieten voor de specifieke werkingsuitgaven verbonden met de projecten van het bestuur BGF⁷⁸ met respectievelijk 4,9 en 2,4 miljoen euro bij de vastleggingen en de vereffeningen, terwijl enkel de vastleggingskredieten voor de ermee overeenstemmende investeringsuitgaven worden opgetrokken met 1 miljoen euro. Die bijkomende kredieten worden verantwoord door de uitvoering in 2016 van de fiscale hervorming en de overname van het beheer van de onroerende voorheffing, met inbegrip van de financiering van externe studies, rekening houdend met de vertragingen bij de aanwervingen.
- Binnen het programma 002 *Uitvoering van het beleid inzake overheidsschuld* dalen de kredieten met 56,4 miljoen euro. Die daling vloeit voornamelijk voort uit een vermindering van de kredieten voor de aflossingen van de schuld (-61,0 miljoen euro) en uit een stijging van de kredieten voor de interestlasten van de schuld (+4,7 miljoen euro), die het Agentschap van de Schuld verantwoordt met de strategie voor het opnieuw opbouwen van de vlottende schuld, die een grotere blootstelling aan de (meer volatiele) rente op korte termijn met zich brengt, alsook met de onzekerheden met betrekking tot de tarieven en marges van de toekomstige consolidaties.

2.3.4 Opdracht 10 Ondersteuning en begeleiding van de plaatselijke besturen

Ten opzichte van het ontwerp van aanpassing van de begroting 2015 stijgen de vastleggings- en vereffeningskredieten respectievelijk met 138,8 en 14,0 miljoen euro (+24,9% en +2,5%).

De belangrijkste evoluties zijn de volgende:

- In programma 004 *Algemene financiering van de gemeenten* stijgen de vastleggings- en de vereffeningskredieten met 8,0 en 4,8 miljoen euro. Voor beide krediettypes vloeit de stijging voornamelijk voort uit de indexerings van de algemene dotatie aan de gemeenten ten belope van 2%. De kredieten van die dotatie stijgen met 5,3 miljoen euro⁷⁹. De vereffeningskredieten voor steun aan de gemeenten: sectorale akkoorden⁸⁰, dalen echter met 3 miljoen euro; volgens de verantwoordingen werden ze aangepast aan

⁷⁷ BA 06.001.99.01.0100.

⁷⁸ BA 06.001.08.05.1211.

⁷⁹ BA 10.004.27.01.4321.

⁸⁰ BA 10.004.27.08.4322.

de reële behoeften en zal het beleid met betrekking tot de premie voor de stijgende levensduurte in 2016 worden geheroriënteerd.

- In het programma 006 *Financiering van de investeringen van openbaar nut* stijgen de vastleggingskredieten met 26,0 miljoen euro met het oog op de financiering van de nieuwe driejarige periodes 2016-2018 voor de ontwikkelings- en investeringssubsidies (DOD en DID) voor de gemeenten, en de vereffeningssubsidies met 2,9 miljoen euro, voor de eerste uitgaven waarvoor een nieuw uitbetalingsplan zal worden uitgewerkt.
- In het programma 007 *Veiligheid* stijgen de vastleggingskredieten met 103,0 miljoen euro en bedragen uiteindelijk 168,9 miljoen euro. Die stijging vloeit bijna volledig voort uit de inschrijving van een vastleggingskrediet van 125,6 miljoen euro (tegenover 20,3 miljoen euro in de aangepaste begroting 2015) voor het nieuwe vierjarenplan (2016-2019) met betrekking tot het plaatselijke preventie- en veiligheidsbeleid⁸¹. De kredieten voor de ermee overeenstemmende vereffeningen worden opgetrokken met 10,8 miljoen euro en bedragen uiteindelijk 30,5 miljoen euro.

Wat dit programma betreft, wijst het Rekenhof erop dat het provisionele krediet voor de dekking van de uitgaven die verband houden met de preventie van criminaliteit in het raam van Europese toppen, niet meer wordt gestijfd⁸². Een bedrag van 35 miljoen euro bij de vastleggingen en vereffeningen werd dit jaar rechtstreeks ingeschreven als werkingssubsidie voor de politiezones voor datzelfde voorwerp⁸³, zonder dat de nieuwe verdeling van het provisionele krediet werd afgewacht die werd uitgevoerd bij de aanpassing na de beslissing van de Brusselse regering betreffende de toewijzing van de middelen voor het federaal veiligheidsfonds. Noch de basisallocatie voor de financiering van de gemeenten inzake criminaliteitspreventie⁸⁴ (7,5 miljoen euro bij de aanpassing 2015), noch de basisallocatie die binnen dezelfde context bedoeld is voor de MIVB (3,0 miljoen euro bij de aanpassing 2015) omvatten daarentegen kredieten in de initiële begroting 2016.

Ten slotte werd voorzien in een krediet van 5,4 miljoen euro bij de vastleggingen en de vereffeningen om de nieuwe instelling *Brussel Preventie en Veiligheid* de middelen te verschaffen voor de ontwikkeling van dat beleid, meer bepaald voor o.a. de coördinatie van de beleidslijnen inzake veiligheid, de uitwerking van een gewestelijk veiligheidsplan, de uitoefening van het toezicht op de begrotingen van de politiezones en de coördinatie van de belangrijkste beleidslijnen voor de veiligheid bij het openbaar vervoer.

2.3.5 Opdracht 12 *Ondersteuning van economie en landbouw*

De kredieten van deze opdracht stijgen met 0,5 miljoen euro bij de vastleggingen (+0,67%), maar dalen met 2,9 miljoen euro bij de vereffeningen (-3,98%).

De stabiliteit van de vastleggingskredieten is het resultaat van verschuivingen vanuit de programma's 002 *Logistieke, financiële en fiscale steun aan ondernemingen* en 012 *Investeringssteun* naar de programma's 013 *Handel* en 015 *Ondersteuning van de door het*

⁸¹ BA 10.007.27.01.4322.

⁸² Dat krediet van 38,3 miljoen euro, dat op de initiële begroting 2015 werd ingeschreven op basisallocatie 10.007.99.02.0100, werd geschrapt bij de aanpassing.

⁸³ BA 10.007.27.03.4351.

⁸⁴ BA 10.007.27.02.4322.

Brussels Participatiefonds ontplooiide activiteiten. Dat fonds werd ingesteld als gevolg van de 6^e staatshervorming, die het federale participatiefonds schrapte.

De bijdrage tot programma 013 is gespreid over zowat alle allocaties en stijft meer bepaald de overdrachten naar de vzw Atrium die belast is met de handelswijkcontracten, en naar het Brussels Centrum voor mode en design, waarvan de vereffeningskredieten eveneens stijgen. Volgens de administratie stroken de ingeschreven kredieten met de geraamde behoeften.

De bijdrage tot programma 015 bestaat in een bedrag van 1,5 miljoen euro, zowel bij de vastleggingen als bij de vereffeningen, en is gespreid over twee basisallocaties voor de toekenning van kredieten en voor de deelneming in het kapitaal van het al vernoemde Brusselse fonds, ook wel BRUPART genoemd.

Het Rekenhof heeft enerzijds vastgesteld dat die middelen niet vermeld zijn in de ontvangstenbegroting van BRUPART, die in 2016 geconsolideerd wordt binnen de gewestelijke entiteit, en anderzijds dat de gebruikte economische code voor die uitgaven (code 81 « *Kredietverleningen aan en deelnemingen in bedrijven en financiële instellingen en andere financiële producten* ») niet gepast is, aangezien die vennootschap in de sector van de overheidsadministratie is opgenomen. Door die dubbele fout zullen die verrichtingen uiteindelijk geen impact hebben op het vorderingensaldo van de gewestelijke entiteit.

Het Rekenhof heeft ook vastgesteld dat kredieten voor een werkingssubsidie en voor een kapitaaloverdracht voor BRUPART (met een economische code van groep 61 *Kapitaaloverdrachten binnen een institutionele groep*), voor in totaal 1,3 miljoen euro, zijn ingeschreven in programma 011 *Ondersteuning van de door de Gewestelijke Investeringsmaatschappij voor Brussel (GIMB) ontplooiide activiteiten*. Het beveelt bijgevolg aan die twee programma's samen te voegen.

De hierboven aangehaalde daling van de vereffeningskredieten situeert zich voornamelijk in de volgende programma's, die verband houden met steun aan ondernemingen met het oog op economische expansie.

In programma 002 *Logistieke, financiële en fiscale steun aan ondernemingen*, situeert de daling van de kredieten (-0,7 miljoen euro) zich voornamelijk bij de subsidies voor aanwervingen, omkadering en kennisoverdracht in ondernemingen die vallen onder de ordonnantie van 13 december 2007.

In programma 12 *Investeringssteun*, is de daling van de kredieten (- 4,6 miljoen euro) voornamelijk het resultaat van de daling van de investeringsubsidies aan privéondernemingen die vallen onder de ordonnantie van 13 december 2007⁸⁵ (- 4,5 miljoen euro).

In de aangepaste begroting 2015 was de stijging van de vereffeningskredieten groter dan de stijging van de vastleggingskredieten (4,5 miljoen euro tegenover 2,0 miljoen euro) en daarom werden de vereffeningskredieten in de begroting 2016 verminderd ten belope van het bedrag dat in de initiële begroting 2015 was ingeschreven, namelijk 7,5 miljoen euro. Ter informatie: het uitstaand bedrag op die basisallocatie beliep 10,2 miljoen euro op 31 december 2014.

In programma 006 *Ondersteuning van de door de Gewestelijke Ontwikkelingsmaatschappij van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (GOMB) ontplooiide economische activiteiten*, tot

⁸⁵ BA 12.012.39.01.5112.

slot, heeft het Rekenhof vastgesteld dat de uitgave van 10,0 miljoen euro (kredieten b) in verband met de deelneming in het kapitaal van citydev.brussels (GOMB) of van haar filialen in het kader van het beleid inzake economische expansie⁸⁶, niet vermeld is in de ontvangstenbegroting van die maatschappij. Die nalatigheid heeft echter geen impact op het vorderingensaldo van de gewestelijke entiteit aangezien citydev.brussels niet meer is opgenomen in de lijst van eenheden van de publieke sector.

2.3.6 Opdracht 14 Ondersteuning van het wetenschappelijk onderzoek

Overeenkomstig de gewestelijke beleidsverklaring, stijgen de aan deze opdracht toegekende kredieten met 5,2 miljoen euro (+ 10,7 %) bij de vastleggingen en met 10,4 miljoen euro (+ 23,7 %) bij de vereffeningen.

De vastgestelde kredietstijgingen komen tegemoet aan de drie programma's van deze opdracht. In termen van vereffeningen zijn het de kredieten van programma 002 *Aanmoediging van het wetenschappelijk onderzoek met economische finaliteit* die het sterkst stijgen (+ 7,0 miljoen euro, d.i. + 19,9 % in vergelijking met de aangepaste begroting 2015), voornamelijk voor de werkingsdotaties en andere inkomensoverdrachten aan het IWOIB.

De kredieten van programma 003 *Aanmoediging van het wetenschappelijk onderzoek zonder economische finaliteit* stijgen met 3,0 miljoen euro bij de vastleggingen en met 2,1 miljoen euro bij de vereffeningen, voor de werkingsdotatie aan het IWOIB met het oog op de toekenning van kredieten ten voordele van de universiteiten en hogescholen⁸⁷.

2.3.7 Opdracht 16 Ondersteuning en bemiddeling bij arbeidsaanbod en -vraag

In vergelijking met het ontwerp van aangepaste begroting 2015 stijgen de vastleggings- en de vereffeningkredieten respectievelijk met 21,6 miljoen euro (+ 2,5 %) en met 35,0 miljoen euro (+ 4,1 %).

Die wijzigingen doen zich in hoofdzaak voor bij de volgende programma's.

- In programma 001 *Ondersteuning van het algemeen beleid* dalen de vastleggingskredieten met 3,4 miljoen euro en stijgen de vereffeningkredieten met 4,0 miljoen euro. In 2016 zijn immers middelen ingeschreven voor de vereffening van de uitgaven met betrekking tot de overheidsopdracht Dienstencheques, die in 2015 werden vastgelegd en waarvoor de overeenstemmende kredieten logischerwijze niet opnieuw worden ingeschreven in 2016.
- In programma 005 *Algemene financiering van Actiris* stijgen de vastleggings- en de vereffeningkredieten respectievelijk met 10,0 en 13,3 miljoen euro. De kredieten voor de werkingssubsidies aan Actiris stijgen globaal met 10,6 miljoen euro en met 13,9 miljoen euro. De middelen in de basisallocatie voor de algemene werkingssubsidie aan Actiris⁸⁸ stijgen met 15 en 18,3 miljoen euro omdat de personeelskosten in verband met de 6^e staatshervorming erin zijn opgenomen. Die beliepen 5,3 miljoen euro in de aangepaste begroting 2015 en waren toen ingeschreven in een andere basisallocatie. Voor het overige zullen de bijkomende kredieten worden gebruikt om het strategisch plan van Actiris voort uit te bouwen en om de verhuis voor te bereiden.

De kredieten voor de investeringssubsidies dalen met 0,6 miljoen euro.

⁸⁶ BA 27.006.22.01.8141.

⁸⁷ BA 14.003.15.01.4140.

⁸⁸ BA 16.005.15.01.4140.

- In programma 004 *Ondersteuning van het partnershipbeleid via Actiris in verband met de socio-professionele inschakeling en het actief zoeken naar werk*, stijgen zowel de vastleggings- als de investeringskredieten met 9,8 miljoen euro. Actiris krijgt 5,0 miljoen euro aan bijkomende middelen toegekend voor de financiering van conventies met partners voor het actief zoeken naar werk, en het ontvangt ook 4,8 miljoen euro aan bijkomende middelen voor zijn opdrachten « 6^e staats Hervorming ». Die dotatie wordt in de begroting 2016 dus opgetrokken tot 309,4 miljoen euro en groepeerd voortaan alle middelen waarmee de overgehevelde bevoegdheden in verband met arbeid zullen worden gefinancierd.
- In programma 006 *Ondersteuning van Actiris voor de uitvoering van haar opdracht tot plaatsing en wedertewerkstelling van werkzoekenden*, wijzigen de totale kredieten nagenoeg niet. Ze bedragen 210,2 miljoen euro. Het is immers zo dat de inschrijving van een krediet van 5,5 miljoen euro in de nieuwe basisallocatie voor de financiering van de inschakelingscontracten⁸⁹, waarvan de tenuitvoerlegging en de operationalisering gepland zijn in juli 2016, werd gecompenseerd door een daling van de kredieten voor de subsidie aan Actiris ter bevordering van de tewerkstelling bij andere openbare instellingen en vzw's – Verhoogde premie⁹⁰.
- In programma 008 *Jeugdwaarborg* stijgen de vastleggingskredieten met 1,7 miljoen euro en de vereffeningkredieten met 2,1 miljoen euro, om uiteindelijk uit te komen op 10,6 miljoen euro. Die stijging dekt, ten belope van 1,4 miljoen euro, het Initiatief tewerkstelling jongeren (ITJ). Die steun wordt medegefinancierd door de Europese Unie en beoogt werkloze jongeren zonder scholing of opleiding in regio's waar de jeugdwerkloosheid hoger is dan 25 %.

2.3.8 Opdracht 18 Uitbouw en beheer van het openbaar vervoernetwerk

De kredieten van deze opdracht stijgen met 45,7 miljoen euro bij de vastleggingen en met 45,0 miljoen euro bij de vereffeningen. Dat is een stijging met 6,3 % in vergelijking met de aangepaste begroting 2015.

Die stijgingen ten opzichte van de aangepaste begroting 2015 situeren zich in de al vernoemde programma's 002 en 003, ten belope van 45,25 miljoen euro bij de vastleggingen, en 45,73 miljoen euro bij de vereffeningen.

- In programma 002 *Ontwikkeling en beheer van de infrastructuur van het openbaar vervoer evenals het aanbrengen van kunstwerken*, stijgen de kredieten met 8,3 miljoen euro op het niveau van de vastleggingen en met 7,6 miljoen euro op het niveau van de vereffeningen.

Zowel bij de vastleggingen als bij de vereffeningen zijn bijkomende middelen ingeschreven voor de investeringswerken met betrekking tot de bouw en uitrusting van de metro en de premetro (+ 6,9 en + 3,4 miljoen euro). Ook de totale kredieten ter verbetering van het bovengronds tram- en busnet (AVANTI) stijgen op het niveau van de vastleggingen (+ 3,5 miljoen euro), maar dalen op het niveau van de vereffeningen (- 1,7 miljoen euro) in functie van de geplande dossiers. De kredieten voor vereffeningen die werden geschrapt bij de aanpassing van de begroting 2015 voor werken aan het traject van tramlijn 94, zijn evenwel opnieuw ingeschreven in de initiële begroting 2016.

⁸⁹ BA 16.006.15.10.4140.

⁹⁰ BA 16.006.15.04.4140.

- In programma 003 *Beleid van partnership met de Maatschappij voor het Intercommunaal Vervoer te Brussel (MIVB)*, stijgen de kredieten met 37,5 miljoen euro, zowel bij de vastleggingen als bij de vereffeningen. De werkingsdotatie aan de MIVB ter verbetering van de kwaliteit van de dienstverlening en van de veiligheid⁹¹ stijgt met 12,1 miljoen euro, overeenkomstig de beheersovereenkomst. De basisdotatie⁹² daalt met 4,5 miljoen euro en de investeringsdotatie om uitvoering te kunnen geven aan de geactualiseerde investeringskalender 2015-2025⁹³ stijgt met 27,7 miljoen euro.

2.3.9 **Opdracht 21 Ontwikkeling van het kanaal, de haven, de voorhaven en de aanhorigheden met het oog op een betere duurzame stedelijke mobiliteit door een multimodale aanpak en de economische ontwikkeling als generator van werkgelegenheid**

De stijging van de kredieten van deze opdracht in de initiële begroting 2016 (+ 4,5 miljoen euro, zowel bij de vastleggingen als bij de vereffeningen, d.i. + 28,9 % en + 28,7 %) situeert zich voornamelijk in programma 003 *Beleid van partnership met de Haven van Brussel*, ten belope van 5,0 miljoen euro. Binnen dat programma worden de kredieten voor investeringsdotaties aan de Haven van Brussel globaal met 5,5 miljoen euro opgetrokken, waarvan 5,3 miljoen euro in uitvoering van de beslissing van de Brusselse regering van 30 april 2015 met betrekking tot de tenuitvoerlegging van het Masterplan Kanaal. Met die nieuwe middelen wordt de aanleg van de passagiersterminal gefinancierd, voor een bedrag van 1,6 miljoen euro, en het bouwmaterialendorp voor een bedrag van 3,7 miljoen euro.

2.3.10 **Opdracht 25 – Huisvesting en woonomgeving**

In vergelijking met het ontwerp van aanpassing 2015 nemen de vereffeningskredieten toe met 9,8 miljoen euro tot 384,0 miljoen euro (+ 2,61%). De vastleggingskredieten stijgen met 0,4 miljoen euro tot 466,5 miljoen euro (+ 0,07%).

De belangrijkste evoluties in vergelijking met het ontwerp van aanpassing 2015 zijn de volgende:

- In programma 003 *Specifieke initiatieven op het vlak van de Huisvestingscode* nemen de vereffeningskredieten met 4,9 miljoen euro af tot 1,0 miljoen euro (in 2015 was een investeringsdotatie van 5,0 miljoen euro voorzien aan Citydev.brussels (GOMB) voor de opdrachten in het kader van het huisvestingsbeleid).
- In programma 005 *Ondersteuning van de instellingen belast met de uitvoering van het sociale huisvestingsbeleid* dalen de vereffeningskredieten tot 163,5 miljoen euro (- 4,4 miljoen euro), voornamelijk door de afname van de kredieten voor de bouw, renovatie en herwaardering van sociale woningen (-20,6 miljoen euro voor de voorschotten)⁹⁴ en van de investeringssubsidies in het kader van de vierjarenplannen (- 2,0 miljoen euro)⁹⁵. Die afnames worden gedeeltelijk gecompenseerd door de toename van een aantal vereffeningskredieten. Het gaat om de investeringssubsidie in het kader van de Alliantie Wonen aan de BGHM (+ 14,8 miljoen euro)⁹⁶, de toekenning van kredieten

⁹¹ BA 18.003.15.02.4140.

⁹² BA 18.003.15.01.4140.

⁹³ BA 18.003.16.01.6140.

⁹⁴ BA 25.005.21.99.8111.

⁹⁵ BA 25.005.20.02.5111.

⁹⁶ Ba 25.005.16.04.6141.

aan de BGHM in het kader van de vierjarenplannen (+ 3,5 miljoen euro)⁹⁷ en de werkingsdotatie van de BGHM (+ 2,0 miljoen euro)⁹⁸.

- In programma 007 *Beleid ten gunste van de gezinnen* stijgen de vereffeningskredieten tot 187,6 miljoen euro (+ 16,7 miljoen euro) onder meer door de toegenomen investeringssubsidie in het kader van de Alliantie Wonen aan het Woningfonds (+ 23,4 miljoen euro) en de gestegen investeringsdotatie aan het Woningfonds (+ 3,7 miljoen euro)⁹⁹. Daartegenover staat de afname van de investeringsdotatie aan het Woningfonds (- 8,0 miljoen euro)¹⁰⁰ omdat vanaf 2015 een nieuwe basisallocatie wordt gebruikt¹⁰¹. Het voorziene krediet stemt overeen met het uitstaand bedrag van de vastlegging.

2.3.11 Opdracht 27 Stadsbeleid

De kredieten voor deze opdracht stijgen met 250 miljoen euro (+ 133,1 %) op het niveau van de vastleggingen en met 18,0 miljoen euro (+13,9 %) op het niveau van de vereffeningen.

Die wijzigingen zijn voornamelijk als volgt uit te splitsen:

- In programma 002 *Europese programma's* stijgen de vastleggingen met 104,7 miljoen euro en de vereffeningen met 13,4 miljoen euro. De vastleggingskredieten belopen 195,8 miljoen euro en komen zo opnieuw op het niveau van de initiële begroting 2015 (195,5 miljoen euro waarvan 195 miljoen euro is ingeschreven in de basisallocatie voor investeringssubsidies aan gewestelijke overheidsinstellingen in het kader van de EFRO-programmatie 2014-2020¹⁰²).

Volgens de aankondiging in de initiële begroting 2015 zou dat bedrag de volledige vastlegging van de nieuwe programmatie moeten dekken. In de aangepaste begroting 2015 werd het bedrag teruggebracht tot zo'n 84 miljoen euro en in de initiële begroting 2016 is opnieuw het totaalbedrag ingeschreven.

De algemene toelichting preciseert dat het bedrag werd behouden om de volledige restante vastlegging van de nieuwe programmatie mogelijk te maken (195 miljoen euro in totaal). Van dat bedrag zullen in de loop van 2016 de vastleggingen worden afgetrokken die al in 2015 werden uitgevoerd.

De verantwoording stelt: « *Er wordt voorzien in bijkomende middelen met het oog op de volledige restante vastlegging van de nieuwe EFRO-programmering 2014-2020 die voorziet in een bijkomende tenlasteneming van de werkings- en personeelskosten van de projectdragers, en dit met terugwerkende kracht tot 1 januari 2014 [...]* ».

Het Rekenhof beveelt aan duidelijker te verantwoorden waarom het volledige bedrag opnieuw werd ingeschreven, twee jaar na de inwerkingtreding van de nieuwe programmatie.

⁹⁷ BA 25.005.21.01.8121.

⁹⁸ BA 25.005.15.02.4140.

⁹⁹ BA 25.007.16.01.6141.

¹⁰⁰ BA 25.007.20.01.5111.

¹⁰¹ BA 25.007.16.01.6141.

¹⁰² BA 27.002.16.03.6141.

Om de vereffening te dekken van de voorschotten en van de eerste uitgaven van de projectleiders, is voorzien in een krediet van 27,5 miljoen euro¹⁰³. Voor de programmatie 2007-2013 beliepen de vereffeningkredieten nog 14,6 miljoen euro.

- In programma 006 *Beleid inzake wijkrevitalisering* stijgen de vastleggingen met 149,3 miljoen euro en de vereffeningen met 8,4 miljoen euro.

Bij de vastleggingen is de stijging voornamelijk toe te schrijven aan het feit dat het krediet van 110 miljoen euro – dat in de aangepaste begroting 2015 werd geschrapt – opnieuw is ingeschreven met het oog op vijf nieuwe stadsvernieuwingscontracten¹⁰⁴. De middelen waarmee de eerste voorschotten aan de projectleiders moeten worden vereffend, zijn echter nog niet ingeschreven in de begroting 2016. Het bedrag van 1,5 miljoen euro dat vermeld is in de basisallocatie dient enkel voor de haalbaarheidsstudies. De ordonnantie die de aspecten van het stadsvernieuwingsbeleid opnieuw zal definiëren, is immers nog niet helemaal klaar en zou in principe bij het parlement moeten worden ingediend in de loop van het eerste semester 2016.

In het kader van het grotestedenbeleid, een bevoegdheid die werd overgeheveld door de 6^e staats hervorming, wordt het krediet voor subsidies aan de gemeenten en aan de OCMW's¹⁰⁵ in vergelijking met de aangepaste begroting 2015 met 39,2 miljoen euro verhoogd op het niveau van de vastleggingen en met 6,1 miljoen euro op het niveau van de vereffeningen. Op die manier bedragen de vastleggingskredieten 49,8 miljoen euro, waarmee de vastlegging van een nieuwe periode van vier jaar wordt gedekt. Wat de vereffeningen betreft, lijken de ingeschreven middelen (9,7 miljoen euro) gering in het licht van het potentiële uitstaande bedrag van 7 miljoen euro op 31 december 2015¹⁰⁶ en in het licht van de eerste te vereffenen jaarvoorschotten.

De algemene toelichting preciseert voor die twee beleidslijnen dat de eerste voorschotten in 2016 zullen worden vereffend in functie van de beschikbare middelen, of uiterlijk begin 2017. Het Rekenhof stelt vast dat de tenuitvoerlegging van die beleidslijnen een jaar werd uitgesteld (de start was eigenlijk gepland in 2015), en dat de middelen waarin de initiële begroting 2016 voorziet desondanks ontoereikend zijn en worden overgedragen naar een latere begroting.

De kredieten voor investeringssubsidies aan de gemeenten voor de wijkcontracten¹⁰⁷, tot slot, blijven behouden op het niveau van de aangepaste begroting 2015, namelijk 28,3 miljoen euro voor de vastlegging van twee nieuwe contracten (22,0 miljoen euro verhoogd met het deel dat historisch gezien ten laste wordt genomen door de Belirisfondsen) en 47,0 miljoen euro aan vereffeningen. Het Rekenhof wijst erop dat het behoud van dat bedrag van 40,7 miljoen euro voor de vereffening van de duurzame wijkcontracten ontoereikend is in het licht van de programmatie van de vastleggingen, die voor 2016 voorziet in een bedrag van meer dan 68 miljoen euro om de vereffening van het uitstaande bedrag tegen een bevredigend tempo te laten verlopen (226,5 miljoen euro op 31 december 2014).

¹⁰³ In het ontwerp van aangepaste begroting 2015 waren al vereffeningkredieten ingeschreven voor in totaal 8,0 miljoen euro.

¹⁰⁴ BA 27.006.28.04.6321.

¹⁰⁵ BA 27.006.27.03.4322.

¹⁰⁶ In 2015 werd al een bedrag van 10,6 miljoen euro vastgelegd en de overeenstemmende vereffeningkredieten belopen 3,6 miljoen euro.

¹⁰⁷ BA 27.006.28.02.6321.

Binnen programma 010 – *Gewestelijke ontwikkelingsmaatschappij van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (GOMB) – Stadsvernieuwing* stipt het Rekenhof opnieuw aan dat de economische code van basisallocatie 27.010.17.01.8514 – *Kredietverlening aan citydev.brussels (GOMB) voor het dekken van haar investeringen inzake stadsvernieuwing*, waarop een vereffeningkrediet van 3,8 miljoen euro is ingeschreven, nog altijd ongepast is. Uit de audits die het Rekenhof uitvoerde met het oog op de certificering van de algemene rekeningen, is immers gebleken dat de gebruikte basisallocatie eigenlijk bedoeld is voor de toewijzing van niet-terugbetaalbare subsidies, en niet voor leningen¹⁰⁸. Ondanks de code 8 die eraan is gekoppeld, gaat het gewest ervan uit dat het krediet dient voor een niet-terugvorderbare overdracht die het vorderingensaldo beïnvloedt. Om in de toekomst elke verwarring in de begrotingsberekeningen en in de boekhoudkundige aanrekeningen te vermijden, beveelt het Rekenhof aan die economische code te wijzigen.

2.3.12 Opdracht 29 Toerisme, externe betrekkingen en promotie van het imago van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

De vastleggings- en de vereffeningkredieten stijgen met respectievelijk 1,6 miljoen euro (+ 5,0 %) en 5,5 miljoen euro (+ 20,4 %).

Die wijziging vloeit voornamelijk voort uit een stijging van de kredieten toegekend aan programma 007 *Toerisme* (+ 6,5 en + 9,6 miljoen euro), wat deels wordt gecompenseerd door een daling van de kredieten van programma 005 *Gemeenschappelijke initiatieven van de Regering ter promotie van het imago van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest* (- 3,9 en - 3,1 miljoen euro) in vergelijking met het ontwerp van aangepaste begroting 2015.

In het raam van de rationalisering van de verenigingen die actief zijn inzake toerismebeleid, werd in totaal 2,1 miljoen euro aan middelen die in 2015 waren ingeschreven op drie basisallocaties van programma 005 overgeheveld naar en samengebracht in één nieuwe basisallocatie voor de algemene werkingssubsidie van *visit.brussels* (Brussels agentschap voor toerisme)¹⁰⁹. In programma 007 is voor dat agentschap in totaal 8,1 miljoen euro aan middelen ingeschreven, zowel voor de werking als voor specifieke acties om het toerismebeleid in het Brussels Gewest uit te bouwen. Ter vergelijking: in de aangepaste begroting 2015 ging het om 5,2 miljoen euro aan vastleggingen en 1,7 miljoen euro aan vereffeningen.

In datzelfde programma zijn kredieten ten belope van 3,5 en 2,0 miljoen euro aan vastleggingen en vereffeningen ingeschreven, bestemd voor steun aan de Brusselse filmsector, via een versterking van *Bruxellimage*.

Bovendien is het Brusselse deel in de financiering van Wallonië-Brussel Toerisme, dat voordien door de Franse Gemeenschapscommissie werd beheerd¹¹⁰, in 2016 vastgesteld op 5,4 miljoen euro aan vastleggingen en vereffeningen, tegenover 5,4 en 4,3 miljoen euro in de aangepaste begroting 2015.

2.3.13 Opdracht 30 – Financiering van de gemeenschapscommissies

De kredieten van deze opdracht stijgen met 10,6 miljoen euro in vergelijking met de aangepaste begroting 2015. Enerzijds is er een globale stijging met 11,3 miljoen euro van de bijkomende middelen die de Franse en de Vlaamse Gemeenschapscommissie krijgen

¹⁰⁸ De vereffeningen ten gunste van de GOMB verwijzen meer bepaald naar het besluit van de regering van 1 juni 2006 betreffende de toekenning van subsidies (en dus geen leningen) voor de stadsvernieuwingsopdracht van de GOMB.

¹⁰⁹ BA 29.007.15.02.4160.

¹¹⁰ BA 29.007.34.01.3300 en BA 29.007.34.02.4534.

toegekend bij wijze van trekkingsrecht, en anderzijds daalt de werkingsdotatie aan de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie met 0,7 miljoen euro, nadat ze bij de aanpassing nog met 20,7 miljoen euro was opgetrokken.

Voor het overige blijft het bedrag van de institutionele dotaties ongewijzigd in vergelijking met dat van de initiële en van de aangepaste begroting 2015, omdat ze worden afgestemd op het indexcijfer van de weddeschalen van de Brusselse overheid en dat bleef ongewijzigd (verhouding 2016/2015 = 1,0).

3 ONTWERPBEGROTINGEN VAN DE AUTONOME BESTUURSINSTELLINGEN

3.1 Parkeeragentschap

Het ontwerp van begroting 2016 van het Parkeeragentschap stelt de ontvangsten vast op 8,4 miljoen euro (-23,3 % ten opzichte van de aangepaste begroting 2015) en de vereffeningskredieten op 7,9 miljoen euro, codes 9 buiten beschouwing gelaten (-27,5 % ten opzichte van de aangepaste begroting 2015). Het ontwerp van begroting 2016 vertoont een resultaat in evenwicht.

De daling van de ontvangsten van 2016 ten opzichte van de aangepaste begroting 2015 is voornamelijk te verklaren door het feit dat op het einde van boekjaar 2015 een lening werd aangegaan, waardoor BA 02.001.03.06.9610 evolueert van 4,1 naar 0 miljoen euro.

De daling van de uitgaven van 2016 ten opzichte van de aangepaste begroting 2015 is voornamelijk toe te schrijven aan een daling van de investeringsuitgaven, die evolueren van 4,3 miljoen euro naar 719 duizend euro. In 2015 heeft het agentschap immers de parkeermeters van de gemeente Sint-Jans-Molenbeek overgenomen.

3.2 Innoviris

Het ontwerp van begroting 2016 wordt in evenwicht voorgesteld, waarbij de ontvangsten en de betaalkredieten 49,8 miljoen euro bedragen. In vergelijking met het ontwerp van aanpassing van de begroting 2015 stijgen de ramingen van Innoviris van 38,6 naar 49,8 miljoen euro (+ 11,2 miljoen euro, d.i. +29%).

De vereffeningskredieten van opdracht 01 « Ondersteuning van de basisopdrachten » stijgen met 36,1% in vergelijking met de aangepaste begroting 2015 (van 4,8 miljoen euro naar 6,6 miljoen euro).

Binnen opdracht 02 « Aanmoediging van het wetenschappelijk en technologisch onderzoek » stijgen de vereffeningskredieten van programma 001 met 7,2% in vergelijking met het ontwerp van aanpassing van de begroting 2015 (van 18,8 naar 20,1 miljoen euro) en met 12,2% in vergelijking met de initiële begroting 2015 (van 17,9 naar 20,1 miljoen euro).

Hetzelfde doet zich voor bij de vereffeningskredieten van programma 002, die met 51,5% in vergelijking met het ontwerp van aanpassing van de begroting 2015 (van 11,6 naar 17,5 miljoen euro).

De vereffeningskredieten van programma 003, tot slot, stijgen met 62,8% (van 3,4 naar 5,5 miljoen euro).

Die evoluties zijn ingegeven door de intentie om bepaalde programma's te verruimen en/of vooruit te lopen op de verwachte uitbouw van sommige acties. Die intentie is des te

markanter op het niveau van de vereffeningskredieten, die met 33% stijgen in vergelijking met het ontwerp van aanpassing van de begroting 2015 (van 43 naar 57,2 miljoen euro).

Tot slot stipt het Rekenhof aan dat in het ontwerp van begroting 2016 geen enkel uitgavenkrediet of ontvangst werd ingeschreven, respectievelijk bestemd voor de storting en terugbetaling van terugvorderbare voorschotten. Er zijn echter twee nieuwe BA's (met code 5) gecreëerd opdat toekomstige voorschotten en de eventuele terugbetaling het ESR-saldo van de entiteit zou beïnvloeden.

3.3 Haven van Brussel

Op het niveau van de initiële begroting 2016, stijgen de ontvangsten van de Haven (33 miljoen euro) met 6,8 miljoen euro (+26%) ten opzichte van het ontwerp van aanpassing van de begroting 2015. De vereffeningskredieten ondergaan een vergelijkbare stijging. Het begrotingstekort blijft hetzelfde als het tekort in het ontwerp van aanpassing van de begroting 2015, te weten -318 duizend euro. In vergelijking daarmee is de toename van de vastleggingskredieten minder groot (+4,6 miljoen euro, d.i. 18%): zij belopen in totaal 30,5 miljoen euro.

De stijging van de ontvangsten in het ontwerp van initiële begroting 2016 vloeit globaal voort uit de volgende elementen:

- bijkomende dotaties voor de werf van de passagiersterminal (+1,6 miljoen euro) en voor die van het bouwmaterialendorp (+3,7 miljoen euro);
- een bijkomende financiering voor de terminal door het EFRO (600 duizend euro);
- de ontvangst in geld¹¹¹ afkomstig van de verkoop van een terrein aan de Maatschappij voor de verwerving van vastgoed (+850 duizend euro).

De Haven had in zijn begroting 2015 bovendien een eenmalige uitzonderlijke dotatie van 1,5 miljoen euro ingeschreven ter compensatie van het verlies aan ontvangsten in verband met de overdracht van de terreinen van het Bécodok en die bijgevolg niet meer is opgenomen in de initiële begroting 2016.

Op het niveau van de uitgaven hebben de voornaamste evoluties in het ontwerp van initiële begroting 2016 ten opzichte van het ontwerp van aanpassing van de begroting 2015 betrekking op:

- de baggerwerken (+2,6 miljoen euro voor de vastleggings- en de vereffeningskredieten). In 2015 werden immers geen baggerwerken uitgevoerd omdat de baggerwerken uit 2014 de twee jaren besloegen;
- de opstart van de werf van de passagiersterminal die in 2017 klaar zou moeten zijn (+4,2 miljoen euro bij de vastleggingskredieten en +2,9 miljoen euro bij de vereffeningskredieten);

¹¹¹ Bij deze verkoop gaat het over een bedrag van in totaal 2,7 miljoen euro waaronder een inbreng in natura (terrein) ter waarde van 1,8 miljoen euro zonder budgettaire impact, en een inbreng in geld van 850 duizend euro die als begrotingsontvangst is ingeschreven op boekjaar 2016.

- de stijging van de kredieten van programma 1 van opdracht 04 voor de lonen en sociale lasten (+600 duizend euro) om rekening te houden met de indexering van de bezoldigingen, de loonschaalprogressies en de aanwervingen in de loop van 2015 en die een volledige last zullen vormen in 2016.

Voor de werken van het bouwmaterialendorp en op basis van de informatie die de entiteit meedeelde, stelt het Rekenhof vast dat het ontwerp van initiële begroting 2016 te laag geraamd is. De vastleggingskredieten in BA 03.004.11.01.7200 (708 duizend euro) hadden 7,7 miljoen euro moeten bedragen, d.i. een verschil van 7 miljoen euro. De ingeschreven vereffeningskredieten stroken met de verwachte uitvoering van de werf, te weten 4 miljoen euro.

3.4 Maatschappij voor Intercommunaal Vervoer Brussel (MIVB)

De ontwerpbegroting 2016 van de MIVB brengt, in vergelijking met het ontwerp van begrotingsaanpassing 2015 de ontvangsten op 1.002,9 miljoen euro (+86,2 miljoen euro) en de vereffeningskredieten op 959 miljoen euro (+87 miljoen euro) en sluit af met een positief ESR-vorderingensaldo van 48,3 miljoen euro.

Ontvangsten

In vergelijking met het ontwerp van begrotingsaanpassing 2015 stijgen de dotaties en andere gewesttegemoeftelingen ten voordele van de MIVB globaal met 47,1 miljoen euro tot een totaal bedrag van 704 miljoen euro.

De globale dotatie ter dekking van de werkingskosten van de MIVB komt uit op 266,2 miljoen euro, d.i. 4,6 miljoen euro minder ten opzichte van het ontwerp van begrotingsaanpassing 2015. Ze werd berekend overeenkomstig artikel 67 van de beheersovereenkomst van de MIVB en omvat overigens de volgende elementen:

- een vermindering met 11,3 miljoen euro in verhouding tot de daling in 2016 van de uitgaven voor kapitaalaflossing (code 9);
- een stijging met 8 miljoen euro ter compensatie van het door de regering opgelegde tariefbeleid;
- een extra inspanning van 1,3 miljoen euro op de werkingskosten.

De globale dotatie voor het dekken van de investeringen stijgt met 26,7 miljoen euro in vergelijking met het bedrag ingeschreven in het ontwerp van aanpassing 2015. Ze beloopt 235,2 miljoen euro, waarvan 7,5 miljoen euro voor de vernieuwing van de roltrappen. Volgens de berekeningen van de MIVB zou het bedrag van dat krediet 24,9 miljoen euro lager liggen dan wat in de beheersovereenkomst bepaald is.

De dotatie voor de verbetering van het vervoeraanbod (70,6 miljoen euro), dat is bepaald in artikel 68, punten 2 en 4 van de beheersovereenkomst, wordt opgetrokken met 13,1 miljoen euro. Bovendien nemen de tegemoetkomingen van het gewest in de investeringen van de MIVB met 9,7 miljoen euro toe, in verband met de uitbreiding van het tramnetwerk en de vernieuwing van de installaties.

De tegemoetkomingen van de federale overheid (BELIRIS) stijgen met 41,3 miljoen euro tot 59,3 miljoen euro.

Wat de eigen ontvangsten betreft, zijn de verkeersontvangsten ten opzichte van het ontwerp van begrotingsaanpassing 2015 naar beneden bijgesteld (-6,4 miljoen euro) tot 208,6 miljoen euro. De regering heeft immers beslist de tarieven niet te verhogen en de prijs voor een schoolabonnement voor het eerste kind te verminderen. Ter compensatie heeft ze beslist de MIVB een aanvullend bedrag van 8 miljoen euro toe te kennen in haar werkingsdotatie (cf. supra).

Uitgaven

De kredieten in verband met de personeelsuitgaven (code 11) stijgen ten opzichte van het ontwerp van begrotingsaanpassing 2015 met 11,4 miljoen euro tot 516,7 miljoen euro. Die toename kan worden verklaard door een combinatie van twee effecten in tegengestelde zin: enerzijds de toename van de effectieven, die wordt versterkt door de invloed voor een volledig jaar van de aanwervingen in 2015 en anderzijds de vermindering van de middelen die noodzakelijk zijn voor de aanpassing in 2015 van de sterftetabellen van het pensioenfonds.

De vereffeningskredieten in verband met de aankoop van voertuigen (opdracht 01, programma 003) nemen toe met 13,2 miljoen euro tot 31,6 miljoen euro. Die stijging dekt de tenuitvoerlegging van het moderniseringsprogramma van de lijnen 1 en 5 via de aankoop van metrostellen M7 evenals de studies voor de aankoop van autobussen van de nieuwe generatie.

De vereffeningskredieten in verband met programma 004 van opdracht 01 (gebouwen) worden dan weer opgetrokken met 31,3 miljoen euro tot 100,9 miljoen euro. Die stijging houdt rekening met de werken aan de werkplaats van Haren en de nieuwe busstelplaats « Klein Eiland », het begin van de werkzaamheden aan de stelplaats Erasmus en het voortzetten van de werken aan de tramstelplaats Marconi.

De vereffeningskredieten in verband met programma 006 van opdracht 01 (netwerk en uitrustingen) stijgen bovendien met 16,4 miljoen euro tot 68,3 miljoen euro, als gevolg van de uitbreidingen van het tramnetwerk (lijn 9, Ninoofse poort, lijn 94) en het metronetwerk (Noordstation en Bordet).

De vereffeningskredieten in verband met programma 007 van opdracht 01 (andere investeringen) nemen overigens toe met 27,6 miljoen euro tot 82,6 miljoen euro, door de grotere uitgaven in verband met de uitrustingen voor localisatie, signalisatie, veiligheid, toezicht, informatie en verkoop.

Net zoals de dotatie voor de verbetering van het aanbod worden de vereffeningskredieten in verband met programma 001 van opdracht 02 (verbetering van het aanbod) tot slot opgetrokken met meer dan 13 miljoen euro om de frequentie buiten de spitsuren (daluren, avond en weekend) te verbeteren en het aantal voertuigen tijdens de spitsuren voor 11 tramlijnen en 12 buslijnen te verhogen. De frequenties tijdens de schoolvakantie zullen eveneens worden verhoogd op de drie modi.

3.5 Actiris

De initiële begroting 2016 wordt in evenwicht voorgesteld. Zowel de ontvangsten als de uitgaven stijgen met 24,6 miljoen euro (+ 3,81%) in vergelijking met de aangepaste begroting 2015, en bedragen uiteindelijk 669,7 miljoen euro.

In vergelijking met de aangepaste begroting 2015 is de evolutie van de ontvangsten hoofdzakelijk toe te schrijven aan:

- de stijging met 18,2 miljoen euro (+28,3%) van de algemene werkingssubsidie die het gewest aan Actiris toekent om er de stijgingen van personeelsuitgaven en uitgaven voor niet-duurzame goederen en diensten mee te dekken die nergens anders gecompenseerd kunnen worden;
- de verhoging met 5 miljoen euro (+32,8%) van de middelen bestemd voor de financiering van overeenkomsten met externe partners (AZW, SPI, SPI non profit en JUMP)¹¹², om de begeleiding van werkzoekenden te optimaliseren en meer in het bijzonder een antwoord te bieden op de toegenomen vraag naar opleidingen, en om er de stijging van de middelen toegekend aan lokale werkwinkels en OCMW's mee te dekken;
- de stijging met 2,1 miljoen euro (+24,9%) van de middelen voor de financiering van de *Jeugdwaarborg*, d.w.z. de toekenning van posten, stages en bestellingen van bijkomende opleidingen en de stijging van de middelen bestemd voor *Tewerkstellingsinitiatieven voor jongeren*;
- de creatie van een nieuwe ontvangst van 5,5 miljoen euro afkomstig van de GOB, bestemd voor de financiering van het inschakelingscontract.

In vergelijking met de aangepaste begroting 2015 is de evolutie van de uitgaven hoofdzakelijk toe te schrijven aan:

- de stijging met 16,4 miljoen euro (+ 19,9%) van de kredieten voor opdracht 1 *Algemene uitgaven om de realisatie van de opdrachten van Actiris te verzekeren*, die voornamelijk voortvloeit uit:
 1. de stijging met 12,3 miljoen euro (+22,2 %) van het krediet voor de bezoldigingen (BA 01.001.07.01.1111), voornamelijk als gevolg, ten eerste, van de overheveling van 5,3 miljoen euro aan middelen voor bezoldigingen in opdracht 18 (BA 18.001.07.01.1111 en BA 18.001.07.02.1111) van de aangepaste begroting 2015, ten tweede, van het effect van de anciënniteit en van bevorderingen voor een bedrag van 1,9 miljoen euro, en tot slot als gevolg van nieuwe, voor 2016 geprogrammeerde vastleggingen ten belope van 0,8 miljoen euro;
 2. de stijging met 2,9 miljoen euro (+40,3%) van het krediet voor *Honoraria andere dan voor betwiste zaken* (BA 01.002.08.03.1211), om er voornamelijk (voor 70,3%) niet-structurele IT-uitgaven mee te dekken in het kader van de verhuis van de zetel van Actiris;
- de stijging met 4,5 miljoen euro (+22,1 %) van de kredieten voor opdracht 04 *Partnerships met andere instanties actief op de arbeidsmarkt*, die voornamelijk toe te schrijven is aan stijgingen, met respectievelijk 1,6 miljoen euro (+87,0%) en 2 miljoen euro (+13,7 %), van de kredieten voor *Werkingsubsidies aan gemeenten en OCMW's* (BA 04.005.27.01.4322) en *Werkingsubsidies aan privéverenigingen* (BA 04.005.34.01.3300), aangaande overeenkomsten met externe partners om werkzoekenden te begeleiden. Die wijzigingen zijn een gevolg van de toegenomen bestellingen van opleidingen door lokale werkwinkels en OCMW's;
- de daling met 4 miljoen euro (-2,0 %) van de kredieten voor opdracht 07 *Tewerkstelling van werkzoekenden door middel van gesubsidieerde arbeidsplaatsen*, die voortvloeit uit

¹¹² AZW staat voor *Actief zoeken naar werk*; SPI staat voor *socioprofessionele inschakeling*; JUMP staat voor het project *Jump naar werk*.

de daling van de kredieten voor *Werkingsubsidies aan privéverenigingen* (BA 07.003.34.01.3300) van programma 003 *GECO's – programmawet – verhoogde premie*, als gevolg van besparingsmaatregelen;

- de stijging met 2,4 miljoen euro (+ 0,8%) van opdracht 18 6e *staats hervorming*, die voornamelijk toe te schrijven is aan:
 1. het schrappen van 5,3 miljoen euro aan kredieten waarin de aangepaste begroting 2015 voorzag voor de bezoldigingen van overgedragen federale agenten en voor nieuwe aanwervingen (BA 18.001.07.01.111 en BA 18.001.07.02.111), en die nu zijn opgenomen in opdracht 01 (BA 01.001.07.01.111);
 2. de stijging met 3,6 miljoen euro (tot 5,2 miljoen euro) van de kredieten voor programma 007, *Startbaanovereenkomsten in de totaalprojecten*, als gevolg van de overname van 2,5 miljoen euro aan kredieten die voordien waren ingeschreven in opdracht 14, en als gevolg van 2,7 miljoen euro aan kredieten waarmee de nieuwe posten moeten worden gedekt die werden overgeheveld in het kader van de 6^e staats hervorming;
 3. de stijging met 2,9 miljoen euro (+8,1 %) van het krediet voor *Subsidies aan OCMW's met betrekking tot het recht op sociale inschakeling* (BA 18.012.27.01.4352), op basis van een nieuwe raming van de programmatorische overheidsdienst Maatschappelijke Integratie (POD MI);

- de stijging met 2,1 miljoen euro (+24,9 %) van de kredieten van opdracht 19, *Jeugdwaarborg*, die voornamelijk toe te schrijven is aan de verhoging met 1,4 miljoen euro (+228,3 %) van het krediet bestemd voor stages in privébedrijven (BA 19.002.38.01.3122), vooruitlopend op een toename van het stageaanbod¹³ en de versoepeling van de voorwaarden om een stage te mogen vervullen, met als doel het aantal stagiairs te verhogen, overeenkomstig de gewestelijke beleidsverklaring van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 22 oktober 2015;

- de creatie van een opdracht 20 in verband met inschakelingscontracten in bedrijven¹⁴, waarop in totaal 5,5 miljoen euro aan kredieten zijn ingeschreven waarmee premies en verminderingen van de werkgeversbijdragen voor de sociale zekerheid kunnen worden toegekend aan overheidsbedrijven en privébedrijven die aan het programma deelnemen.

Tot slot stelt het Rekenhof vast dat de kredieten die voordien waren ingeschreven bij opdracht 14 *Samenwerkingsakkoord met de federale overheid inzake het startbanenplan*, werden geschrapt en opgenomen in programma 007 van opdracht 18.

¹³ Creatie van 50 bijkomende stageplaatsen in het buitenland en 300 nieuwe stageplaatsen (BA 19.002.38.01.3122), andere dan de instapstages in bedrijven die vervat zijn in het aanbod van de Jeugdwaarborg, maar gefinancierd in het kader van de 6^e staats hervorming (deel stage van BA 18.010.42.01.4540).

¹⁴ Volgens de gewestelijke beleidsverklaring is het doel van die opdracht een eerste, kwaliteitsvolle beroepservaring te bieden aan werkzoekenden jonger dan 25 jaar, die sinds 19 maanden werkloos zijn en geen werk hebben gevonden ondanks hun positief beoordeelde inspanningen. De gevraagde kredieten zouden moeten toelaten ongeveer 570 inschakelingscontracten te sluiten.

3.6 Brussels Agentschap voor de Onderneming (BAO) – Impulse Brussels

Het ontwerp van initiële begroting 2016 wordt in evenwicht voorgelegd. De uitgavenkredieten en de ontvangsten belopen 7,9 miljoen euro, d.i. 800 duizend euro meer (+11%) in vergelijking met het ontwerp van begrotingsaanpassing 2015.

De ontvangsten van het ontwerp van initiële begroting 2016 veranderen door de stijging van de werkingsdotatie van het Agentschap, waarin voortaan ook de gedelegeerde opdrachten in verband met de multimediapool, de sensibilisering voor het ondernemerschap bij jongeren en « Brussels Sustainable Economy » (cf. infra) opgenomen zijn.

In vergelijking met het ontwerp van begrotingsaanpassing 2015 hebben de voornaamste uitgavenstijgingen van het ontwerp van initiële begroting 2016 betrekking op:

- de toename van de algemene kosten van de organieke opdracht (+661 duizend euro), hoofdzakelijk van de wedden, om rekening te houden met de verdere versterking van de centrale diensten die inzonderheid de aanwerving van een boekhouder (+162 duizend euro) en de integratie van de gedelegeerde opdrachten omvat (+450 duizend euro op opdracht 01 met als tegenhanger een gelijkaardige vermindering op opdracht 02);
- het lanceren van twee nieuwe programma's, die worden meegefinancierd door het EFRO: ALIFE – coördinatie van een inclusieve gezondheidsfilier gebaseerd op de nieuwe technologieën en COOPCITY – innovatie en sociaal ondernemerschap via met name begeleiding en opleiding (+500 duizend euro).

3.7 Gewestelijk Agentschap voor Netheid (GAN)

De ontvangsten en betaalkredieten belopen respectievelijk 250,4 en 249,2 miljoen euro, waardoor het ontwerp van begroting 2016 van het GAN een tegoed vertoont van 1,2 miljoen euro.

Ontvangsten

De werkingsdotatie aan het agentschap bedraagt 159,3 miljoen euro, wat een daling is met 0,5 miljoen euro in vergelijking met het ontwerp van aangepaste begroting 2015.

Ondanks de lage realisatiegraad op het einde van het derde trimester van het jaar 2015, blijven de eigen ontvangsten met betrekking tot de ophaling van niet-huishoudelijk en industrieel afval, de verkoop van stoom, de heffingen die ondernemingen betalen om afval te storten in de verbrandingsinstallatie, en de tussenkomsten van de privésector in de selectieve ophaling, behouden op het niveau van de ramingen van de aangepaste begroting 2015, met uitzondering van de tussenkomsten van de privésector in de selectieve ophaling, die met 0,7 miljoen euro dalen.

De EFRO-tussenkomsten (Ecopool-project) belopen 3,5 miljoen euro (d.i. een stijging met 0,2 miljoen euro). Het Rekenhof stipt aan dat de EFRO-ontvangsten die in de begrotingen 2015 en 2016 zijn ingeschreven en in totaal 6,9 miljoen euro vertegenwoordigen, 0,6 miljoen euro hoger liggen dan het saldo aan te ontvangen EFRO-subsidies voor het Ecopool-project (6,3 miljoen euro).

Bovendien is het zo dat de ontvangsten met betrekking tot de premies die Actiris stort voor de aanwerving van gesubsidieerde contractuelen, met 1,2 miljoen euro stijgen.

De ontvangsten die zijn ingeschreven in de BA betreffende de groenestroomcertificaten, zijn op 9,4 miljoen euro gebracht.

Tot slot is er een nieuwe BA « Bijdrage betaald door privébedrijven voor de ophaling van niet-huishoudelijk afval » die een bedrag van 12 miljoen euro vermeldt. De eerste 30 liter afval zijn namelijk niet meer gratis. Het bedrag is geraamd op basis van het aantal afvalproducenten zonder contract (60.000), vermenigvuldigd met een bijkomende ontvangst per producent die op één zak per week wordt geraamd, wat neerkomt op een bedrag van 211 euro per jaar.

Uitgaven

De vereffeningskredieten stijgen met 20,8 miljoen euro in vergelijking met het ontwerp van aangepaste begroting 2015.

De voornaamste kredietstijgingen betreffen, in miljoen euro:

- de personeelsuitgaven (+9) als gevolg van de statutarisering van contractuele ambtenaren, als gevolg van loonschaalprogressies en als gevolg van de aanwerving van 150 netheidsmedewerkers in 2015 voor wie bezoldigingen voor een volledig jaar zijn voorzien, en 150 bijkomende medewerkers in 2016 voor wie bezoldigingen voor een half dienstjaar zijn voorzien;
- publicatie- en publiciteitskosten (+1,3) voor de realisatie van het « Infopack » waarin het regeerakkoord voorziet in het kader van de hervorming van de ophalingen;
- de storting ten voordele van de gewestelijke begroting, van ontvangsten afkomstig van de productie van groene stroom door de verbrandingsinstallatie (+9,4);
- de aankoop van voertuigen (+1,9);
- de verbouwing van stelplaatsen en garages (+3,6) voor de installatie van de containerparken waarin het APOS voorziet;
- de subsidies aan gemeenten in het kader van de openbare netheid (+4,2), waarvan het bedrag bijna is verdubbeld.

De kredietdalingen ten opzichte van het ontwerp van aangepaste begroting 2015 betreffen, in miljoen euro:

- de renovatie van het Ecopool-gebouw (-6);
- de aankoop van gebouwen (-2,7), want voor 2016 is geen enkele aankoop gepland;
- de financiële kosten in verband met de verbrandingsinstallatie (-1,2);
- de annuleringen van vastgestelde rechten uit voorgaande jaren (-0,7), die opnieuw op het niveau komen van het bedrag dat vermeld was in de initiële begroting 2015.

Er valt op te merken dat een bedrag van 0,3 miljoen euro is vermeld in een nieuwe BA met betrekking tot een werkingssubsidie toegekend aan Brussel Démontage, een

dochtermaatschappij van het GAN, om in te staan voor het dagelijks beheer van de toekomstige Pool voor het hergebruik. Bovendien zal Brussel Démontage vanaf 2016 de huurgelden en kosten innen die het GAN voordien inde in het kader van het Ecopool-project en die in de aangepaste begroting 2015 op 0,2 miljoen euro zijn geraamd.

Op het niveau van de vastleggingen kenmerkt het jaar 2016 zich door een stijging met 16,1 miljoen euro van de kredieten voor de aankoop van voertuigen, teneinde het elektrischewagenpark van het agentschap uit te bouwen.

3.8 Brussels Instituut voor Milieubeheer (BIM)

Het ontwerp van initiële begroting 2016 wordt in evenwicht voorgelegd. De vereffeningskredieten en de ontvangsten belopen 141 miljoen euro, d.i. een stijging met 8,6 miljoen euro (+6,5%) in vergelijking met het ontwerp van begrotingsaanpassing 2015.

De totale kredieten voor de vastleggingen belopen 147 miljoen euro, d.i. een grotere stijging aangezien ze oploopt tot 14,5 miljoen euro (+11%). Het verschil in evolutie tussen de ramingen inzake vastleggingen en vereffeningen moet worden gezocht in het opstarten van nieuwe acties en het lanceren van nieuwe programma's in 2016 waardoor er een tijds kloof ontstaat tussen de twee kredietsoorten.

De groei van de ontvangsten wordt in hoofdzaak verklaard door de stijging van de algemene werkingsdotatie (+6 miljoen euro). In het ontwerp van initiële begroting 2016 ziet men ook een stijging van de ontvangstenramingen met 1 miljoen euro, afkomstig van de boetes « vliegtuigen », in vergelijking met het ontwerp van begrotingsaanpassing 2015.

Voor de uitgaven stelt het Rekenhof vast dat binnen bepaalde opdrachten belangrijke overdrachten tussen programma's werden uitgevoerd in vergelijking met het ontwerp van begrotingsaanpassing 2015. Die bewegingen doen zich inzonderheid voor bij de opdrachten 16 en 22.

De voornaamste stijgingen van uitgavenkredieten doen zich overigens voor voor de volgende elementen:

- het lanceren van het gewestelijk programma voor circulaire economie en van de strategie van duurzame voeding (2,5 miljoen euro vastleggingskredieten en 2 miljoen euro vereffeningskredieten);
- het vastleggen van de meerjarenfinancieringen van de vzw's die actief zijn in milieubeheer ingevolge de erkenningsprocedure die aan het begin van het dienstjaar 2016 gepland is (+3 miljoen euro vastleggingskredieten).
- de herziening van bepaalde acties inzake energie en duurzaam bouwen alsook bepaalde maatregelen van het plan lucht-klimaat-energie (+3,5 miljoen euro vastleggingen en vereffeningen).

Daarenboven dalen de vereffeningskredieten van opdracht 18 heel sterk (-2,6 miljoen euro) inzonderheid wegens de vereffening in 2015 van het uitstaand bedrag van de vastlegging in samenhang met de kosten voor de verhuizing van de instelling die in november 2014 heeft plaatsgevonden.

3.9 Centrum voor informatica voor het Brusselse Gewest (CIBG)

Het CIBG legt een ontwerp van initiële begroting in evenwicht voor, waarbij de ontvangsten en de vereffeningskredieten 41,2 miljoen euro bedragen, d.i. 3,7 miljoen euro minder in vergelijking met de aangepaste begroting 2015 (- 8,26 %).

De voornaamste daling van de uitgavenramingen kan worden vastgesteld bij opdracht 03 die de gewestelijke instellingen wil ondersteunen in het onderzoek en de inwerkingstelling van specifieke IT-projecten. De beleidskredieten en de betaalkredieten van die opdracht dalen respectievelijk met 3,0 en 2,4 miljoen euro in vergelijking met de aangepaste begroting 2015.

3.10 Dienst voor Brandbestrijding en Dringende Medische Hulp (DBDMH)

De globale ontvangstenramingen en de vereffeningskredieten belopen respectievelijk 116,2 miljoen euro en 110,4 miljoen euro, d.i. een stijging met 0,7 miljoen euro in vergelijking met de aangepaste begroting 2015. Het batig saldo van 5,8 miljoen euro blijft onveranderd ten opzichte van de aangepaste begroting 2015.

De totale kredieten voor de vastleggingen belopen 116 miljoen euro, en kennen dus een sterkere groei, aangezien deze 4 miljoen euro bedraagt (+3,6 %). De instelling is immers van plan verschillende meerjarenopdrachten voor leveringen te lanceren, hoofdzakelijk van voertuigen (ziekenwagens, brandweerwagens en ladderwagens) in 2016, die een tijds kloof ten opzichte van de vereffeningskredieten impliceren.

De ontvangstenramingen die voortvloeien uit de eigen financiering van de DBDMH stijgen in vergelijking met het ontwerp van begrotingsaanpassing 2015 met 0,9 miljoen euro (+ 11,8 %), inzonderheid wegens de wijziging van het tarifieringsbesluit voor de interventieopdrachten en het wegwerken van de achterstand bij de facturatie voor de preventieopdrachten.

De voornaamste stijging voor de uitgavenkredieten doet zich voor bij het beheer van de human resources, die 2,9 miljoen euro (+3,3%) meer middelen krijgen in vergelijking met de aangepaste begroting 2015 tot in totaal 91,6 miljoen euro. Die kredientoename is bedoeld om de in de loop van 2016 geplande 80 aanwervingen te dekken, waaronder 69 brandweerrecruten.

De DBDMH had overigens in zijn ontwerp van begrotingsaanpassing 2015 een bedrag van 4,7 miljoen euro ingeschreven voor het dekken van de uitgaven in samenhang met de oninvorderbare handelsvorderingen van de periode van 1999 tot 2012. In het ontwerp van initiële begroting 2016 belopen de kredieten hiervoor nog slechts 400 duizend euro voor de vereffeningskredieten en 660 duizend euro voor de vastleggingskredieten.

3.11 Gewestelijke Ontwikkelingsmaatschappij voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (Citydev)

In vergelijking met de aangepaste begroting 2015 stijgen de ontvangstenramingen met 8,5 miljoen euro (+ 16,8 %) terwijl de betaalkredieten dalen met 12 miljoen euro (- 18,5 %) tot respectievelijk 58,9 miljoen euro en 54,6 miljoen euro. Het ontwerp van initiële begroting sluit met een batig saldo van 4,3 miljoen euro.

De vastleggingskredieten dalen met 26,2 miljoen euro (-31,4 %) ten opzichte van de aangepaste begroting 2015 tot 57,2 miljoen euro.

Gedelegeerde opdrachten:

- Citydev is van plan de gedelegeerde opdracht in het kader van het huisvestingsbeleid vanaf 2016 ten uitvoer te leggen. In het ontwerp van initiële begroting 2016 zijn evenwel geen betaalkredieten voor die opdracht uitgetrokken.

De beheersovereenkomst van Citydev voorziet in drie nieuwe gedelegeerde opdrachten vanaf 2016 (Brucenter, de koepel van de Brusselse incubators en het Economisch Immobiliënagentschap). Er is in de ontwerpbegroting 2016 nochtans geen enkele specifieke uitgaven-BA opgenomen.

3.12 Brusselse Gewestelijke Huisvestingsmaatschappij (BGHM)

Zowel de ontvangsten als de vastleggings- en vereffeningskredieten¹¹⁵ worden geraamd op 267,8 miljoen euro¹¹⁶. In vergelijking met het ontwerp van aanpassing 2015 stijgen de ontvangsten en uitgaven aldus respectievelijk met 5,6 miljoen euro en 13,4 miljoen euro.

Ontvangsten

In opdracht 02 *Specifieke financiering* nemen de ontvangsten toe met 6,1 miljoen euro, door de stijging met 5,9 miljoen euro van de verwachte terugbetalingen van terugvorderbare voorschotten en de erop verschuldigde interesten door de OVM, de gemeenten en het Woningfonds.

In opdracht 04 *Patrimoniumbeheer* stijgen de geraamde ontvangsten met 3 miljoen euro ingevolge de hogere verwachte opbrengst van het overdragen van gebouwen aan de OVM in het kader van het GHP¹¹⁷.

De stijgingen worden gedeeltelijk gecompenseerd door de afname met 4,3 miljoen euro van de opdracht 03 *Investerings* als gevolg van de afgenomen kredieten voor terugvorderbare voorschotten vanwege de GOB (- 5,7 miljoen euro) en het gedaalde gebruik van reserves (- 11,4 miljoen euro)¹¹⁸. Daartegenover staat een toename van de investeringssubsidies vanwege de GOB (+ 14,8 miljoen euro).

De BGHM rekent een kost aan op de terugvorderbare voorschotten als bijdrage in de administratieve kosten. Voor die ontvangsten worden kredieten met een economische code 26 *Rente van overheidsvorderingen* opgenomen¹¹⁹. Aangezien het gaat om een bijdrage in de administratieve kosten, is een economische code 16 aangewezen.

¹¹⁵ Zoals al vermeld in het deel over het ontwerp van aanpassing zijn bij de BGHM de vastleggings- en vereffeningskredieten zo goed als altijd gelijk, wat gezien de aard van de uitgaven in het kader van het Gewestelijk Huisvestingsplan en de Alliantie Wonen niet logisch is.

¹¹⁶ Zoals al vermeld in het deel over het ontwerp van aanpassing houden deze totalen rekening met de verrichtingen uitgevoerd via de rekening-courant toebehorend aan de OVM bij de BGHM (uitgaven voor rekening van de OVM).

¹¹⁷ BA 04.001.03.08.7632.

¹¹⁸ Voor deze ontvangsten wordt de economische code 08.20 gebruikt. Deze code is eigenlijk bestemd voor verrekeningen met andere dienstjaren. Aangezien het gaat om terugvorderbare voorschotten vanwege de GOB is een economische code 96.30 *Opbrengst van leningen binnen de overheidssector* aangewezen.

¹¹⁹ BA 02.001.03.11.2610 en basisallocatie 02.002.03.01.2620.

Uitgaven

In opdrachten 02 *Specifieke uitgaven* nemen de uitgaven toe met 2,4 miljoen euro door het optrekken van het krediet voor de diverse uitgaven uitgevoerd via de rekening-courant toebehorend aan de OVM¹²⁰.

In programma 04 *Patrimoniumbeheer* is de toename van de kredieten met 7,1 miljoen euro het gevolg van het inschrijven van 11 miljoen euro voor de aankoop van gebouwen in het kader van het programma Alliantie Wonen¹²¹ en het optrekken van het krediet voor de aankoop van gronden (1,9 miljoen euro)¹²². Daar tegenover staat dat geen kredieten voor de gewaarborgde rekeningen bij de banken ten gunste van de ondernemers (- 6,0 miljoen euro) werden voorzien.

In opdracht 05 *Sociaal beleid* is er een toename met 1,6 miljoen euro voor de werkingssubsidie aan de vzw *Dienst voor Maatschappelijke Begeleiding van Sociale Huurders* (DMBSH)¹²³.

Voor de terugbetalingen van kapitaal dat verband houdt met de leningen ter financiering van de projecten van het GHP¹²⁴ moet gebruik worden gemaakt van de economische code 91.30 *Aflossingen van de schuld binnen de overheidssector* aangezien de BGHM is opgenomen in de overheidssector (S13.12).

3.13 Brussels Gewestelijk Herfinancieringsfonds van de Gemeentelijke Thesaurieën (BGHFGT)

Anders dan andere jaren wordt het begrotingsontwerp niet in evenwicht voorgelegd omdat er bij de uitgaven geen debetintresten (1000,00 euro) in het kader van opdracht 03 worden ingeschreven.

Ten opzichte van de begrotingsaanpassing 2015 gaan de ontvangsten en uitgaven met 10 miljoen omhoog omdat de leningen aan de gemeenten in het kader van opdracht 05 "*Financiering van bepaalde investeringen*" opnieuw in 2016 worden voorzien nadat ze geschrapt waren bij de aanpassing 2015. Het Rekenhof merkt op dat voor deze 10 miljoen euro een basisallocatie bij de uitgaven onder opdracht 05 werd voorzien. De ontvangsten van deze opdracht worden ten onrechte voorzien onder opdracht 01. Reden is dat opdracht 01 op dezelfde wijze, zowel financieel als boekhoudkundig, wordt verwerkt als opdracht 05. De regel van de begrotingsspecialiteit vraagt evenwel dat ontvangsten en andere uitgaven van éénzelfde opdracht onder aparte daarvoor voorziene basisallocaties van die opdracht worden gebracht.

Vorig jaar heeft het Rekenhof al opgemerkt dat bij opdracht 01 en opdracht 05 van het BGHFGT de terugbetalingen van het kapitaal en de intrestlasten van de leningen die worden gedragen door het BGHFGT voor de gemeenten, nagenoeg automatisch oninbaar worden verklaard, bij gebrek aan een tegengestelde beslissing van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering. De Brusselse Hoofdstedelijke Regering stort in dat geval een dotatie aan het BGHFGT om dat kapitaal en de intrestlasten te dekken.

¹²⁰ BA 02.002.99.01.0310.

¹²¹ BA 04.002.11.10.7132.

¹²² BA 04.002.11.08.7112.

¹²³ BA 05.002.34.03.3300.

¹²⁴ BA's 03.002.14.01.9110 *Aflossingen van krediettoekenningen voor de GHP*.

Aangezien als principe geldt dat de leningen moeten worden terugbetaald, worden ze in de begroting echter ingeschreven als code 8. Het Rekenhof wijst erop dat de gevolgde werkwijze alleen tot doel lijkt te hebben de lasten te spreiden over de duurtijd van de lening.

Ten slotte merkt het Rekenhof op dat er voor de dotatie van 32,7 miljoen euro geen overeenstemming is tussen het BGHFGT en de GOB op het niveau van de gebruikte economische code. De GOB schrijft deze dotatie in als een kapitaaloverdracht (code 6142). Het BGHFGT schrijft dit in als een inkomensoverdracht (code 4610).

3.14 Brussels Waarborgfonds (BW)

Het BW legt een ontwerp van initiële begroting in evenwicht voor. De totale ontvangstenramingen en de betaalkredieten belopen 1,7 miljoen euro, d.i. een daling met 1,1 miljoen euro in vergelijking met de aangepaste begroting 2015.

Deze daling heeft betrekking op de uitgavenkredieten die zijn uitgetrokken voor de betaling van schadevergoedingen (BA 01.002.39.01.5122).

De uitgavenramingen van 0,9 miljoen euro in de initiële begroting 2016 die worden toegekend voor de betaling van schadevergoedingen, liggen 369 duizend euro lager dan de door het BW geraamde behoeften (1,3 miljoen euro). De instelling heeft haar kredietbehoefte geraamd op 1,3 miljoen euro op basis van het gemiddelde van de betalingen die het de voorbije drie jaren effectief heeft uitgevoerd.

Die raming die lager ligt dan de initiële begroting 2015, lijkt onderschat aangezien de economische context niet erg gunstig is.

4 INACHTNEMING VAN DE VOORSCHRIFTEN VOOR HET JAAR 2016 VOOR HET BEGROTINGSKADER VAN HET BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST

4.1 Aanpassing van het begrotingskader aan de Europese regels

Naar aanleiding van de economische en financiële crisis van 2008 werd beslist het economisch en financieel bestuur binnen de Europese Unie en de Economische en Monetaire Unie te hervormen door de nationale begrotingskaders van de lidstaten te versterken¹²⁵. Die versterking kreeg vorm door de invoering van het « sixpack », van het verdrag inzake stabiliteit, coördinatie en bestuur binnen de Economische en Monetaire Unie en van het « twopack ».

¹²⁵ Cf. Stabiliteitsprogramma van België (2014-2017); wetsontwerpen tot wijziging, met het oog op de gedeeltelijke omzetting van de richtlijn 2011/85/EU, van de wet van 22 mei 2003 houdende organisatie van de begroting en van de comptabiliteit van de Federale Staat en van de wet van 16 mei 2003 tot vaststelling van de algemene bepalingen die gelden voor de begrotingen, de controle op de subsidies en voor de boekhouding van de gemeenschappen en de gewesten, alsook voor de organisatie van de controle door het Rekenhof – *Memorie van toelichting*, Kamer van Volksvertegenwoordigers, Doc 53-3408/001 en 53/3409-001.

4.1.1 Tenuitvoerlegging van het twopack – ontwerp van begrotingsplan

Sedert het twopack op 30 mei 2013 van kracht is geworden, geldt voor België, net zoals voor de andere lidstaten van de eurozone, een scherper budgettair toezicht vanwege de Europese Commissie. Op grond van die wetgeving moet het ontwerp van begrotingsplan voor het komend jaar vóór 15 oktober aan de Commissie worden overgezonden. De Commissie moet een advies over de inhoud ervan formuleren vóór 30 november en kan in voorkomend geval vragen om het ontwerp te vervolledigen of aan te passen.

De Belgische regering heeft op 15 oktober 2015 een ontwerp van begrotingsplan overgezonden, waarin in detail de maatregelen worden vermeld die gepland zijn om in 2016 een nominaal vorderingensaldo van -2,1% van het bbp en tussen 2015 en 2016 een structurele verbetering van 0,8% van het bbp te bereiken.

Dat plan bevat de maatregelen die de verschillende Belgische openbare entiteiten hadden gepland om het stabiliteitsprogramma 2015-2018 van april 2015 na te leven.

Bij de bepaling van het vorderingensaldo (nominaal saldo) werd niet enkel rekening gehouden met de cyclische begrotingscomponent, maar ook met de uitzonderlijke bijkomende maatregelen die voortvloeien uit de asiel- en migratiecrisis.

Dat traject, dat bepaalde dat in 2018 het evenwicht zou worden bereikt, zal binnen het Overlegcomité moeten worden besproken en geformaliseerd in het kader van de uitwerking van het volgende stabiliteitsprogramma (cf. infra).

Thans zijn bijgevolg noch het traject definitief vastgelegd, noch de individuele doelstellingen definitief verdeeld onder de verschillende overheidsniveaus.

Tabel 12 - Structureel en genormeerd vorderingensaldo van de overheid in haar geheel (in procent van het bbp)¹²⁶

	2015	2016	2017	2018
<i>De overheid in haar geheel</i>				
Structureel saldo (1)	-2,0	-1,2	-0,5	0,0
Uitzonderlijke en tijdelijke maatregelen (2)	0,2	-0,1	0,1	0,1
Conjuncturele begrotingscomponent (3)	-0,9	-0,8	-0,6	-0,3
Vorderingensaldo (1)+(2)+(3)	-2,6	-2,1	-1,0	-0,3

In % van het bbp

In haar ramingen van de herfst schatte de Europese Commissie de nominale tekorten voor de jaren 2015 tot 2017 respectievelijk op 2,7%, 2,6% en 2,3% van het bbp, wat overeenstemt met een minder gunstige tendens dan de trend die België had voorgelegd.

4.1.2 Tenuitvoerlegging van het begrotingspact – Samenwerkingsakkoord van 13 december 2013

Het budgettair luik van het bovenvermeld verdrag, dat beter bekend is als begrotingspact of « Fiscal Compact », werd formeel ten uitvoer gelegd door het samenwerkingsakkoord van 13 december 2013 tussen de federale Staat, de gemeenschappen, de gewesten en de gemeenschapscommissies.

¹²⁶ Ontwerp van begrotingsplan van België – Oktober 2015.

Eén van de aspecten van dat samenwerkingsakkoord is de omzetting in Belgisch recht van de « gulden regel » van het begrotingspact, die stipuleert dat de begrotingen van de contracterende partijen zich moeten inschrijven in een streven naar evenwicht voor de rekeningen van de overheid. Die regel wordt als nageleefd beschouwd als het jaarlijks structureel saldo van de overheid in haar geheel het voor het land specifieke doel op middellange termijn (DMT) haalt of als het in overeenstemming is met het convergentietraject naar dat doel, zoals gedefinieerd in het stabiliteitsprogramma, waarbij een maximumtekort van 0,5% van het bbp de grens is.

Dat akkoord stelt overigens een coördinatiemechanisme in tussen de verschillende overheidsniveaus door een wettelijke grondslag te verlenen aan de aanbevelings- en evaluatiefunctie van de sectie « Financieringsbehoeften van de overheid » van de Hoge Raad van Financiën en door de verantwoordelijkheden van die sectie te verruimen. Ze moet een advies formuleren over de verdeling van de jaarlijkse begrotingsdoelstellingen in individuele doelstellingen onder de verschillende overheidsniveaus in nominale en structurele termen. De vastlegging van die doelstellingen moet via een beslissing van het Overlegcomité worden goedgekeurd. De sectie « Financieringsbehoeften van de overheid » moet ook evalueren in hoeverre de regeringen hun verbintenissen naleven en moet eventuele afwijkingen identificeren. Als er correctiemaatregelen nodig zijn om die afwijkingen te verhelpen, moet de sectie een advies uitbrengen over de omvang ervan en moet ze jaarlijks in een van haar adviezen nagaan hoe deze ten uitvoer werden gelegd. De sectie is er ten slotte mee belast een verdeling onder de verschillende overheidsniveaus voor te stellen voor een eventuele financiële sanctie die door de Raad van de Europese Unie wordt opgelegd, in verhouding tot de vastgestelde tekortkomingen.

4.1.3 Tenuitvoerlegging van het sixpack – (gedeeltelijke) omzetting van richtlijn 2011/85/EU

In het tweede trimester van 2014 werd richtlijn 2011/85/EU van de Raad van 8 november 2011 tot vaststelling van voorschriften voor de begrotingskaders van de lidstaten partieel omgezet in nationaal recht. Die richtlijn wil aan de lidstaten voornamelijk het volgende opleggen:

- ze moeten beschikken over een volledig stelsel van overheidsboekhouding;
- ze moeten hun begrotingsprogrammering stoelen op realistische en actuele macro-economische prognoses;
- ze moeten over becijferde begrotingsregels beschikken;
- ze moeten een meerjarige begrotingsvisie ontwikkelen;
- ze moeten zorgen voor een begrotingscoördinatie tussen de subsectoren;
- ze moeten de begrotingsverantwoordelijkheden verdelen onder de subsectoren;
- ze moeten gegevens publiceren over en rekening houden met alle instellingen en fondsen, de belastinguitgaven, de voorwaardelijke verplichtingen en de waarborgen.

Wat de gemeenschappen en de gewesten betreft, werd de wet van 16 mei 2003 tot vaststelling van de algemene bepalingen die gelden voor de begrotingen, de controle op de subsidies en voor de boekhouding van de gemeenschappen en de gewesten, alsook voor de organisatie van de controle door het Rekenhof in die zin gewijzigd door de wet van 10 april 2014¹²⁷.

¹²⁷ Wet van 10 april 2014 tot wijziging, met het oog op de gedeeltelijke omzetting van de richtlijn 2011/85/EU, van de wet van 16 mei 2003 tot vaststelling van de algemene bepalingen die gelden voor de begrotingen, de controle op de

Voortaan moeten de documenten ter informatie bij en ter verantwoording van de begroting van elke gemeenschap en elk gewest de volgende elementen omvatten:

1° een gevoeligheidsanalyse met daarin een overzicht van de ontwikkelingen van de belangrijkste begrotingsvariabelen onder verschillende groei- en renteaannames;

2° de vermelding van alle instellingen en fondsen die niet in de begrotingen zijn opgenomen, maar die deel uitmaken van de consolidatieperimeter zoals gedefinieerd door het Instituut voor de Nationale Rekeningen, alsook een analyse van de impact van die instellingen en fondsen op het vorderingensaldo en op de overheidsschuld;

3° voor de entiteiten die een eigen belastingsbevoegdheid hebben, gedetailleerde informatie over de gevolgen van hun belastinguitgaven voor hun ontvangsten. Daartoe wordt een inventaris van de belastinguitgaven bij de ontwerpbegroting gevoegd; die omvat alle kortingen, verminderingen en uitzonderingen op het algemeen stelsel van de belastingheffing die tijdens het begrotingsjaar gelden ten gunste van de belastingplichtigen of van economische, sociale of culturele activiteiten.

De begroting van elke gemeenschap en elk gewest moet zich overigens inschrijven in een begrotingskader voor de middellange termijn dat de regeerperiode dekt en minimaal een periode van drie jaar bestrijkt. Ze wordt aangevuld met een meerjarige begrotingsplanning op basis van het begrotingskader voor de middellange termijn. In de wet van 16 mei 2013 worden in detail de elementen vermeld die hierin moeten worden opgenomen.

4.2 Overeenstemming van de begroting 2016 van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest met het nieuw Europees kader

Het Rekenhof heeft vastgesteld dat de begrotingsdocumenten niet volledig in overeenstemming met de bepalingen van de bovenvermelde wet van 16 mei 2003 worden voorgesteld.

Ingevolge de verruiming van de consolidatieperimeter (sector S13.12 van de eenheden van de overheid) van de gewestelijke entiteit in het raam van de uitvoering van het ESR 2010 had de begroting 2016 van de GOB aldus in principe moeten worden geconsolideerd met de begrotingen van meer dan zestig eenheden, die vermeld staan in de lijst van de Nationale Bank die op 30 september 2015 werd gepubliceerd¹²⁸.

Door een afwijking van artikel 2, 2°, van de ordonnantie van 23 februari 2006 houdende de bepalingen die van toepassing zijn op de begroting, de boekhouding en de controle, ingevoegd in de mantel van de ordonnantie houdende de algemene uitgavenbegroting voor het begrotingsjaar 2016 (artikel 97), omvat de gewestelijke entiteit immers de geconsolideerde instellingen die zijn opgenomen in de geconsolideerde ontvangsten- en uitgavenbegroting van de gewestelijke entiteit voor het jaar 2015, evenals BRUPART, visit.Brussels (Brussels agentschap voor toerisme), Brussel - Preventie & Veiligheid, het Brussels Planningsbureau en Brussel Ontmanteling.

In 2016 telt de perimeter van het gewest in totaal 25 eenheden.

subsidies en voor de boekhouding van de gemeenschappen en de gewesten, alsook voor de organisatie van de controle door het Rekenhof.

¹²⁸ De lijst van de Nationale Bank die op 30 september 2015 werd gepubliceerd omvatte een zestigtal in sector S13.12 geklasseerde eenheden voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, net zoals die van 30 september 2014. Die van 27 september 2013 bevatte er tweeëntwintig.

Het Rekenhof stelt vast dat visit.Brussels, Brussel - Preventie & Veiligheid en het Brussels Planningsbureau niet in de lijst van de Nationale Bank zijn opgenomen, in tegenstelling tot BRUPART en Brussel Ontmanteling, maar toch deel uitmaken van de consolidatieperimeter van het gewest.

In strijd met de bepaling van de wet van 16 mei 2003 bevatten de documenten geen analyse van de weerslag van de begrotingen van de niet-geconsolideerde eenheden op het vorderingensaldo en op de rijksschuld.

De minister van Begroting en Financiën heeft in zijn oriëntatienota, die als bijlage gaat bij de algemene toelichting van het jaar 2015, nochtans duidelijk vermeld dat hij de instellingen uiterlijk één jaar na de publicatie van de lijst van de eenheden van de publieke sector door de Nationale Bank in de perimeter van het gewest wilde opnemen.

De in de algemene toelichting bij de ontvangsten- en uitgavenbegroting voor het begrotingsjaar 2016 voorgelegde meerjarenverwachting is zoals de voorgaande jaren beperkt tot de omschrijving van een meerjarenbegrotingsplan in evenwicht voor het geheel van de periode 2015-2018, in overeenstemming met het regeerakkoord 2014-2019 en de doelstelling aangaande het uiterlijk in 2018 bereiken van een structureel begrotingsevenwicht voor het geheel van de overheid.

In de algemene toelichting wordt verduidelijkt dat vanaf 2016 een monitoringcomité zal worden opgericht dat het mogelijk moet maken, met de hulp van de ontwikkelde simulator, een correcte raming te maken van de meerjarenevoluties van de ontvangsten en de uitgaven.

Het Rekenhof vestigt tot slot de aandacht op het feit dat de begrotingsverrichtingen van de nieuwe instellingen niet worden geconsolideerd met die van de bestaande perimeter.

4.3 Berekening van het vorderingensaldo van de gewestelijke entiteit en naleving van de normen

4.3.1 Begrotingssaldi van de GOB

Tabel 13 - Begrotingssaldi (in duizend euro)

	Ontwerp van initiële begroting 2016	Ontwerp aanpassing 2015	Initiële begroting 2015
Ontvangsten	4.357.377	4.188.420	4.218.407
Uitgaven	4.876.989	4.698.101	4.734.870
Brutobegrotingssaldo (1)	-519.612	-509.681	-516.463
Opbrengsten van leningen* (2)	55.000	55.005	55.000
Aflossingen van de gewestsschuld* (3)	156.000	217.000	217.000
Netto te financieren saldo (4) = (1) - (2) + (3)	-418.612	-347.686	-354.463

* Opbrengsten van leningen voor het Fonds voor het beheer van de schuld (133,5 miljoen euro) en aflossingen voor datzelfde fonds (133,5 miljoen euro) niet meegerekend

Ex ante opgesteld, daalt het brutobegrotingssaldo voor het jaar 2016 (-519,6 miljoen euro) met 9,9 miljoen euro ten opzichte van het brutobegrotingssaldo waarmee de aangepaste begroting 2015 afsloot en met 3,1 miljoen euro ten opzichte van de initiële begroting 2015.

Als van dat saldo de leningopbrengsten als onderdeel van de ontvangsten worden afgetrokken en er de aflossingen van de schuld, opgenomen in de uitgaven, worden aan toegevoegd, beloopt het nettobegrotingssaldo voor het jaar 2016 418,6 miljoen euro, d.i. een daling met respectievelijk 70,9 en 64,1 miljoen euro ten opzichte van het saldo waar de aangepaste en de initiële begroting 2015 mee afsloten. Die daling vloeit voort uit die van de ramingen betreffende aflossingen.

Het Rekenhof stelt vast dat het bedrag van de aflossingen opnieuw hoger ligt dan dat van de leningopbrengsten. Het geschatte verschil (101 miljoen euro) zou moeten leiden tot een nieuwe afbouw van de geconsolideerde schuld, aangezien de terugbetalingen van leningen worden gefinancierd door de kredietlijn op korte termijn (cf. punt 5).

4.3.2 Overgang van het begrotingssaldo naar het vorderingensaldo

Overeenkomstig de ESR-methodologie moeten op het begrotingssaldo van de voorliggende ontwerpen verschillende correcties worden toegepast om te komen tot het vorderingensaldo van de entiteit.

De elementen van die berekening komen voor in het beschikkend deel van de ontwerpordonnantie houdende de algemene uitgavenbegroting voor het begrotingsjaar 2016.

Tabel 14 - Vorderingensaldo (cijfers van de regering) (in duizend euro)

Berekening van het vorderingensaldo 2016	Ontwerp van initiële begroting 2016 (1)	Ontwerp van aangepaste begroting 2015 (2)	Vershil (1)-(2)
Ontvangsten van de GOB	4.357.377	4.188.420	168.957
Uitgaven van de GOB (vereffeningsoptiek)	4.876.989	4.698.101	178.888
Brutobegrotingssaldo van de MBHG (a)	-519.612	-509.681	-9.931
Ontvangsten van de geconsolideerde instellingen	4.183.862	3.913.380	270.482
Uitgaven van de geconsolideerde instellingen (vereffeningskredieten)	4.144.057	3.902.855	241.202
Brutobegrotingssaldo van de geconsolideerde instellingen (b)	39.805	10.525	29.280
Brutobegrotingssaldo van de consolidatieperimeter (c) = (a) + (b)	-479.807	-499.156	19.349
Nettoaflossingen van de schuld van de GOB	101.000	161.995	-60.995
Nettoaflossingen van de schuld van de geconsolideerde instellingen	-175.625	-124.715	-50.910
Nettoaflossingen van de consolidatieperimeter (= saldo codes 9) (d)	-74.625	37.280	-111.905
Netto te financieren saldo van de consolidatieperimeter (e) = (c) + (d)	-554.432	-461.876	-92.556
Saldo van de KVD van de GOB	187.835	202.438	-14.603
Saldo van de KVD van de geconsolideerde instellingen	200.247	193.438	6.809
Saldo van de KVD van de consolidatieperimeter (= saldo codes 8) (f)	388.082	395.876	-7.794
ESR-vorderingensaldo (g) = (e) + (f)	-166.350	-66.000	-100.350
Begrotingsverrichtingen GOB	166.350	66.000	100.350
Begrotingsverrichtingen van de geconsolideerde instellingen	0	0	0
Begrotingsverrichtingen van de consolidatieperimeter (h)	166.350	66.000	100.350

ESR-vorderingensaldo na begrotingsverrichtingen (i) = (g) + (h)	0	0	0
Voorstel van begrotingsdoelstelling van het Overlegcomité	-	-	-
Voorstel van begrotingsdoelstelling van de Brusselse regering	0	0	0

Uit deze tabel blijkt dat het vorderingensaldo van het ontwerp van initiële begroting voor het jaar 2016 nul bedraagt, net zoals het saldo van de aangepaste begroting 2015. Het is in overeenstemming met de regeringsverklaring 2014-2019 om een jaarlijks evenwicht over de periode in kwestie te bereiken.

De HRF had in zijn advies van maart 2015 ter voorbereiding van het stabiliteitsprogramma 2015-2018 (cf. eerste deel, punt 4.1) niettemin aanbevolen dat het Brussels Hoofdstedelijk Gewest voor 2016 in nominale termen een overschot van 0,002 % van het BBP zou moeten halen, d.i. 8 miljoen euro.

Het geconsolideerde brutobegrotingssaldo van de gewestelijke entiteit belooft -479,8 miljoen euro en verbetert met 19,3 miljoen euro in vergelijking met hetzelfde saldo van de aangepaste begroting 2015. Die daling van het geconsolideerd brutotekort kan hoofdzakelijk worden verklaard door die van het brutotekort van de geconsolideerde instellingen (+29,3 miljoen euro).

Rekening houdend met het totale bedrag van de nettoaflossingen van de consolidatieperimeter (-74,6 miljoen euro), bedraagt het geconsolideerde nettobegrotingssaldo -554,4 miljoen euro.

Om tot een vorderingensaldo in ESR-termen te komen, werden tweeërlei positieve correcties uitgevoerd:

- een correctie « codes 8 » voor kredietverleningen en deelnemingen (KVD): 388,1 miljoen euro, d.i. 7,8 miljoen euro minder dan het bedrag van de vorige aangepaste begroting;

Het Rekenhof wijst er echter op dat de toepassing van de correcties voor kredietverleningen en deelnemingen onzeker is. Een herklassering van bepaalde van die financiële verrichtingen in niet-financiële verrichtingen zou een negatieve impact op het vorderingensaldo kunnen hebben.

- een correctie van 163,4 miljoen euro voor begrotingsverrichtingen.

Het Rekenhof heeft de gegevens van deze tabel geverifieerd binnen de grenzen van de informatie waarover het beschikt. Die verificatie geeft aanleiding tot de volgende commentaren en opmerkingen.

- **Begrotingssaldo van de geconsolideerde instellingen**

De initiële begrotingen van de autonome bestuursinstellingen van eerste en tweede categorie vertonen samen globaal een batig saldo van 39,8 miljoen euro (10,5 miljoen euro in het ontwerp van aangepaste begroting 2015). Die stijging vloeit voornamelijk voort uit een vermindering van het tekort van het Huisvestingsfonds van -29,7 naar -4,5 miljoen euro. Het tekort van de BGHM daalt eveneens met 2,8 miljoen euro. De impact van de integratie van vijf nieuwe institutionele eenheden in de gewestelijke entiteit in 2016 is beperkt tot 0,7 miljoen euro, een bedrag dat overeenstemt met het batig saldo van BRUPART.

- **Nettoaflossingen van de schuld van de diensten van de regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en van de geconsolideerde instellingen**

De begrotingsramingen inzake aflossingen van de schuld van het gewest¹²⁹ belopen 156,0 miljoen euro (217,0 miljoen euro in de aangepaste begroting 2015) en de ramingen van de leningopbrengsten¹³⁰ belopen 55,0 miljoen euro (zelfde bedrag als in de aangepaste begroting 2015). Het bedrag van de nettoaflossingen (aflossingen min leningen) belooft bijgevolg 101,0 miljoen euro, wat 61 miljoen minder is in vergelijking met het ontwerp van aanpassing 2015.

De nettoaflossingen van de schuld van de geconsolideerde instellingen verminderen met 50,9 miljoen euro tot -124,7 miljoen euro. Die daling heeft betrekking op de saldi van de verrichtingen met code 9 van de volgende instellingen:

- BGHFGT (- 31,1 miljoen euro);
- MIVB (- 10,4 miljoen euro);
- Huisvestingsfonds (-8,7 miljoen euro);
- GAN (- 1,0 miljoen euro).

Het saldo van de codes 9 ingeschreven in de begroting van de Haven van Brussel stijgt daarentegen met 0,4 miljoen euro. Tot slot is geen enkele verrichting code 9 ingeschreven in de begroting van de vijf nieuwe geconsolideerde instellingen in 2016.

- **Kredietverleningen en deelnemingen (KVD)**

In de voorliggende begroting wordt het saldo van de kredietverleningen en deelnemingen (uitgaven min ontvangsten) van de GOB vastgelegd op 187,8 miljoen euro (-14,6 miljoen euro in de aangepaste begroting 2015), en dat van de geconsolideerde instellingen op 200,2 miljoen euro (+6,8 miljoen euro). Voor de GOB vloeit de vermindering hoofdzakelijk voort uit die van de kredietverleningen en deelnemingen bij de BGHM met 17,1 miljoen euro. Voor de geconsolideerde instellingen vloeit de nettostijging voort uit meerdere verschillen van een betrekkelijk laag niveau. Tot slot is BRUPART de enige van de vijf nieuwe geconsolideerde instellingen waarvan de begroting in verrichtingen code 8 voorziet, waarvan het saldo 2,4 miljoen euro bedraagt.

- **Begrotingsverrichtingen**

De regering heeft een totale positieve correctie van 163,4 miljoen euro toegepast onder de titel « begrotingsverrichtingen ».

Uit de ingewonnen informatie blijkt die correctie het volgende te omvatten:

- 120,0 miljoen euro aan onderbenutting van het geheel van de kredieten van de geconsolideerde begroting van de gewestelijke entiteit. Het Rekenhof merkt op dat dit een verdubbeling is in vergelijking met de correctie in de aangepaste begroting 2015, ondanks de aangehaalde potentiële ontoereikende vereffeningskredieten voor de tenuitvoerlegging van de contracten inzake stadsvernieuwing en in het grootstedenbeleid.

¹²⁹ Zonder de aflossingen aangerekend op het Fonds voor het beheer van de schuld (133,5 miljoen euro).

¹³⁰ Zonder de leningopbrengsten bestemd voor het Fonds voor het beheer van de schuld (133,5 miljoen euro).

- een bedrag van 34 miljoen euro in verband met de neutralisering van de deelneming in het kapitaal van de vennootschap NEO, vergelijkbaar met dat in de aanpassing 2015;
- een restbedrag van 9,4 miljoen euro dat voortvloeit uit een berekening in verband met de neutralisering van een deel van de uitgavenramingen voor de voorschotten toegekend aan de dragers van projecten voor de nieuwe programmatie 2014-2020 van het EFRO (27,5 miljoen euro), verminderd met de overeenstemmende ontvangstenramingen (6,1 miljoen euro). Volgens de regering zouden die verrichtingen immers in ESR 2010-termen worden beschouwd als financiële verrichtingen zonder weerslag op het vorderingensaldo.

Het Rekenhof kan thans niet inschatten hoe het INR die laatste twee verrichtingen zal behandelen, noch of ze al dan niet een weerslag op het vorderingensaldo zullen hebben.

Het Rekenhof vestigt hoe dan ook de aandacht op het feit dat het ex ante voorgestelde begrotingsevenwicht gedeeltelijk berust op hypothesen die in voorkomend geval pas zullen worden gevalideerd wanneer de nationale rekeningen door het INR worden opgemaakt en via de Nationale Bank worden gepubliceerd.

5 SCHULD VAN HET BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST

De algemene toelichting geeft een overzicht van de gewestsschuld. Na een korte beschrijving van de principes van het schuldbeheer geeft het document een staat van het encours van de directe schuld, van de totale schuld in ESR 2010-termen, en van de gewaarborgde schuld van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Er wordt echter geen raming van de gewestsschuld op 31 december 2016 gemaakt.

5.1 Totale directe schuld

De evolutie van de totale directe schuld ten laste van het gewest opgenomen in de algemene toelichting, wordt in de onderstaande tabel weergegeven.

Tabel 15 – Directe gewestsschuld (in duizend euro)

	31-12-2016*	31-12-2015 *	31/09/2015	31/12/2014	31/12/2013	31/12/2012
Totale directe schuld	?	2.867.781	2.561.287	2.949.897	3.020.528	3.146.036
- Geconsolideerde directe schuld	2.567.750	2.668.750	2.688.750	2.870.750	2.994.539	3.084.539
- Vlottende schuld	?	199.031	-127.463	79.147	25.989	61.496

*Raming

Volgens de projecties van het Agentschap van de Schuld zou de totale directe schuld (geconsolideerde schuld en vlottende schuld)³³ van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest 2.867,8 miljoen euro belopen op 31 december 2015 tegenover 2.949,9 miljoen euro het jaar voordien, d.i. een daling met 82,1 miljoen euro. Tussen 2014 en 2013 was die totale schuld reeds afgebouwd met 70,6 miljoen euro. De (geconsolideerde) schuld op lange termijn zou met 202 miljoen euro dalen terwijl de schuld op korte termijn < 1 jaar (of vlottende schuld) met nagenoeg 120 miljoen euro zou stijgen.

³³ Algemene toelichting: deel III – financieel verslag.

Voor het jaar 2016 kan enkel het uitstaande bedrag van de geconsolideerde directe schuld (op lange termijn) worden geraamd, door het geraamde uitstaande bedrag op 31 december 2015 te verminderen met het bedrag van de in 2016 geplande nettoaflossingen (101 miljoen euro). De raming op 31 december 2016 belooft zodoende 2.567,7 miljoen euro.

5.2 Geconsolideerde brutoschuld

Zoals het INR in zijn persbericht van 30 september 2014 over de publicatie van de nationale rekeningen voor de periode 1995-2013 had aangekondigd, situeert de weerslag van de overgang naar de norm ESR-2010 in september 2014¹³² op de rekeningen van de overheden zich voornamelijk bij hun perimeter. Doordat nagenoeg 700 eenheden in de perimeter van de overheden (sector S.13) werden opgenomen, is de schuld gestegen, in het bijzonder voor de gewestadministraties, als gevolg van de opneming van de gewestelijke huisvestingsmaatschappijen in de sector van de overheid.

In de algemene toelichting (deel financieel verslag) belooft het geraamde totaalbedrag van de geconsolideerde indirecte schuld 1.962,4 miljoen euro op 31 december 2015 tegenover 1.919,1 miljoen euro op 31 december 2014.

Het uitstaand bedrag van de geconsolideerde brutoschuld zou 4.830,0 miljoen euro bedragen op 31 december 2015 tegenover 4.869,0 miljoen euro op 31 december 2014. Door de creditsaldi van de geconsolideerde instellingen ervan af te trekken belopen de cijfers van de geconsolideerde schuld in ESR-termen van het Agentschap van de Schuld in totaal respectievelijk 4.615,5 en 4.606,5 miljoen euro.

De in september 2015 gepubliceerde gegevens van het INR komen uit op een uitstaand bedrag van de bruto geconsolideerde schuld (Maastricht-optiek) van 4.809,2 miljoen euro op 31 december 2014. In de correcties die het INR in oktober heeft aangebracht, heeft het de schulden van het BGHFGT echter geconsolideerd met zijn overeenstemmende schuldvorderingen (leningen aan de gemeenten). De schuld bevindt zich bijgevolg in de balans van de gemeenten en niet meer in de balans van het gewest, waardoor de totale geconsolideerde brutoschuld van het gewest tot 4.197,5 miljoen euro wordt verminderd op 31 december 2014. Deze herziening zou nog door Brussel Financiën en Begroting bij het INR moeten worden bevestigd.

5.3 Gewaarborgde schuld

Tot slot vermeldt het financieel verslag eveneens het uitstaande bedrag van de gewaarborgde schuld op 31 december 2014, namelijk 2,56 miljard euro, evenals een tabel waarin de link wordt gelegd tussen het bedrag van de waarborgen gemachtigd door het beschikkend deel van de ordonnantie houdende de initiële algemene uitgavenbegroting voor het jaar 2015 (1,55 miljard euro), het waarschijnlijke gebruik ervan in 2015 (op meer dan 711 miljoen euro geraamd) en de behoeften voor het jaar 2016 (935,7 miljoen euro).

Volgens de definitie van het jaarverslag 2014 over de gewestsschuld¹³³ «*omvat de gewaarborgde schuld alle voorwaardelijke verbintenissen van het Gewest. Deze schuld maakt geen deel uit van de overheidsschuld, maar is wel een potentiële schuld wanneer een beroep gedaan wordt op de waarborg. De door het Gewest verleende waarborgen kunnen zowel betrekking hebben op passiva (leningen, ...) als op activa (schuldvorderingen,...).*»

¹³² Verordening (EU) nr. 549/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 21 mei 2013.

¹³³ Blz. 59.

Het Rekenhof heeft het bedrag van de waarborgen berekend dat de regering volgens het beschikking deel van de ontwerpordonnantie houdende de algemene uitgavenbegroting 2016 mag verlenen aan de leningen die in 2016 worden aangegaan door verschillende instellingen en instituten. Die waarborgen belopen in totaal nagenoeg 1,47 miljard euro en zouden gedeeltelijk moeten worden opgeteld bij de vroeger verleende waarborgen. In het licht van de omvang van die machtigingen, die bovenop het uitstaande bedrag van de reeds gewaarborgde schulden eind 2014 komen, vestigt het Rekenhof opnieuw de aandacht op het risico van de activering van die waarborgen in de toekomst voor de gewestelijke financiën.

Il existe aussi une version française de ce rapport.
Er bestaat ook een Franse versie van dit verslag.

ADRES
Rekenhof
Regentschapsstraat 2
B-1000 Brussel

TEL.
+32 2 551 81 11

FAX
+32 2 551 86 22

www.rekenhof.be